

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

Opinions of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) toward the Wild
Animals Preservation and Protection Act of the Owners in Bangkok

นามผู้วิจัย นายยิ่งยด ตั้งสุรัตน์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์สุวิสา พัฒนเกียรติ, วท.ม.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์พัฒนา สุขประเสริฐ, ศศ.ค.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์พิชัย ทองดีเลิศ, ค.ค.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สิงสถิตี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน
ในเขตกรุงเทพมหานคร

Opinions of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) toward the Wild Animals
Preservation and Protection Act of the Owners in Bangkok

โดย

นายยิ่งยอด ตั้งสุรัตน์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
พ.ศ. 2555

ยังยอด ดังสุรรัตน์ 2555: ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยง
นกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)
สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สุวิสา พัฒนเกียรติ, วท.ม. 185 หน้า

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการ
ของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน 2) การรับรู้ข้อมูลและการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นและปัจจัยที่สนับสนุน
การเลี้ยงนกปรอดหัวโขน 3) ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า 4) ปัญหาและ
ข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เก็บข้อมูลจาก
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจง
ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ F – test วิเคราะห์ความแปรปรวนและทดสอบความ
แตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีอายุเฉลี่ย 38.69 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี
มีอาชีพหลักธุรกิจส่วนตัวพักอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว มีรายได้เฉลี่ย 24,485.71 บาท/เดือน มีจำนวนนกปรอด
หัวโขนเฉลี่ย 9.53 ตัว ส่วนใหญ่เป็นนกปรอดหัวโขนเพศผู้ ได้มาจากป่าทางภาคใต้ ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่มี
ประสบการณ์ในการเลี้ยงโดยเฉลี่ย 15.31 ปี ส่วนใหญ่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อเป็นการค้า/อาชีพ ส่วน
ใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมที่ภาคใต้ 2) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยง
นกปรอดหัวโขนอยู่ในระดับมาก และส่วนใหญ่อีกมีการปฏิบัติในเรื่องปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอด
หัวโขนในระดับมาก 3) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนก
ปรอดหัวโขนอยู่ในระดับมาก และส่วนใหญ่อีกมีการปฏิบัติในเรื่องปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอด
หัวโขนในระดับมาก 4) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอยู่
ในระดับปานกลาง

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนไม่ได้ให้ข้อมูลว่ามีปัญหาอะไรบ้าง โดยที่ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับ
บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับใช้เกี่ยวกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในปัจจุบัน และเสนอว่าควรได้มีการ
ปลดรายชื่อนกปรอดหัวโขนออกจากบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเพาะเลี้ยง
ต่อไป

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Yingyod Tangsurat 2012: Opinions of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) toward the Wild Animals Preservation and Protection Act of the Owners in Bangkok.
Master of Science (Agricultural Extension), Major Field: Agricultural Extension,
Department of Agricultural Extension and Communication. Thesis Advisor: Associate Professor
Suwisa Pattanakiat, M.S. 185 pages.

The objectives of this research were 1) socio-economics of participants of the owners. 2) to inform and practice about essential factors and supporting factors for Culture of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus). 3) Opinions to the Wild Animals Preservation and Protection Act of the owners. 4) to problems and suggestion of the owners to Opinions to the Wild Animals Preservation and Protection Act. the purposive sampling were 385 case. Data were collected by interview schedules were conducted. Statistical analysis used for interpretation were; arithmetic means, percentage, standard deviation, F – test (One way ANOVA), and Least Significant Difference (LSD)

The research reveal that; 1) The average age of the owners was 38.69 years the graduate of Bachelor Degree. the major occupation of private sectors in habitat private home. The average annual income was 24,485 bath/month. The average total of birds 9.53 heads. Most of them have male birds from Southern part of Thailand. The average experience of 15.31 years for commercial and professional purposes, was originally from the Southern. 2) The owners has a getting information about essential factors for Culture of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) in high level, and most of them has a practice in essential factors for Culture of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) in high level. 3) The owners has a getting information about supporting factors for Culture of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) in high level, and most of them has a practice in supporting factors for Culture of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) in high level. 4) The owners did agree to Opinions to the Wild Animals Preservation and Protection Act of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) in moderate level.

The owners not information most of them not agree with the present wildlife conservation act to enforce for Culture of Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus), and needed to release this Red – Whiskered Bulbul (*Pycnonotus jacosus* Linnaeus) out from the Wild Animals Preservation and Protection Act list for culturing promotion.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการทำวิทยานิพนธ์เรื่องความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร รวมถึงการศึกษาในทุกวิชาที่ผ่านมา สำเร็จได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากคณะกรรมการที่ปรึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์สุวิสา พัฒนเกียรติ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาชี้แนะแนวทางในการทำงานตรวจและแก้ไขวิทยานิพนธ์อย่างละเอียดเพื่อให้มีความสมบูรณ์ ตลอดจนสนับสนุน ส่งเสริมและให้คำแนะนำที่ดีกับผู้วิจัยตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. พัฒนา สุขประเสริฐ กรรมการที่ปรึกษาวิชาเอก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตรวจและแก้ไขรายละเอียดของงานวิจัย ให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้วิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้ารวมถึง ความร่วมมือในการให้ข้อมูลการวิจัย ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอย่างยิ่งทุกท่านที่ได้เอ่ยนามและอีกหลายท่านที่ไม่ได้เอ่ยนามในที่นี้ ที่ทำให้ข้าพเจ้าสามารถประสบความสำเร็จในอีกก้าวหนึ่งของชีวิต

คุณประโยชน์ใดๆอันเกิดจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอบแต่ บิดา มารดา คุณย่าพิศวาส ตั้งสุรัตน์ ครูอาจารย์เพื่อนร่วมรุ่น ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ช่วยเหลือทำให้ผู้วิจัยได้ประสบความสำเร็จ และขอเทิดทูนสถาบันการศึกษา “มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์” อันเป็นที่รักและภาคภูมิใจตลอดไป

ยิ่งยอด ตั้งสุรัตน์

เมษายน 2555

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(9)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น	7
ความหมายของการยอมรับและทฤษฎีการยอมรับ	13
ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน	23
พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและการใช้ประโยชน์นกปรอดหัวโขน	51
สถานการณ์การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในปัจจุบัน	68
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนกปรอดหัวโขน	89
สมมติฐานการวิจัย	98
กรอบแนวคิดในการวิจัย	101
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	102
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	102
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง	102
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	103
เกณฑ์การประเมินการรับรู้ข้อมูล	103
เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ	104
เกณฑ์การประเมินความคิดเห็น	105

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การเก็บรวบรวมข้อมูล	106
การวิเคราะห์ข้อมูล	106
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	107
ผลการวิจัย	107
ข้อวิจารณ์	146
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	155
สรุปผลการวิจัย	155
ข้อเสนอแนะ	158
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	160
ภาคผนวก	166
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	167
ภาคผนวก ข ประมวลภาพในการวิจัย	182
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	185

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน จำแนกตามลักษณะ พื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ	107
2	การเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน	112
3	การปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยง นกปรอดหัวโขน	113
4	การเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน	114
5	การปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการ เลี้ยงนกปรอดหัวโขน	115
6	ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนก ปรอดหัวโขน	116
7	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอายุ โดยการ วิเคราะห์แบบแปรปรวน	118
8	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	119
9	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามรายได้ โดย การวิเคราะห์แบบแปรปรวน	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	120
11	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	121
12	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	122
13	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	122
14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามจำนวนนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	123
15	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามจำนวนนก เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	124

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการดูแลสุขภาพนกอปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	125
17	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการดูแลสุขภาพนกอปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	126
18	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยง จำแนกตามแหล่งที่มานกอปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	127
19	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามแหล่งที่มานกอปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	128
20	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอาหารที่จำเป็นนกอปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	129
21	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นนกอปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	130

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
22	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	131
23	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	132
24	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	133
25	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	134
26	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	135
27	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	136

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
28	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	137
29	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	138
30	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	139
31	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	139
32	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามเทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	141
33	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	141

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
34	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามการดูแลนกอปรอดหัวโขนในแต่ละวัน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	143
35	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการดูแลนกอปรอดหัวโขนในแต่ละวัน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	143
36	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกอปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน	144
37	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้นกอปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)	145

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	นกปรอดหัวโขนโตเต็มวัย อายุ 5 ปี	24
2	กรงผสมพันธุ์นกปรอดหัวโขน	35
3	ลูกนกปรอดหัวโขน อายุ 5 – 10 วัน	36
4	การดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย	78
5	ขั้นตอนการขออนุญาตครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์	81
6	การขออนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์	82
7	การเพาะพันธุ์	83
ภาพผนวกที่		
1	เก็บข้อมูลการแข่งขันนกปรอดหัวโขน	183
2	เก็บข้อมูลการแข่งขันนกปรอดหัวโขน	183
3	เก็บข้อมูลการแข่งขันนกปรอดหัวโขน	184
4	เก็บข้อมูลการแข่งขันนกปรอดหัวโขน	184

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

นกปรอดหัวโขนเริ่มมีผู้เริ่มเลี้ยงที่ประเทศจีนก่อน คือประมาณ พ.ศ.2410 มีผู้พบชาวจีนนิยมหัวกรงสีเหลี่ยมขนาดเล็ก ภายในกรงใส่นกปรอดหัวโขนไว้ เวลาไปไหนมาไหนก็จะหัวกรงนี้ติดมือไปด้วยเสมอ (สงกรานต์ ศิลามะ, 2542) ส่วนในประเทศไทยพบว่า ได้มีการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่จับมาจากป่ามาแล้วนับ 100 ปี แต่ว่าเป็นการเลี้ยงกันเฉพาะกลุ่มที่ยังไม่แพร่หลาย เพิ่งจะมีการเลี้ยงอย่างจริงจังและเริ่มมีการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมาตั้งแต่ พ.ศ.2504 ในจังหวัดสตูล และได้รับความนิยมแพร่หลายไปทั่วประเทศ มีการประกวดในปี พ.ศ.2519 เป็นต้นมาจนได้กลายเป็นวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของไทยได้ช่วยเสริมบารมีของผู้เลี้ยงทั้งในประเทศไทยและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อาทิเช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ก็นิยมเลี้ยงกันมาก เช่นเดียวกับ นกเขา ปี พ.ศ.2543 เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลได้มีผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ลงทะเบียนเพื่อเข้าแข่งขันเสียงร้อง มีมากกว่า 20,000 คน และมีการจัดการแข่งขันเสียงร้องทุกอาทิตย์ ในแต่ละครั้งโดยเฉลี่ย 600 ตัว (ประชวน รอดแสง, 2543) มีการตั้งชมรมผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในประเทศไทยนับ 100 ชมรม ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล อำเภอและจังหวัด รวมทั้งระดับประเทศ โดยเฉพาะทางภาคใต้จะจัดให้มีการประกวดแทบทุกเสาร์-อาทิตย์ ยกเว้นช่วงหน้าฝนเพราะนกปรอดหัวโขนถ้ามีฝนครึ้มมานานจะไม่ร้อง จะร้องเมื่อแดดออก เมื่อมีการนิยมเลี้ยงก็จะเกิดเป็นอาชีพติดตามมาอีกหลายอาชีพ เช่น ช่างทำกรง ช่างทำฝักคลุมกรง ผู้จำหน่ายผักผลไม้ให้นก อุปกรณ์นก อาหารนกและยานก (เอกชัย พฤกษ์อำไพ, 2546) ปัจจุบันมีเงินหมุนเวียนในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเป็นเงินนับ 100 ล้านบาท

นกปรอดหัวโขนเป็นนกอยู่ในวงศ์นกปรอดใน Family Pycnonotidae มีชื่อเป็นทางการว่า “นกปรอดหัวโขนเคราแดง” มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Pycnonotus Jocosus* ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าปี 2535 จัดเป็นนกคุ้มครองประเภท 3 แต่สามารถเพาะพันธุ์ได้ ดังนั้น เพื่อให้การครอบครองนกปรอดหัวโขนถูกต้องตามกฎหมายและเป็นการส่งเสริมเพาะเลี้ยง พัฒนาสายพันธุ์นกปรอดหัวโขนให้ดียิ่งขึ้น ได้มีข้อบังคับหลักเกณฑ์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แม้ว่านกปรอดหัวโขนจะได้รับความนิยมเพาะเลี้ยงสูงก็ตาม แต่ก็มีปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่ไม่สามารถ

พัฒนาได้เต็มที่ คือ รัฐบาลคุ้มครองนกปรอดหัวโขนมาตั้งแต่ พ.ศ.2503 และได้ปรับปรุงมาตรการในการคุ้มครองอีกครั้ง เมื่อ พ.ศ.2535 ทำให้การครอบครอง การเพาะเลี้ยง การค้าหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาล กล่าวโดยสรุปแล้วปัจจัยที่ทำให้จำนวนนกปรอดหัวโขนลดน้อยลงไปในปัจจุบัน มาจากสาเหตุสำคัญ 3 ประการ ประการแรก คือ การนำเอาผลิตผลนกปรอดหัวโขนออกมา เพื่อจะใช้ประโยชน์ในทุกรูปแบบโดยไม่มีการควบคุมอย่างจริงจัง ประการที่สอง คือ การทำลายที่อยู่อาศัยของนกปรอดหัวโขนและประการที่สาม คือ สภาวะมลพิษ (Environmental Pollution) ที่มีผลกระทบต่อสิ่งต่างๆในระบบนิเวศน์ ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาที่กล่าวมานี้ เป็นปัญหาพื้นฐานและสำคัญที่สุดต่อการอยู่รอดของสัตว์ป่าในประเทศไทย (ชุมพล งามผ่องใส, 2524) ส่วนแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อป้องกันการสูญเสียวัตถุการด้านสัตว์ป่า คือ การเสริมสร้างทรัพยากรสัตว์ป่าขึ้นมาทดแทนส่วนที่เสียไป โดยมีการเพาะเลี้ยงอย่างจริงจัง (สมทบ นรพรคพุดิกร, 2524ข) การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเป็นวิธีการที่ดี ซึ่งสามารถปฏิบัติได้ในการจัดการและอนุรักษ์นกปรอดหัวโขนของประเทศไทยอยู่รอดตลอดไป ปัจจุบันมีเอกชนจำนวนมากที่ได้มีการจัดทำธุรกิจการเพาะเลี้ยง เพื่อการค้าขึ้น แต่การดำเนินธุรกิจเหล่านี้มีปัญหาที่ไม่อาจแก้ไขได้ อุปสรรคสำคัญ คือ ปัญหาทางด้านกฎหมาย (ชุมพล งามผ่องใส, 2524) การขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนในกรงเป็นวิธีการหนึ่งที่จะสามารถอนุรักษ์ แต่ปัญหาที่ประสบเกี่ยวกับการขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขน ได้แก่ ปัญหาการจัดหาพันธุ์สัตว์ ซึ่งปัญหานี้อาจจะหมดไปถ้าหากจะมีการแก้ไขกฎหมาย เพื่อเปิดโอกาสให้มันกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครองได้ตามสมควร และในกรณีนี้ไม่เพียงแต่สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าของทางราชการเท่านั้นที่จะหาพันธุ์นกปรอดหัวโขนมาขยายได้ เอกชนก็อาจทำได้เช่นกัน แม้ว่ากลุ่มผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสามารถที่จะเพาะเลี้ยงได้ แต่ก็มีปัญหาด้านกฎหมายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ทำให้การดำเนินการด้านการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนไม่กว้างขวางเท่าที่ควร และอาจจะมีผลกระทบต่องานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าของประเทศด้วย ผู้เพาะเลี้ยงต้องขออนุญาตเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนให้ถูกต้องตามกฎหมาย แต่ไม่เคยมีผู้ใดได้รับอนุญาตให้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน (ฝ่ายอนุญาตสัตว์ป่ากองการอนุญาต กรมป่าไม้, 2542)

เนื่องจากรัฐบาลกำหนดเงื่อนไขในการขออนุญาตเพาะเลี้ยงที่เอกชนผู้เพาะเลี้ยงไม่สามารถปฏิบัติได้ เมื่อไม่เคยมีผู้ใดได้รับอนุญาตให้เพาะเลี้ยงได้ถูกต้อง ทำให้กิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวกับนกปรอดหัวโขนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย เช่น การเพาะเลี้ยง การจัดการแข่งขัน การซื้อขายและการแลกเปลี่ยน จึงต้องกระทำการอย่างหลบๆซ่อนๆและถูกจับกุมอยู่เนืองๆผู้เพาะเลี้ยงจึงรวมกลุ่มกันเรียกร้องให้รัฐบาลทบทวนมาตรการในการคุ้มครองนกปรอดหัวโขน รัฐบาลจึงได้เริ่มทบทวนและเตรียมออกพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าใหม่ให้สามารถบังคับใช้และปฏิบัติได้จริง แต่

รัฐบาลยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนในภาคเอกชน เนื่องจากผู้เพาะเลี้ยงไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเนื่องจากเกรงว่าจะถูกจับกุมเหมือนเช่นที่ผ่านมา ดังนั้นจึงควรได้มีการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนกอปรอดหัวโขน เพื่อใช้ประกอบการกำหนดพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าในการส่งเสริมการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนให้สามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ข้อมูลและการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นและปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้มีข้อมูลพื้นฐานสำหรับการวางแผนเพื่อการพัฒนาการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนในเชิงธุรกิจ
2. ได้เป็นแนวทางสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ป่าสงวนและคุ้มครองเพื่อให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

2.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ซึ่งครอบคลุมในเรื่องอายุ รายได้ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน และจำนวนนกปรอดหัวโขนที่อยู่ในครอบครอง

2.2 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ซึ่งครอบคลุมในเรื่อง สุขภาพนกปรอดหัวโขน แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขน อาหารที่จำเป็นต่อนกปรอดหัวโขน สภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน และอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

2.3 ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ซึ่งครอบคลุมในเรื่อง การได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน การดูแลนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันและอาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขน

การวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาเฉพาะผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น จำนวน 385 คน

นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน หมายถึง ผู้ที่มีอาชีพหลัก อาชีพรอง และ/หรือ อาชีพเสริมในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน และได้มีการลงทะเบียนส่งนกปรอดหัวโขนเข้าแข่งขันในเขตกรุงเทพมหานคร

พระราชบัญญัติ หมายถึง พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งมีรายชื่อชนกปรอดหัวโขนอยู่ในบัญชีแนบท้าย

การรับรู้ข้อมูล หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนกอพยพหัวโขน ในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน และ/หรือ ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน

การยอมรับ หมายถึง การปฏิบัติตามคำแนะนำในเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน และ/หรือ ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน หมายถึง ปัจจัยที่มีผลโดยตรงต่อความสำเร็จในการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน

ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้การเลี้ยงนกอพยพหัวโขนที่มีสุขภาพที่ดี

อายุ หมายถึง อายุปัจจุบันของผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโขน

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับของการศึกษาสูงสุดของผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโขน

รายได้ของครัวเรือน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับทั้งหมดจากทั้งในภาคเกษตรและนอกภาคเกษตร ทั้งนี้ไม่รวมรายได้จากนกอพยพหัวโขน

การเป็นสมาชิกกลุ่ม หมายถึง การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์กรต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นในชุมชนหรือท้องถิ่น

อาชีพ หมายถึง อาชีพของผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโขน

การรับข่าวสาร หมายถึง การได้รับข่าวสารหรือความรู้ จากสื่อต่างๆ เช่น การฟังรายการวิทยุ การชมรายการโทรทัศน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ การสนทนากับเพื่อนบ้าน การเข้ารับการฝึกอบรม และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ได้มีการตรวจเอกสารดังนี้ คือ

1. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

- 1.1 ความหมายของความคิดเห็น
- 1.2 ประเภทของความคิดเห็น
- 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น
- 1.4 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

2. ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการยอมรับ

- 2.1 ความหมายการยอมรับ
- 2.2 กระบวนการยอมรับ
- 2.3 ขั้นตอนการยอมรับ
- 2.4 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ

3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนกอพยพหัวโขนและปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกอพยพหัวโขน

- 3.1 พันธุ์นกอพยพหัวโขน
- 3.2 แหล่งที่มา (ในประเทศ,ต่างประเทศ)
- 3.3 เทคนิคการฝึกซ้อมนกอพยพหัวโขน
- 3.4 การดูแลบำรุงนกอพยพหัวโขน

4. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

5. สถานการณ์การเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนกอปรอดหัวโขน

ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

จากการตรวจสอบเอกสารปรากฏว่า ได้มีผู้ให้ความหมาย และแนวเกี่ยวกับความคิดเห็น พอสรุปได้ดังนี้

Maier (1955) ได้สรุปว่า ความคิดเห็น (opinion) หมายถึง การแสดงออกของทัศนคติส่วนหนึ่ง และเป็นการแปลความหมายของข้อเท็จจริง (fact) อีกส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นแล้วจะพบเสมอเมื่อบุคคลใดเกิดมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งแล้วบุคคลนั้นมักจะมีข้ออ้างหรือการแสดงผล (justification) เพื่อสนับสนุนหรือปกป้องความคิดเห็นนั้น แต่การแสดงผลดังกล่าวเป็นเพียงผลที่เกิดขึ้นจากความคิดเห็นเท่านั้นและยังได้กล่าวว่า ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริงซึ่งชี้ให้เห็นลักษณะของการแปลความหมายซึ่ง ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้นและได้สรุปว่า “ความคิดเห็น” ชี้ให้เห็นทัศนคติ และทราบทัศนคติได้จากการแสดงความคิดเห็นของเขาในเรื่องนั้น

Kolass (1969 อ้างใน พุทธิรัตน์ สุขพงษ์ไทย, 2550) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกของแต่ละบุคคล ในอันที่จะพิจารณาถึงข้อเท็จจริงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเป็นการประเมินผล (evaluation) สิ่งใดสิ่งหนึ่งจากสถานการณ์แวดล้อม (circumstances) ต่างๆ หรือ “ความคิดเห็น” เป็นการสนองต่อสิ่งเร้าที่ถูกจำกัด

Kolesnik (1970) ได้ให้คำนิยามของคำว่าความคิดเห็นว่า เป็นการแสดงออกซึ่งการตัดสินใจจากการประเมินค่า (evaluation judgement) หรือทัศนะ (point of view) เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะและความคิดเห็นย่อมได้รับอิทธิพลจากทัศนคติ

Good (1973 อ้างใน รัฐภูมิ พรหมเมศร์, 2543) กล่าวถึง ความคิดเห็นในพจนานุกรมทางการศึกษาว่า หมายถึง ความเชื่อ การตัดสินใจ ความรู้สึกประทับใจ การลงความเห็นเกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งไม่อาจบอกได้ว่าเป็นการถูกต้องหรือไม่

Best (1977) ได้ให้คำนิยามของคำว่าความคิดเห็นว่า ความคิดเห็นคือการแสดงออกทางด้านความเชื่อและความรู้สึกแต่ละบุคคลโดยการพูด

เรืองเวทย์ แสงรัตนา (2522) สรุปไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางด้านความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วยการพูดหรือการเขียนโดยอาศัยพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อม ซึ่งการแสดงออกของความคิดเห็นนี้อาจได้รับการยอมรับหรือการปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้

จุมพล นิภาเกษม (2537) กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาศัยพื้นฐานประสบการณ์และสภาพแวดล้อมของแต่ละบุคคลเข้ามาเกี่ยวข้องในการแสดงออก

ประเภทของความคิดเห็น

Remmer (1954) กล่าวว่า ความคิดเห็นมี 2 ประการ คือ

1. ความคิดเชิงบวกสุด-ลบสุด เป็นความเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ ทิศทางเชิงบวกสุด ได้แก่ ความรักจนหลงบูชา ทิศทางเชิงลบสุด ได้แก่ รักมากเกลียดมาก ความคิดเห็นนี้รุนแรงมากเปลี่ยนแปลงได้ยาก
2. ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ การมีความคิดต่อสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้และความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ในทางที่ดี (positive) ชอบยอมรับ เห็นด้วย ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเป็นกลาง (neutrality) เฉยๆ ไม่มีความคิดเห็น ความรู้ ความเข้าใจ ในทางไม่ดี (negative) ไม่ชอบ รังเกียจ ไม่เห็นด้วย

ได้แบ่งความคิดเห็นออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การคิดโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย (undirected thinking) เป็นความคิดที่อิสระจากการถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขภายนอก ผลสิ้นสุดของความคิดไปจบที่จุดใดจุดหนึ่งต่อได้

2. การคิดอย่างมีจุดหมาย (the goal-direction thinking) เป็นการคิดว่าเกิดขึ้นเมื่อเราต้องการหาคำตอบ หรือหาวิธีทางที่สมเหตุสมผลในการแก้ปัญหา การคิดชนิดนี้มีเป้าหมายที่ชัดเจน เช่น การคิดวิเคราะห์ วิจัย การคิดสร้างสรรค์

ได้สรุปว่าความคิดเห็น หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยเฉพาะ แล้วแสดงออกมาโดยการพูด การเขียน และการแสดงออกดังกล่าวนั้น จะขึ้นอยู่กับพื้นฐานความรู้ ค่านิยม ภูมิหลังทางสังคม ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นๆ อาจจะเป็นการแสดงออกในทางบวกหรือทางลบซึ่งเป็นที่ยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นได้

นงลักษณ์ สุขจิตร์ (2548) กล่าวถึงความหมายของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อ พื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ที่ได้รับ สภาพแวดล้อม มาใช้ในการตัดสินใจ พิจารณาหาข้อเท็จจริง ในเรื่องนั้นๆ ซึ่งอาจจะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับบุคคลอื่นก็ได้ ขึ้นอยู่กับกระบวนการคิดของแต่ละบุคคลบนพื้นฐานประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ความคิดเห็นเป็นความรู้สึกภายในของแต่ละบุคคล โดยการแสดงออกมาได้หลายรูปแบบ เช่น การเขียน การพูด การแสดงออกทางพฤติกรรม สิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของบุคคล ได้แก่ สติปัญญา ความสามารถพื้นฐาน ระดับการศึกษา อายุ และความเชื่อ ตลอดจนสภาพแวดล้อมและประสบการณ์ ความรู้สึกเหล่านี้จะได้รับอิทธิพลจากทัศนคติอันมีแนวโน้มจะทำให้บุคคลนั้น แสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งนั้นๆ ในลักษณะของการสนับสนุนหรือปฏิเสธ

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

Foster (1971 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิม, 2543) กล่าวว่า แนวความคิดเห็นจะมีมูลเหตุอยู่ 2 ประการ คือ

1. ประสบการณ์ (experiences) ที่มีต่อสิ่งของ บุคคล กลุ่ม เรื่องราว หรือสถานการณ์ต่างๆ ความคิดเห็นเกิดขึ้นในบุคคลจากการได้พบเห็น ค้นคว้าเจอถือว่าเป็นประสบการณ์ตรง (directed experiences) และจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นรูปภาพ หรืออ่านจากหนังสือโดยไม่ได้พบเห็นของจริง ถือว่าเป็นประสบการณ์อ้อม (indirected experiences)

2. ระบบค่านิยม และการตัดสินค่านิยม (value system and judgement) เนื่องจากกลุ่มชนแต่ละกลุ่มมีค่านิยม และการตัดสินค่านิยมไม่เหมือนกัน คนแต่ละกลุ่มจึงมีความคิดเห็นต่อสิ่งเดียวกันแตกต่างกัน

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

กล่าวถึง อิทธิพลของความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ ดังนี้

1. ภูมิหลังทางสังคม หมายถึง กลุ่มคนที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน โดยทั่วไปจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปด้วย
2. กลุ่มอ้างอิง หมายถึง การที่คนเราจะคบหาสมาคมกับใครหรือกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้แก่ผู้ใดหรือการกระทำที่คำนึงถึงอะไรบางอย่างร่วมกันหรืออ้างอิงได้ เช่น การประกอบอาชีพเดียวกัน การเป็นสมาชิกกลุ่มหรือสมาชิกเดียวกัน สิ่งเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นด้วย
3. กลุ่มกระตือรือร้นหรือกลุ่มเฉื่อยชา หมายถึง การกระทำใดที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นเป็นพิเศษ อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ขึ้นมาได้ ย่อมส่งผลต่อการจูงใจให้บุคคลที่เป็นสมาชิกเหล่านั้นมีความคิดเห็นคล้อยตามได้ ไม่ว่าจะเห็นคล้อยตามด้วยหรือไม่ก็ตาม ในทางตรงกันข้าม การกระทำอย่างเดียวกันจะไม่มีอิทธิพลต่อสมาชิกที่เป็นกลุ่มเฉื่อยชา

Oskamp (1977 อ้างใน พุทธิรัตน์ สุขพงษ์ไทย, 2550) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลที่ทำให้เกิดความคิดเห็น ดังนี้

1. ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย (Genetic and physiology factors) เป็นปัจจัยตัวแรกที่ไม่ค่อยมีการพูดถึงกันมากนัก โดยมีการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านพันธุกรรมจะมีผลต่อระดับความก้าวร้าวของบุคคลซึ่งจะมีผลต่อการศึกษาเจตคติหรือความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้นๆ ได้แก่ ปัจจัยทางด้านร่างกาย เช่น อายุ ความเจ็บป่วย และผลกระทบจากการใช้ยาหรือสารเสพติดจะมีผลต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เช่น คนที่มีความคิดอนุรักษ์นิยม มักจะเป็นคนที่มีอายุมาก เป็นต้น

2. ประสบการณ์โดยตรงของบุคคล (Direct personal experience) คือบุคคลได้รับความรู้สึกและความคิดเห็นต่างๆ จากประสบการณ์โดยตรงเป็นการกระทำหรือพบเห็นต่อสิ่งต่างๆ โดยตนเองทำให้เกิดเจตคติหรือความคิดเห็นจากประสบการณ์ตรงที่ตนเองได้รับ เช่น เด็กทารกที่แม่ได้ป้อนน้ำสัมน้ำให้ดื่มจะมีความรู้สึกชอบเนื่องจากน้ำสัมน้ำรสหวาน ซึ่งเป็นประสบการณ์ตรง

3. อิทธิพลจากครอบครัว (Parental influence) เป็นปัจจัยบุคคลที่ได้รับอิทธิพลจากการเลี้ยงดูอบรมจากพ่อแม่และครอบครัวเมื่อตอนเป็นเด็กๆ ที่ได้รับการอบรมสั่งสอนทั้งในด้านความคิด การสนองความต้องการทางด้านร่างกาย โดยการให้รางวัลและการลงโทษ

4. เจตคติและความคิดเห็นของกลุ่ม (Group determinant attitude) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อความคิดเห็นและเจตคติของบุคคล เนื่องจากบุคคลจะมีสังคมการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ดังนั้นความคิดเห็นและเจตคติต่างๆ จะได้รับการถ่ายทอดและมีแรงกดดันจากกลุ่มไม่ว่าจะเป็นเพื่อนในโรงเรียนหรือกลุ่มอ้างอิงต่างๆ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดการคล้อยตามกลุ่มได้

5. สื่อมวลชน (Mass media) เป็นสื่อต่างๆ ที่บุคคลได้รับ ได้แก่ ภาพยนต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น อันมีผลให้บุคคลมีความคิดเห็น มีความรู้สึกต่างๆ เป็นไปตามข้อมูลข่าวสารที่ได้รับจากสื่อเหล่านั้น

กิตติ สุทธิสัมพันธ์ (2542) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งอาจทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่างกัน ปัจจัยดังกล่าวสรุปได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่

1.1 ปัจจัยทางพันธุกรรมและร่างกาย คือ เพศ อวัยวะ และคุณภาพของสมอง

1.2 ระดับการศึกษา การศึกษามีอิทธิพลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและการศึกษาทำให้บุคคลมีความรู้ในเรื่องต่างๆ มากขึ้นและคนที่มีความรู้มากมักจะมีความคิดเห็นในเรื่องราวต่างๆ อย่างมีเหตุผล

1.3 ความเชื่อ ค่านิยม และเจตคติของบุคคลต่อเรื่องต่างๆ ซึ่งอาจจะได้จากการเรียนรู้กลุ่มบุคคลในสังคมหรือจากการอบรมสั่งสอนของครอบครัว ครู-อาจารย์

1.4 ประสบการณ์ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้มีความรู้ความเข้าใจ ซึ่งจะส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 สื่อมวลชน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ เป็นต้น การได้รับข้อมูลข่าวสาร จะส่งผลต่อความคิดเห็น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล คือถ้าเมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มใดหรือสังคมใด ก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่ม ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความคิดเห็นไปตามกลุ่มหรือสังคมที่ตนอยู่

2.3 ข้อเท็จจริงในเรื่องต่างๆ หรือสิ่งต่างๆ ที่บุคคลแต่ละคนได้รับ ก็จะมีผลต่อการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็น

Maquire (1969 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543) ได้อธิบายขั้นตอนของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและความคิดเห็นว่าประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ 5 ขั้นตอน คือ

1. การใส่ใจ (attention) คือ การให้ความสนใจต่อสิ่งต่างๆ
2. การเข้าใจ (comprehention) คือ การได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและเกิดเป็นความรู้
3. การมีสิ่งเกิดขึ้นใหม่ (yielding) คือ มีการเปลี่ยนแปลงสภาวะการณ์ที่เกิดขึ้นจากสภาวะการณ์ปกติ
4. การเก็บเอาไว้ (retention) คือ การเก็บข้อมูล ความรู้ความเข้าใจและความรู้สึกเอาไว้
5. การกระทำ (action) คือ การแสดงพฤติกรรมออกให้ปรากฏแก่สาธารณะชน การเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะเกิดขึ้นครบในทุกขั้นตอน โดยที่การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นจะเกิดขึ้น

ในขั้นตอนที่ 1 - 4 อย่างไรก็ตามขั้นตอนเหล่านี้จะเกิดในบุคคลหรือไม่ ต้องอาศัยองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความสามารถทางสติปัญญา ความสามารถในการรับรู้ ความขัดแย้งของข่าวสารและสิ่งเหล่านี้อาจมีส่วนทำให้ขั้นตอนบางขั้นตอนไม่เกิดขึ้นก็ได้

Traindis (1917 อ้างใน พงศ์เทพ จอมธรรมนิยม, 2543) กล่าวว่า ความคิดเห็นของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลใหม่จากบุคคลหรือสื่อมวลชน
2. การได้รับประสบการณ์ตรง ที่พบด้วยตนเองหรือจากแรงสะท้อนใจ
3. การถูกบังคับให้ปฏิบัติตามโดยไม่เต็มใจหรือตรงกับความรู้สึกนึกคิด

ความหมายของการยอมรับและทฤษฎีการยอมรับ

จากการตรวจสอบเอกสาร ปรากฏว่าได้มีผู้ให้ความหมายและแนวคิดไว้หลายท่าน พอจะสรุปได้ดังนี้

พัฒนา สุขประเสริฐ (2551) กล่าวว่า เทคโนโลยีจะได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าก็ต่อเมื่อ

1. สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง คือ มีหลักการทางวิทยาศาสตร์ที่รองรับและสามารถพิสูจน์ให้เห็นจริงหรือว่ามีที่น่าเชื่อถือ
2. สามารถนำไปดัดแปลงประยุกต์และต่อยอดได้อีก คือ มีความยืดหยุ่นและสามารถที่จะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปอีก
3. มีผู้นำไปใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในลักษณะที่เป็นทวีคูณ คือ เมื่อบุคคลเป้าหมายได้สัมผัสกับเทคโนโลยีดังกล่าว แล้วก็จะช่วยถ่ายทอดและเผยแพร่ต่อไปยังผู้อื่นต่อไปอีกได้เรื่อยๆ

บุญธรรม จิตตอนันต์ (2536) กล่าวว่า การยอมรับนั้นเป็นกระบวนการทางจิตใจของบุคคลจะยอมรับหรือไม่ เป็นการตัดสินใจด้วยตนเอง ปัญหาอยู่ที่ว่า ทำอย่างไรที่จะจูงใจให้ยอมรับและนำไปปฏิบัติตาม มิได้ขึ้นอยู่กับเทคนิคและศิลปะในการจูงใจของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับแนวความคิด หรือวิธีการใหม่ ตลอดจนปัจจัยอื่นๆด้วย

พัฒนา สุขประเสริฐ (2551) กล่าวว่า การยอมรับ (Adoption) เป็นกระบวนการในการนำเอานวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่เผยแพร่เข้าไปในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ ระดับของประโยชน์ที่จะได้รับนั้นขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของนวัตกรรมหรือเทคโนโลยี ว่ามีความเหมาะสมกับประชาชน เวลา สถานการณ์ และเงื่อนไขต่างๆ มากน้อยแค่ไหน ระดับของความเหมาะสมสังเกตได้จากการทำซ้ำเหมือนเดิม หรือว่ามีการประยุกต์ใช้หรืออาจจะปฏิเสธทั้งหมดก็ได้

การยอมรับ เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลเป้าหมายหลังจากที่ได้รับการรับรู้และสัมผัสกับเทคโนโลยีที่ได้มีการถ่ายทอด ซึ่งการยอมรับเทคโนโลยีแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ การยอมรับทางด้านความคิดหรือความรู้สึกและการยอมรับโดยการได้พิสูจน์แล้วและนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งได้นำแนวคิดของ Rogers and Shoemaker (1971) ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องของการยอมรับเทคโนโลยีมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นจริงในสังคมไทย ได้แบ่งการรับรู้และการยอมรับเทคโนโลยี ออกเป็น 6 ขั้นตอน และในแต่ละขั้นก็ได้ทำคำอธิบายและรายละเอียดของตัวบ่งชี้ความสำเร็จไว้เพื่อให้ง่ายต่อการประเมินมากยิ่งขึ้น ดังมีรายละเอียด คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเริ่มรู้หรือรับรู้ (Hearing) เป็นขั้นแรกที่บุคคลเป้าหมายได้มีโอกาสสัมผัสกับเทคโนโลยีที่ได้มีการประชาสัมพันธ์สื่อสารหรือถ่ายทอดเผยแพร่ผ่านสื่อชนิดต่างๆ เริ่มรู้เกี่ยวกับเรื่องใหม่หรือความคิดใหม่ แต่ขาดรายละเอียด ขั้นการรับรู้อาจเกิดขึ้นโดยบังเอิญด้วยการพบเห็นด้วยตนเองหรือโดยการเผยแพร่ จะแสดงให้เห็นว่าเทคโนโลยีนั้นมีอยู่จริงและก็มีความสัมพันธ์โดยตรงกับพฤติกรรมในการเปิดรับข้อมูลข่าวสารของบุคคลเป้าหมาย

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จขั้นการรับรู้ ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายได้รับรู้หรือได้สัมผัสกับข้อมูล/ข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยี ซึ่งเป็นลักษณะของการรับรู้ข้อมูล/ข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ หรือจากบุคคลที่สาม ซึ่งส่วนมากจะเป็นรูปแบบของการติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว
2. บุคคลเป้าหมายได้มีโอกาสสัมผัสกับเทคโนโลยีโดยตรงหรืออย่างใกล้ชิด ทำให้ได้มีการรับรู้ถึงคุณลักษณะ/คุณสมบัติบางประการของเทคโนโลยีดังกล่าวที่ลึกซึ้งพอสมควร แต่ก็ยังไม่ได้เชื่อถือนักพอที่จะนำไปปฏิบัติ

สาเหตุที่ทำให้ขั้นการรับรู้ไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นระบบปิด คือ ไม่เปิดรับข้อมูลข่าวสารทำให้ไม่มีโอกาสได้รับรู้หรือสัมผัสกับเทคโนโลยีนั้น
2. บุคคลเป้าหมายไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารเพราะว่าช่องทางที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารยังไม่เหมาะสมหรือว่ามีคุณภาพที่ยังไม่ดีพอ

ขั้นที่ 2 ขั้นให้ความสนใจ (Cognition) เป็นขั้นที่บุคคลเป้าหมายให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีนั้น แต่ก็ยังมีข้อสงสัยว่าจะเป็นจริงตามที่รับรู้หรือไม่ คือ มีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีนั้น เพราะว่ามีความคุ้นเคยอยู่แล้วบ้างแต่อาจยังไม่เคยได้พิสูจน์อย่างจริงจังมาก่อน ในขั้นตอนนี้บุคคลเป้าหมายจึงให้ความสนใจที่จะนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ โดยมีการแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม โดยอาจใช้การคิดพิจารณาและคิดทบทวนไปมาหลายครั้งตามลำพัง หรือจากการสอบถามจากผู้อื่นที่ไว้ใจได้ หรือจากผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเทคโนโลยีนั้นโดยตรงก่อนที่จะตัดสินใจว่าควรจะต้องทำอะไรให้เหมาะสม

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จขั้นการให้ความสนใจ ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายมีการใช้เวลาเพื่อการสืบเสาะหรือแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคโนโลยี เพื่อให้มีข้อมูลที่มากพอสำหรับการสร้างความมั่นใจให้เพิ่มมากขึ้น เกี่ยวกับคุณลักษณะคุณสมบัติหรือศักยภาพของเทคโนโลยีนั้น
2. บุคคลเป้าหมายมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเทคโนโลยี กับผู้อื่นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการสะท้อนกลับของข้อมูลเพื่อที่จะได้เพิ่มความเชื่อมั่นที่มีต่อเทคโนโลยีนั้น

สาเหตุที่ทำให้ขั้นการให้ความสนใจไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. แนวคิดหรือแนวทางในการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ยังไม่เหมาะสมดีพอหรืออาจไม่เป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสม

2. แนวคิดหรือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการเทคโนโลยียังขัดแย้งกับความคิด ความเชื่อ หรือวิถีการดำรงชีวิตตามปกติของบุคคลเป้าหมายหรือสังคม

3. เป็นเทคโนโลยีที่ใกล้ตัวเกินไปหรือสังคมยังไม่ให้การสนับสนุน หรือยังขาดความรู้ หรือรายละเอียดที่ถูกต้องและมากพอทั้งๆที่อาจเป็นเทคโนโลยีที่ให้ผลตอบแทนในองค์กรรวมทั้งมากขึ้นกว่าเดิม แต่หากว่ามีขั้นตอนในการปฏิบัติหรือการลงทุนที่เพิ่มขึ้น

ขั้นที่ 3 ขั้นไต่ตรองผลจากข้อมูล (Information Prove) เป็นขั้นที่บุคคลเป้าหมายใช้เหตุผลต่างๆอย่างรอบคอบเพื่อทำความเข้าใจกับเทคโนโลยีให้ได้มากที่สุดว่าเป็นจริง หรือเชื่อถือได้ดังที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ โดยอาจใช้การเปรียบเทียบกับแนวคิด หรือวิธีการปฏิบัติตามปกติที่ทำอยู่เป็นประจำ หรือเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับ แต่สิ่งที่สำคัญก็คือข้อมูลที่นำมาใช้ในการไต่ตรองต้องมีจำนวนที่มากพอ มีความถูกต้องเชื่อถือได้และทันสมัยจึงจะทำให้บุคคลเป้าหมายสามารถที่จะตอบคำถามที่ตัวเองยังสงสัยอยู่ได้ว่าเทคโนโลยีดังกล่าวนี้ก่อให้เกิดประโยชน์หรือให้ผลตอบแทนที่ “คุ้มค่าจริงหรือไม่” “ได้กำไรหรือผลตอบแทนที่มากขึ้นกว่าเดิมหรือไม่” “ลดต้นทุนการผลิตได้จริงหรือไม่” หรือ “ทำให้ประหยัดเวลาได้จริงหรือไม่” เป็นต้น ดังนั้นขั้นการไต่ตรองผลจากข้อมูล จึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับศักยภาพของบุคคลเป้าหมาย

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จขั้นการไต่ตรองผลจากข้อมูล ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายมีการเสาะแสวงหาความรู้และข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศต่างๆเกี่ยวกับเทคโนโลยีเพิ่มเติมอย่างเป็นระบบจากแหล่งต่างๆที่เชื่อถือได้ เพื่อนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือที่ได้กำหนดไว้ได้อย่างมีเหตุผล

2. บุคคลเป้าหมายมีวิธีการเปรียบเทียบ หรือการวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศต่างๆได้อย่างเป็นระบบ และได้ผลสรุปที่มีความน่าเชื่อถือ

สาเหตุที่ทำให้ขั้นการไต่ตรองผลจากข้อมูลไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. ข้อมูลและรายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับเทคโนโลยีนั้นมีจำนวนที่ไม่มากพอหรือไม่ถูกต้อง หรือมีสาระต่างๆยังไม่ครอบคลุมดีพอหรือขาดความน่าเชื่อถือหรือไม่ทันสมัยจึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนหรือมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้น ทำให้ไม่ได้ข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือ

2. ผลที่ได้จากการวิเคราะห์หรือการเปรียบเทียบเทคโนโลยีเดิมที่ใช้อยู่ได้ผลที่มีค่าเป็นลบมากกว่า จึงเป็นสาเหตุให้บุคคลเป้าหมายไม่ยอมรับในเทคโนโลยีนั้น

ขั้นที่ 4 ขั้นการพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริง (Fact Finding) เป็นขั้นที่บุคคลเป้าหมายได้ใช้ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และความสามารถที่มีอยู่ทำการพิสูจน์และหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเทคโนโลยีในบางประเด็นที่อาจยังลังเลและไม่แน่ใจว่าจะเป็นจริงหรือไม่ จึงเป็นขั้นตอนของการใช้หลักการวิธีการและเทคนิคต่างๆ เพื่อพิสูจน์หาข้อเท็จจริงให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อกระบวนการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพราะจะทำให้บุคคลเป้าหมายได้สัมผัสกับเทคโนโลยีอย่างจริงจังโดยอาจมีการส่งเสริมให้ทดลองใช้หรือนำไปปฏิบัติเพื่อยืนยันถึงผลที่ได้จริง

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จขั้นการพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริง ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายมีการพิสูจน์และหาข้อเท็จจริงจากแหล่ง/สถานที่ที่มีการใช้เทคโนโลยี เพื่อให้มีการตรวจสอบข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ กับผู้ที่มีประสบการณ์โดยตรงหรือประสบความสำเร็จจากการนำเทคโนโลยีดังกล่าวนี้ไปใช้จริง
2. บุคคลเป้าหมายมีการพิสูจน์และหาข้อเท็จจริงโดยการแบ่งพื้นที่หรือวิธีการ หรือขั้นตอนเพียงบางส่วน เพื่อทำการทดลอง/ทดสอบเทคโนโลยี และการแบ่งเพื่อทำการพิสูจน์เพียงบางขั้นตอน ก็ยังเป็นวิธีการที่ทำให้ประหยัดเวลาและงบประมาณที่ใช้ในการทดลองอีกด้วย
3. บุคคลเป้าหมายได้ทำการพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริงโดยการทดลอง หรือปฏิบัติตามข้อเสนอแนะต่างๆ เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีอย่างครบถ้วนทุกประการ

สาเหตุที่ทำให้ขั้นการพิสูจน์เพื่อหาข้อเท็จจริง ได้แก่

1. ผลที่ได้จากการทดสอบ/ทดลองปฏิบัติแตกต่างไปจากผลที่ได้คาดการณ์ไว้ต่างๆ ที่ได้มีการควบคุมปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไว้หมดแล้ว ถึงแม้ว่าผลที่เกิดขึ้นไม่ได้เป็นไปตามที่คาดหวังไว้ แต่บุคคลเป้าหมายสามารถที่จะพบคำตอบได้ว่าเป็นเพราะมีสาเหตุเนื่องมาจากอะไร หรือว่าสามารถที่จะพิสูจน์ได้ว่าจุดที่ทำให้การปฏิบัติล้มเหลวคืออะไรก็จะทำให้บุคคลเป้าหมายก้าวข้ามต่อไปสู่ขั้นของการนำไปปฏิบัติได้เช่นกัน ซึ่งสาเหตุต่างๆ เหล่านี้ทำให้บุคคลเป้าหมายมีความ

มั่นใจ และยอมรับได้ว่าเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้การทดลองใช้เทคโนโลยีดังกล่าวนั้นไม่ประสบความสำเร็จ

ขั้นที่ 5 ขั้นนำไปปฏิบัติจริง (Application and Adoption) เป็นสิ่งที่ผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดเทคโนโลยีทุกคนต้องการให้เกิดขึ้นจริง เพราะว่าวัตถุประสงค์ของการถ่ายทอดเทคโนโลยีก็คือต้องการให้บุคคลเป้าหมายมีการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ได้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอจนกลายเป็นพฤติกรรมตามปกติในชีวิตประจำวัน หรือในการประกอบอาชีพ หรือมีการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จขั้นการนำไปปฏิบัติจริง ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายมีการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์
2. บุคคลเป้าหมายมีการนำเทคโนโลยีไปดัดแปลงหรือประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างสร้างสรรค์ต่อไป
3. บุคคลเป้าหมายมีการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์หรือมีการนำไปดัดแปลงประยุกต์ใช้ได้อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นพฤติกรรมตามปกติในชีวิตประจำวันหรือในการประกอบอาชีพ

สาเหตุที่ทำให้ขั้นการนำไปปฏิบัติจริงไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายไม่ได้มีการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์
2. การนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์เป็นเพียงแค่ช่วงระยะเวลาสั้นๆ เพราะว่ามีปัจจัยหรือเงื่อนไขอื่นๆเกี่ยวข้องไม่ได้เปลี่ยนไปเพราะว่าเกิดการยอมรับเทคโนโลยีนั้นอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 6 ขั้นการมีความเชื่อมั่นและพร้อมให้การถ่ายทอด (Confidence to Transfer) เป็นขั้นที่เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเมื่อบุคคลเป้าหมายประสบความสำเร็จจากการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ และมีความเข้าใจในธรรมชาติของเทคโนโลยีอย่างลึกซึ้ง และมีความพร้อมที่จะทำการถ่ายทอดเทคโนโลยีไปยังผู้ที่มีความคุ้นเคยหรือผู้ที่ให้ความสนใจ ซึ่งก็จะเป็นการช่วยเร่งกระบวนการเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จมากยิ่งขึ้น

ตัวบ่งชี้ความสำเร็จของการมีความเชื่อมั่นและพร้อมให้การถ่ายทอด ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายมีการถ่ายทอดทัศนคติ ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีไปยังผู้อื่นโดยตรง

2. บุคคลเป้าหมายมีการถ่ายทอดและเผยแพร่ทัศนคติ ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ที่ได้รับจากการใช้เทคโนโลยีไปยังผู้อื่นโดยผ่านทางสื่อชนิดต่างๆ

สาเหตุที่ทำให้ขั้นการมีความเชื่อมั่นและพร้อมให้การถ่ายทอดไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. บุคคลเป้าหมายไม่ต้องการที่จะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้ผู้อื่นได้ทราบถึงความสำเร็จหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำเทคโนโลยีไปใช้ประโยชน์ เพราะอาจเนื่องจากเกรงว่า จะมีคู่แข่งในเชิงธุรกิจ

2. สื่อหรือช่องทางที่ใช้ในการถ่ายทอดเทคโนโลยียังขาดความเหมาะสมทำให้ไม่สามารถส่งความรู้/สารสนเทศไปถึงผู้รับการถ่ายทอดได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับ

กล่าวถึง สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีหรือ การปฏิบัติทางการเกษตรว่า มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องหลายประการ ดังนี้

1. ปัจจัยที่เป็นเงื่อนไขหรือสภาวะการณ์โดยทั่วไป อันประกอบด้วย

1.1 สภาพทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกันเกษตรกรหรือบุคคลที่เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต จะมีแนวโน้มยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ง่ายกว่าและเร็วกว่าผู้ที่มีปัจจัยการผลิตน้อยกว่า เช่น เกษตรกรที่ถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินมากกว่าเกษตรกรที่ทำกินในที่ดินมากกว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อยกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้ง่ายกว่า และเร็วกว่าเกษตรกรที่มีปัจจัยเหล่านี้น้อยกว่า

1.2 สภาพทางสังคมและวัฒนธรรม มีส่วนเกี่ยวข้องกับอัตราการยอมรับเร็วหรือช้า เช่น บุคคลที่อยู่ในชุมชนที่รักษานับธรรมนิยมประเพณีเก่า ๆ อย่างเคร่งครัดมากกว่า มีลักษณะการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างเห็นเด่นชัดกว่า มีค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่า มีผลทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ช้าลงและน้อยลงด้วย

1.3 สภาพทางภูมิศาสตร์ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยอมรับการเปลี่ยนแปลง คือ ท้องที่ใดที่มีสภาพภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เจริญทางด้านเทคโนโลยีได้มากกว่า ไม่ว่าคมนาคมที่สะดวก หรือมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยการผลิตมากกว่า จะมีผลทำให้เกิดแนวโน้มของการยอมรับมากกว่าและเร็วกว่า

2. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยตรง

2.1 บุคคลเป้าหมาย (Target Person) หรือผู้รับการเปลี่ยนแปลง (client) พื้นฐานของเกษตรกรเองเป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคนิค หรือวิทยาการใหม่ ได้แก่

2.1.1 พื้นฐานทางสังคม จากการวิจัย พบว่า

- เพศหญิงยอมรับการเปลี่ยนแปลงเร็วกว่าเพศชาย
- ผู้มีระดับการศึกษาและประสบการณ์สูงกว่าจะยอมรับได้เร็วกว่าผู้มีการศึกษาและประสบการณ์ต่ำกว่า

2.1.2 ผู้ที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ หรือผู้นำมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าและมีความดีในการรับฟังข่าวสารมากกว่าหรือมีการรวมกลุ่มแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนบ้านในเรื่องการประกอบอาชีพมากกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในระดับที่รวดเร็วกว่าและมากกว่า

2.1.3 บุคคลที่อยู่ในอายุวัยรุ่นหรืออายุน้อย ยอมรับเร็วที่สุด และช้าลงไปตามลำดับเมื่ออายุมากขึ้น

2.2 พื้นฐานทางเศรษฐกิจ จากการวิจัย พบว่า เกษตรกรที่มีลักษณะต่อไปนี้เป็นอย่างใดอย่างหนึ่งหรือมากกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่า และปริมาณที่มากกว่า ได้แก่

- 2.2.1 การถือครองที่ดินจำนวนมากว่า
- 2.2.2 การทำกินในที่ดินที่มีเนื้อที่มากกว่า
- 2.2.3 การประกอบอาชีพในลักษณะที่เป็นการค้ามากกว่า
- 2.2.4 การมีรายได้มากกว่า
- 2.2.5 การมีทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า
- 2.2.6 การมีเครื่องมือที่จำเป็นในการผลิตมากกว่า

2.3 การมีโอกาสได้รับสินเชื่อที่มีปริมาณ ที่มากกว่า และดอกเบี้ยถูก สิ่งเหล่านี้เป็นองค์ประกอบให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงได้เร็วกว่าและมากกว่า

3. พื้นฐานการติดต่อสื่อสารของเกษตรกร การติดต่อสื่อสารที่จำเป็นอย่างยิ่ง คือประสิทธิภาพในการรับฟังข่าวสาร ได้แก่ การอ่าน การฟัง รวมทั้งความคิดที่มีเหตุผล ในขณะเดียวกัน ยังมีความสามารถในการพูด การเขียนด้วย สิ่งเหล่านี้มีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้าใจระหว่างตัวเองและเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในการยอมรับการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

4. พื้นฐานเรื่องอื่นๆ เช่น

4.1 เกษตรกรมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) มีความพร้อมทางจิตใจ และ/หรือมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากกว่าและ/หรือมีทัศนคติที่ดีต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ/หรือมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีที่นำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง

4.2 มีความสนใจปัญหาและความต้องการของตนเองและกิจกรรมอาชีพของเพื่อนบ้าน

4.3 มีความสามารถในการจัดการเกษตรกร ที่มีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งนี้หรือมีมากกว่า มีแนวโน้มที่จะยอมรับ การเปลี่ยนแปลงที่มากกว่าและรวดเร็วกว่าตามลำดับ

ลักษณะการยอมรับของบุคคลในชุมชน

ประเภทของผู้ยอมรับนวัตกรรม โดยถือเอาความเร็ว-ช้าในการยอมรับนวัตกรรมเป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งกลุ่มบุคคลที่ยอมรับได้เป็น 5 กลุ่ม

1. กลุ่มนำการเปลี่ยนแปลง (Innovators) บุคคลกลุ่มนี้จะมีความกล้าเสี่ยง (Venturesome) กล้าได้กล้าเสีย ชอบทดลองของใหม่ มีความสัมพันธ์กับบุคคลต่างถิ่นทำให้มีโลกทัศน์กว้างขวาง มีความรู้ดี สามารถเข้าใจและใช้นวัตกรรมที่มีความยุ่งยากได้และมักมีฐานะความเป็นอยู่ดี

2. กลุ่มที่ยอมรับเร็ว (Early Adopters) บุคคลกลุ่มนี้จะมีความใฝ่รู้ อยากได้แต่กลัวเสีย มักรอดูท่าทีหรือดูสภาพการณ์เกี่ยวกับนวัตกรรมก่อน เป็นบุคคลที่มีความกว้างขวางมีความรู้เป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลในท้องถิ่น (Respectable) บุคคลที่จะยอมรับนวัตกรรมทั้งหลายมักมาขอความคิดเห็นข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมจากบุคคลกลุ่มนี้

3. กลุ่มที่ยอมรับเร็วปานกลาง (Early majority) บุคคลกลุ่มนี้จะชอบติดต่อกับเพื่อนฝูง แต่ไม่ค่อยได้เป็นผู้นำ มักจะคิดอย่างสุขุมรอบคอบ (Deliberate) ก่อนจะยอมรับนวัตกรรมทั้งหมด ระยะเวลาการตัดสินใจเกี่ยวกับการยอมรับจะนานกว่า innovators และ early adopters

4. กลุ่มที่ยอมรับช้า (Late Majority) บุคคลกลุ่มนี้เป็นคนชอบสงสัย (Skeptical) หวาดระแวง ต้องรอนนวัตกรมนั้นเป็นบรรทัดฐาน (Norm) ที่ทุกคนในสังคมยอมรับก่อน เขาจะยอมรับเมื่อการยอมรับนวัตกรรมนั้นเป็นทั้งความจำเป็นทางเศรษฐกิจและถูกความกดดันทางสังคม แรงกดดันของเพื่อนฝูง คือแรงกระตุ้นสำคัญ

5. กลุ่มที่ยอมรับช้าที่สุด (Late Adopters หรือ laggards) บุคคลกลุ่มนี้จะค่อนข้างแยกตัวออกจากคนอื่น ๆ ไม่ค่อยได้ติดต่อใคร ชอบทำอะไรตามบรรพบุรุษ (Previous Generation) แสดงออกอย่างเด่นชัดว่าไม่ไว้วางใจต่อนวัตกรรมละผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความชื่นชมต่อของเก่า (Traditional) กว่าบุคคลกลุ่มนี้จะยอมรับนวัตกรรมที่เคยใหม่ก็กลายเป็นของเก่าไปแล้ว

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2527) กล่าวว่า การที่เกษตรกรไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี อาจเป็นเพราะสาเหตุดังนี้

1. การละเลยไม่เอาใจใส่ (Ignorance) คือ ไม่รู้ว่าอะไรที่จะสามารถทำได้ในเรื่องใหม่ๆ เพราะรู้อยู่แต่ของเก่าๆ

2. ขาดความสามารถที่จะประกอบการ (Inability) คือ รู้ว่าจะทำอะไร แต่ไม่มีเงินหรือเหตุผลอื่นๆ

3. ขาดความตั้งใจ (Unwillingness) คือ รู้ว่าจะทำอะไรและมีความพร้อมสามารถทำได้ แต่เขาไม่ต้องการที่จะทำ

ข้อจำกัดทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีผลต่อการยอมรับ

ข้อจำกัดทางเศรษฐกิจและสังคม ในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีของคนในชุมชน ความรู้ใหม่ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ จะนำไปใช้ทุกแห่งเหมือนกันได้ เว้นแต่ลักษณะความรู้หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ จะเหมาะสมกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนนั้น บางครั้งเกษตรกรเองไม่มีปัญหา ทางด้านเศรษฐกิจในการยอมรับความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่ เกษตรกรมีเงินทุนเพียงพอสำหรับการผลิตนั้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางสังคมเป็นเหตุให้เกษตรกรไม่เกิดการยอมรับความรู้ทางวิชาการสมัยใหม่

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน

นกปรอดหัวโขน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Pycnonotus jacosus* (Linnaeus) มาจากภาษากรีก 2 คำคือ Puknos แปลว่าหนาหรืออัดแน่นและ noton แปลว่าหลัง รวมความแล้วแปลว่า มี หลังหนา เนื่องจากนกวงศ์นี้เป็นนกที่มีขนบนหลังหนาแน่นยาวฟูและคำว่า jacosus มาจากคำในภาษาละตินว่า locosus แปลว่ารื่นเริง น่าขัน เนื่องจากนกมีแต้มสีแดงอยู่สองข้างแก้มสองข้าง เหมือนตัวตลก (สุธี สุภรัฐวิกร, 2539) ชื่อเดิมที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 คือ “นกปรอดหัวโขนเคราแดง” ต่อมาพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ใช้ชื่อ “นกปรอดหัวโขน” (นคร พจนนรพงษ์ และคณะ, 2541) ภาคกลางเรียก “นกปรอดหัวโขนหรือ นกกระหอดหัวโขน” ภาคเหนือเรียก “นกปรอดหัวจุก, ไอ้จุกตุตแดง, นกปรัดจิว” หรือ “นกพิชหลิว” (เนื่องจาก นกจะส่งเสียงร้อง “จิบจะลิ่ว”) ในภาคใต้นิยมเลี้ยงในกรง จึงเรียกว่า “นกกรงหัวจุก” ต่างประเทศเรียกว่า Red-eared Bulbul, The Nightingale of Persia, But-Ka-Lon (Burma), Kataw-Nawng (Chingpaw Burma) (Smyties, 1986) หรือ Red Whiskered Bulbul (Lakagul and Round, 1991)

นกปรอดหัวโขนอยู่ในอันดับแพสเซอร์รีน ซึ่งเป็นอันดับที่ใหญ่ที่สุดของนก จำแนกเป็น 50-70 วงศ์ มีนกประมาณ 5,100 ชนิดหรือ 3 ใน 5 ของจำนวนชนิดนกในปัจจุบัน เป็นนก ขนาดเล็กถึงขนาดกลางและส่วนมากเป็นนกบก นี้นักสัตวแพทย์เพื่อการยัดเยียดไก่ไม้ นกในอันดับนี้จะมีเสียงร้องที่ดีมาก เพราะนกจะพัฒนากล่องเสียงที่ใช้สำหรับส่งเสียงร้องเป็นพิเศษ (Tracheobronchial Syrinx) (วีระยุทธ เล่าหะจินดา, 2526ข) การจำแนกนกในอันดับ ใช้จำนวนกล้ำมเนื้อและตำแหน่ง

ที่เกาะของกล้ามเนื้อของกล่องเสียงเป็นหลัก เช่น วงศ์นกขมิ้น (Family Oriolidae) วงศ์นกสาธิตา และอีกา (Family Corvidae), วงศ์นกปรอด (Family Pycnonotidae) เป็นต้น

นกปรอดหัวโขนเป็นนกที่มีลักษณะเด่น คือมีขนบนหัวมีขนหงอนตั้งขึ้นไปคล้ายสวมหมวก ทำให้คนไทยนึกถึงหัวโขนที่ผู้แสดงโขนต้องสวมกัน จึงเรียกว่า “นกปรอดหัวโขน”

ภาพที่ 1 นกปรอดหัวโขน โตเต็มวัย อายุ 5 ปี

นกปรอดหัวโขนมีความยาวจากปากถึงปลายหางเฉลี่ย 20 เซนติเมตร ลำตัวค่อนข้างตั้งตรง ขนที่ปกคลุมลำตัวอ่อนนุ่มและฟู โดยเฉพาะบริเวณหลังตอนล่างและตะโพก ซึ่งค่อนข้างยาวกว่า ส่วนอื่น นอกจากนั้นที่ท้ายทอยของมันยังมีขนเป็นเส้น ๆ คล้ายเส้นผมของคนแทรกอยู่ด้วย ปากค่อนข้างสั้น บางและสันปากบนโค้งเล็กน้อย รอบ ๆ โคนปากมีขนเส้นแข็ง ๆ ด้วย ปีกสั้น ขนปลายปีก (Primaries) มี 10 เส้น หางยาวปานกลาง ปลายหางมนเล็กน้อย มีขนหาง 12 เส้น ขาสั้น และนิ้วเท้าเล็กแต่แข็งแรง นิ้วเท้าขึ้นไปข้างหน้า 3 นิ้ว และยื่นไปข้างหลัง 1 นิ้ว นิ้วทุกนิ้วอยู่ในระดับเดียวกัน เหมาะสำหรับจะใช้จับคอนและใช้ชีวิตอยู่บนต้นไม้ พบอาศัยอยู่ตามป่าละเมาะและ

สวนใกล้ที่พักของคน จนถึงระดับความสูง 1,800 เมตร เป็นนกประจำถิ่นที่พบบ่อยมากและพบกระจายทั่วไปทั่วประเทศ

นกตัวผู้และนกตัวเมียมีสีส้มเหมือนกัน หน้าผาก หัวตา บนหัวรวมทั้งขนหงอนที่ตั้งชันเป็นสีดำ แต่ขนสีดำบนหัวยังยาวเลยลงมาทางด้านข้างของคอจนถึงข้างหน้าอกเห็นเด่นชัดมาก ซึ่งมีเส้นสีดำล้อมกรอบมาทางด้านล่างด้วย นอกจากนี้ยังมีแต้มสีแดงอยู่ด้วย คูณิน ๆ คล้ายกับเคราสีดำ (Whiskered) บริเวณขนคลุมหูเป็นแถบสีขาวและเหนือแถบสีขาวนี้อีกเล็กน้อย แต่จะมองไม่ชัดในระยะไกล ส่วนบนของลำตัวตั้งแต่ท้ายทอย หลังคอ หลัง ไหล่ ตะโพก และขนคลุมโคนหางเป็น สีน้ำตาล ขนหางเป็นสีน้ำตาลแกมดำ แต่ขนหางทั้ง 5 คู่ถัดจากขนคู่บนลงไปมีสีขาวกว้าง ๆ ที่ปลายขนหางแต่ละเส้นด้วย ปีกมีสีน้ำตาลแกมดำเช่นเดียวกับขนหาง ส่วนล่างของลำตัวตั้งแต่กาง ใต้คอ หน้าอก ท้อง รวมทั้งสีข้างเป็นสีขาว แต่บริเวณท้องและสีข้างมีสีน้ำตาลเรื่อ ๆ ด้วย จึงดูเป็นสีขาวสกปรก ขนคลุมใต้โคนหางเป็นสีแดงเข้ม ซึ่งผลเห็นได้แต่ไกล ม่านตาสีน้ำตาล ปากสีดำ ขา นิ้วเท้า รวมทั้งเล็บก็เป็นสีดำ

นกที่โตเต็มวัยมีลักษณะแตกต่างจากนกที่โตเต็มวัยเล็กน้อย หน้าผากและขนหงอนเป็นสีน้ำตาลแกมดำ ไม่ใช่สีดำ แต้มสีแดงเหนือขนคลุมหูสีขาวก็ยังไม่เห็นเพราะยังเป็นสีขาวอยู่ นอกจากนี้ขนคลุมใต้และบนโคนหางมีเพียงสีชมพูเรื่อ ๆ เท่านั้นยังไม่เป็นสีแดง (เจษฎา อาภาพอง, 2542)

นกปรอดหัวโขน มีอายุทางสรีรวิทยา (Physiological longevity) เฉลี่ย 12-20 ปี บางตัวถึง 25 ปี และจะผลัดขนไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะตาย (สงกรานต์ ศิลามะ, 2542)

นกปรอดหัวโขนพบเห็นได้ง่าย พบทั่วไปและตลอดทั้งปี แต่พบเห็นมากในเดือน ตุลาคม-ธันวาคม ช่วงนั้นมักจะกินผลไม้ตามสวนและแมลงต่าง ๆ เช่น แมลงเม่า หากินเป็นฝูง ขนาดฝูงตั้งแต่ 3-78 ตัว (พิทักษ์ ชิดเครือ, 2542) และหากินตั้งแต่พื้นดินไปจนถึงต้นไม้สูงเกิน 30 เมตร (สุธี สุกรัฏฐิกร, 2539)

เสียงร้องของนกปรอดหัวโขนจำแนกเป็น 2 ประเภทคือเสียงร้องติดต่อ (Calls) เป็นเสียงร้องที่สั้นมีระดับของเสียงเพียง 1-2 ระดับ ใช้สำหรับติดต่อกันในนกชนิดเดียวกันเกิดจากกรรมพันธุ์สามารถร้องได้ทั้งสองเพศเหมือนกัน เช่น ระหว่างแม่นกกับลูกนกในกลุ่มเพื่อรวมฝูงหรือเพื่อเตือนภัยไม่เกี่ยวกับการผสมพันธุ์และเสียงร้องเพลง (Song หรือ Subsong) เป็นเสียงร้องที่ยาว มีความถี่ของคลื่นเสียงแตกต่างกันหลายระดับมีจังหวะและท่วงทำนองซับซ้อนเกิดจากการ

ฝึกหัดร่วมกับกรรมพันธุ์ ปกติถูกควบคุมด้วยฮอร์โมนเพศผู้และมักร้องเพลงในช่วงฤดูผสมพันธุ์ เพื่อประกาศอาณาเขตและกระตุ้นวงจรการสืบพันธุ์ให้เกิดขึ้นอย่างสอดคล้อง (สุรกานต์ พัทธมนบุตร และ นริทธิ์ สีตะวรรณ, 2539)

นกปรอดหัวโขนในธรรมชาติ เริ่มร้องตั้งแต่เช้ามีดจนถึงช่วงเวลา ประมาณ 9 นาฬิกา จากนั้นจะลดลงตามลำดับ แล้วจึงเพิ่มขึ้นอีกครั้งในช่วงเย็น เวลาประมาณ 16 นาฬิกา จะหยุดร้อง เมื่อไม่มีแสงสว่าง (สุรกานต์ พัทธมนบุตร และ นริทธิ์ สีตะวรรณ, 2539) ถ้าอากาศเย็นจัดหรือร้อนจัด ลมพัดจัดหรือมีฝนตก ชุก นกจะส่งเสียงร้องลดลงหรือหยุดร้อง (วิรุทธิ์ เลาหะจินดา, 2526ข) เสียงร้องของนกปรอดหัวโขนมี ลักษณะและรูปแบบของเสียงที่แตกต่างจากนกชนิดอื่น เนื่องจากมีความแตกต่างกันของ syrinx และเป็นเสียงร้องเฉพาะชนิด (สุรกานต์ พัทธมนบุตร และ นริทธิ์ สีตะวรรณ, 2539) คุณลักษณะพิเศษดังกล่าวทำให้ผู้นิยมเลี้ยงนกเพื่อฟังเสียงนกร้องได้พบและหันมานิยมเลี้ยงนกปรอดหัวโขนกันอย่างรวดเร็ว

นกปรอดหัวโขนจับคู่แบบ Monogamy (ประเภทจับคู่ผสมพันธุ์กันฤดูผสมพันธุ์ฤดูเดียว) เข้าสู่วัยผสมพันธุ์เมื่ออายุประมาณ 9-12 เดือน เริ่มเกี้ยวพาราสีและจับคู่ผสมพันธุ์ประมาณเดือนมกราคมเป็นต้นไป (พิทักษ์ ชิดเครือ, 2542) จากนั้นจะสร้างรังวางไข่ในปรอดหัวโขนทำรังเป็นรูปถ้วยกลมก้นตื้นตามง่ามไม้ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ไปจนถึงเดือนสิงหาคม นกจะวางไข่ในเช้าวันรุ่งขึ้น หลังจากสร้างรังเสร็จ ไข่แต่ละฟองห่างกันหนึ่งวันเฉลี่ยจะมีจำนวน 2-3 ฟอง ไข่มีรูปร่างรีปลาย ข้างหนึ่งป้าน อีกด้านหนึ่งแหลม ผิวเปลือกไข่เรียบและเป็นมันมีสีพื้นเป็นสีน้ำตาลอ่อนมีจุดสีน้ำตาลอมม่วงขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วฟอง น้ำหนักไข่เฉลี่ย 3.75 กรัม นกเพศเมียจะกกไข่ นกฟักออกจากไข่ในวันที่ 13 และฟักเป็นตัวห่างกัน 1 วัน เมื่อฟักเป็นตัวแล้วแม่นกจะคาบเปลือกไข่ไปทิ้ง (พิทักษ์ ชิดเครือ, 2542)

นกปรอดหัวโขนเป็นนกที่หากินเป็นฝูงโดยกินผลไม้และอาหารอื่น ๆ ได้อีกหลายอย่างฤดูขยายพันธุ์ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงสิงหาคม สร้างรังในพุ่มไม้เตี้ยค่อนข้างทึบ รังเป็นรูปถ้วยวางไข่ 2 ฟอง โดยวางวันละฟองติดต่อกัน ไข่ใบแรกวางทันทีที่สร้างรังเสร็จ ตัวเมียเท่านั้นที่กกไข่เป็นระยะเวลา 13 วัน ลูกนกอยู่ในรัง 11-12 วัน จึงทิ้งรัง (นริทธิ์ สีตะวรรณ, 2531)

ลูกนกปรอดหัวโขนเมื่อฟักออกจากไข่ ไม่มีขนปกคลุมลำตัว ยังไม่ลืมตา ไม่สามารถเดินหรือช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องได้รับการดูแลให้ความอบอุ่นและป้อนอาหารจากแม่นกและพ่อนก

(Altricial) อยู่ในรังประมาณ 12 วัน จึงสามารถบินออกจากรังได้ แต่ยังหาอาหารเองไม่ได้ พ่อนกแม่นกต้องบินตามป้อนอาหาร (วิรุทธิ์ เลาหะจินดา, 2526ก)

นกปรอดหัวโขนมีอัตราการรอดตายในธรรมชาติ ประมาณ 30-40 เปอร์เซ็นต์ (พงษ์ชัย แดงสี, 2543) ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการขยายพันธุ์ของนกปรอดหัวโขนในธรรมชาติ ได้แก่

1. สัตว์ผู้ล่าพบนกกระจุกใหญ่กินทั้งไข่และลูกนก สัตว์ในวงศ์ ชะมด อีเห็น กระรอก งู
2. ไฟป่า ทำลายทั้งตัวอ่อนของนก รังนก และแหล่งหากินของนกด้วย
3. กิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การล่าเพื่อเป็นอาหาร การดักจับเพื่อนำไปเลี้ยงหรือขายและสาเหตุที่สำคัญที่สุด คือ การทำลายแหล่งที่อยู่อาศัย และการใช้ยาฆ่าแมลง ที่ทำให้นกมีสายพันธุ์อ่อนแอ พิการ อันเกิดจากสารพิษและโลหะหนักในยาฆ่าแมลง จนอาจสูญพันธุ์ได้

แหล่งที่มานกปรอดหัวโขน

นกปรอดหัวโขนเป็นนกประจำถิ่นที่พบเป็นประจำ พบตั้งแต่บนที่ราบ จนถึงระดับความสูง 1,800 เมตร ไม่ชอบอยู่ในที่แห้งแล้งมาก ๆ ปรับตัวอยู่ได้ตั้งแต่ที่ว่างในป่า ชายป่า สวน ไร่ และนา ป่าละเมาะ สวนหลังบ้านของมนุษย์ เป็นต้น มีพื้นที่อาณาเขตครอบครองสูงสุด 8,000 ตารางเมตร ต่ำสุด 4,400 ตารางเมตร โดยเฉลี่ย 5,622.2 ตารางเมตร บริเวณพื้นที่แห้งแล้งหรือมีอาหารของนกปรอดหัวโขนอยู่น้อย นกก็จะประกาศอาณาเขตครอบครองให้กว้างขึ้น (กฤษณา ชายกวด, 2538)

ในประเทศไทยมีการกระจายพันธุ์ของนกปรอดหัวโขนในทุกภาค ภาคเหนือ พบมากที่ในหมู่บ้านและในตัวเมือง โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง เชียงราย และจังหวัดพะเยา ซึ่งคนในภาคเหนือมักจะได้ยินว่า “จิบจะลั่ว” ตามปกติจะพบอยู่กันเป็นฝูง ๆ แต่เกาะอยู่ห่าง ๆ กัน บางฝูงอาจมีมากถึง 100 ตัว หรือมากกว่า พบเป็นคู่หรืออยู่โดดเดี่ยว ประชากรนกปรอดหัวโขนในภาคเหนือยังมีจำนวนอยู่มาก เนื่องจากนกปรอดหัวโขนในถิ่นนี้ จะมีเสียงร้องแหลมใส ไม่ทุ้มใหญ่กังวาน ทำให้ไม่ถูกจับไปขายเหมือนนกปรอดหัวโขนที่มีถิ่นกำเนิดในทางภาคใต้ (สงกรานต์ ศีลามา, 2542) ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชอบอาศัยอยู่ในหมู่บ้านและตัวเมืองเช่นเดียวกับ ภาคเหนือ พบทางตะวันตกของภาค ทางตะวันออกเฉียงเหนือและตอนเหนือของภาค ไม่พบทาง ตอนกลางของ

ภาคซึ่งอากาศร้อนและแห้งแล้ง ในภาคกลาง นกชนิดนี้ชอบอาศัยอยู่ตามป่าละเมาะ ไร่ และที่โล่ง ๆ ทั่วไป ในกรุงเทพมหานครเดิมไม่พบนกชนิดนี้ แต่ปัจจุบันมีผู้พบเห็นมากขึ้น คาดว่าเป็นนกที่มีผู้นำมาเลี้ยงไว้ แต่หลุดไปสู่ธรรมชาติและสามารถแพร่พันธุ์ในธรรมชาติได้ (สุธี สุภรัฐวิกร, 2539) ภาคใต้ พบในสวนยาง ชายป่า สุธี สุภรัฐวิกร (2543) รายงานว่า ไม่พบนกชนิดนี้ในป่าธรรมชาติ ภาคใต้นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532

ต่างประเทศ พบในเขตภูมิภาคตะวันออก Oriented Region ได้แก่ ประเทศอินเดีย, ประเทศจีนตอนใต้, ประเทศเวียดนาม, ประเทศมาเลเซีย, ประเทศลาวตอนใต้ เขตติดต่อกับประเทศไทย แถบจังหวัดเลย จนถึงหนองคาย, ประเทศกัมพูชา, ประเทศพม่า, ประเทศไต้หวัน, รวมทั้งหมู่เกาะอันดามัน นอกจากนี้ ยังมีผู้นำไปแพร่พันธุ์ในออสเตรเลีย หมู่เกาะฮาวาย หมู่เกาะนิโคบาร์และมอริเชียส (Mauritius) และสหรัฐอเมริกา (สุธี สุภรัฐวิกร, 2539)

นกปรอดหัวโขนมีการแพร่กระจายในอินเดีย พม่า จีนตอนใต้ อินโดจีนและมลายู ปัจจุบันได้มีผู้นำไปแพร่พันธุ์ในออสเตรเลีย มอริเชียสและสหรัฐอเมริกา (King, 1975) สำหรับประเทศไทย จึงพบกระจายทั่วทุกภาคของประเทศซึ่งพบบ่อยมากจากที่ราบไปจนถึงระดับความสูง 1,800 เมตร (Lekagul and Round, 1991)

การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนและงานวิจัยเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยในส่วนของภาครัฐการเพาะเลี้ยงอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ ส่วนภาคเอกชนผู้เพาะเลี้ยงส่วนใหญ่นิยมเลี้ยงตามบ้านทั่วไป กระจายไปทั่วทุกภาคของประเทศไทย

การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนโดยภาครัฐนั้น ปัจจุบันกรมป่าไม้ยังไม่ได้มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนโดยตรง มีแต่เพียงการจัดตั้งศูนย์เพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า และสถานีวิจัยสัตว์ป่า ที่จัดตั้งมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาวิจัย และปรับปรุงพันธุ์ การขยายพันธุ์ และการเพิ่มจำนวนประชากรสัตว์ป่า เป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าโดยทั่วไปไม่จำแนกชนิด ซึ่งรวมถึงนกปรอดหัวโขนด้วย เป้าหมายเพื่อดำรงไว้ซึ่งสายพันธุ์สัตว์ป่าซึ่งจะเอื้ออำนวยประโยชน์แก่มนุษย์ในปัจจุบันและอนาคต ตามหลักการจัดการสัตว์ป่า (ทวี หนูทอง, 2539) โดยมีการดำเนินการดังนี้

ภายหลังจากพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ได้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2504 เป็นต้นมา รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ตามหลักการจัดการสัตว์ป่า โดยให้อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการพัฒนาการดำเนินงานเรื่อยมาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่ามีดังนี้

สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า จัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่หาได้ยากและสัตว์ป่าที่มีคุณค่าทางเศรษฐกิจ ให้ความความถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีความควบคุมที่ดีที่สามารถเพิ่มจำนวนสัตว์ป่ารวดเร็ว สามารถใช้ทดแทนหรือเป็นแหล่งอาหาร โปรตีนที่สำคัญของมนุษย์หรือก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ และเป็นการลดความกดดัน ทางด้านการลักลอบล่าสัตว์ป่าได้อีกทางหนึ่ง การขยายพันธุ์ในลักษณะนี้เป็นการช่วยป้องกันมิให้สัตว์ป่าแต่ละชนิดต้องสูญพันธุ์ไป เมื่อมีจำนวนสัตว์ป่าเพิ่มจำนวนมากแล้วก็จะอาจจะปล่อยเข้าป่า เพื่อให้ขยายพันธุ์ตามธรรมชาติรัฐ โดยกรมป่าไม้ได้จัดตั้งสถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Propagation Center) ขึ้นครั้งแรกที่บริเวณอ่างเก็บน้ำบางพระ จังหวัดชลบุรี เพื่อเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางชนิดที่มีน้อยและใกล้จะสูญพันธุ์ให้สามารถขยายพันธุ์ได้และมีจำนวนมากขึ้น ปัจจุบันมีสถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 21 แห่งทั่วประเทศ ดังนี้

1. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางพระ จ.ชลบุรี เนื้อที่ 84 ไร่
2. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าเขาสอยดาว จ.จันทบุรี เนื้อที่ 1,000 ไร่
3. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าปางดง จ.แม่ฮ่องสอน เนื้อที่ 1,950 ไร่
4. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าโคกไม้เรือ จ.นครราชสีมา เนื้อที่ 320 ไร่
5. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางละมุง จ.ชลบุรี เนื้อที่ 400 ไร่
6. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าช่องกล่ำบน จ.สระแก้ว เนื้อที่ 430 ไร่
7. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จ.ชัยภูมิ เนื้อที่ 420 ไร่
8. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าเขาค้อ จ.เพชรบูรณ์ เนื้อที่ 12,500 ไร่
9. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าเขาประทับช้าง จ.ราชบุรี เนื้อที่ 330 ไร่
10. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทราย จ.เพชรบุรี เนื้อที่ 300 ไร่
11. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าดอยตุง จ.เชียงราย เนื้อที่ 200 ไร่
12. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบนกน้ำบางพระ จ.ชลบุรี เนื้อที่ 500 ไร่
13. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าอมก๋อย จ.เชียงใหม่ เนื้อที่ 2,000 ไร่
14. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าพัทลุง จ.พัทลุง เนื้อที่ 300 ไร่

15. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าจุฬารักษ์ จ.ศรีสะเกษ เนื้อที่ 3,000 ไร่
16. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าห้วยยางปาน จ.เชียงใหม่ เนื้อที่ 1,000 ไร่
17. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่ากระบะกู่ จ.ฉะเชิงเทรา เนื้อที่ 500 ไร่
18. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าพังงา จ.พังงา เนื้อที่ 9,527 ไร่
19. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าเขาประทับช้าง (ส่วนแยกเขาสน) จ.ราชบุรี เนื้อที่ 2,180 ไร่
20. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าดอยดุง(ส่วนแยกแม่สำน)จ.เชียงรายเนื้อที่200 ไร่
21. สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าโดนงาช้าง จ.สงขลา เนื้อที่ 1,000 ไร่

จากการตรวจเอกสารพบว่า ทุกสถานีเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนไว้เพื่อการศึกษา วิจัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางพระและสถานีเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าบางละมุง จ.ชลบุรี เพาะเลี้ยงไว้เป็นจำนวนมาก เนื่องจากเป็นนกของกลางที่ยึดได้จากผู้กระทำความผิดในเขตภาคกลาง ซึ่งมีจำนวนคดีและจำนวนของกลางมากที่สุด

สถานีวิจัยสัตว์ป่า จัดตั้งขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้า วิจัยทางวิชาการเกี่ยวกับสัตว์ป่า โดยเฉพาะ เช่น การสำรวจสัตว์ป่า การเพิ่มขึ้นของประชากรสัตว์ป่า การศึกษาแหล่งน้ำ แหล่งอาหารของสัตว์ป่า การวิจัยสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า การวินิจฉัยชนิดของสัตว์ป่า การพิสูจน์ซากของสัตว์ป่า การศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเชิงประวัติและความเป็นอยู่ของสัตว์ป่า ซึ่งเป็นการ ค้นคว้าวิจัยสัตว์ป่าในสภาพภูมิประเทศธรรมชาติโดยตรง กรมป่าไม้ ได้จัดตั้งสถานีวิจัยสัตว์ป่า (Wildlife Research Center) ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2513 ที่ป่าพนมสารคาม ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแควะบม – สียัด อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา แต่ต่อมาปรากฏว่า ป่าไม้และสภาพแวดล้อม ในบริเวณใกล้เคียงได้ถูกบุกรุกทำลายไปเป็นอันมากเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสัตว์ป่า จึงได้ย้ายไปดำเนินการในสถานที่ใหม่ คือ สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้วยขาแข้ง จังหวัดอุทัยธานี พ.ศ. 2520 ปัจจุบันนี้ มีสถานีวิจัยสัตว์ป่า จำนวน 7 แห่งคือ

1. สถานีวิจัยสัตว์ป่าเขานางรำ จ.อุทัยธานี
2. สถานีวิจัยสัตว์ป่าฉะเชิงเทรา จ.ฉะเชิงเทรา
3. สถานีวิจัยสัตว์ป่าภูหลวง จ.เลย
4. สถานีวิจัยสัตว์ป่าบึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์

5. สถานีวิทยุสัตว์ป่าพรุ ป่าสาละบาตา จ.นราธิวาส
6. สถานีวิทยุสัตว์ป่าดอยเชียงดาว จ.เชียงใหม่
7. สถานีวิทยุสัตว์ป่าคลองแสง จ.สุราษฎร์ธานี

ทุกสถานีได้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนไว้และมีจำนวนมากน้อยแตกต่างกันไป ตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานีวิทยุนั้น ๆ

การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยภาคเอกชน เนื่องจากการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของเอกชนในปัจจุบันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ทำให้ผู้เพาะเลี้ยงต้องเพาะเลี้ยงแบบหลบซ่อน รมั้ดระวังตัว งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยภาคเอกชนมีอยู่น้อยมาก ผู้วิจัยจึงเลือกใช้วิธีการเดินทางไปสังเกตการณ์เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลและประมวลผล การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนได้ดังนี้

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเพาะเลี้ยงของภาคเอกชนนั้นนิยมเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการแข่งขันเสียงร้องเมื่อเทียบกับนกชนิดอื่น เนื่องจากสาเหตุ 2 ประการคือ

1. ปัจจัยแรก ปัจจัยตัวนก นกปรอดหัวโขนจัดเป็นนกร้องเพลง ซึ่งเป็นนกในอันดับนกที่พัฒนากล่องเสียงขึ้นมาเป็นพิเศษ (Tracheobronchial Syrinx) เพื่อใช้สำหรับส่งเสียงร้อง (Song หรือ Sub song) ที่ดีมาก (วิรุฑท์ เลาหะจินดา, 2526ข) โดยเฉพาะนกปรอดหัวโขน ได้ชื่อว่า The Nightingale of Persia (สุธี สุภรัฐวิกร, 2539) เนื่องจากมีคุณสมบัติและมีลักษณะเด่นกว่านกชนิดอื่น กล่าวคือเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่ม นกเอี้ยง นกกางเขนและนกขุนทอง นกในกลุ่มนี้จะเป็นนกเลียนเสียงที่ไม่มีแบบแผนและจังหวะ (Pattern and Rhythm) ตลอดจนสำนวนไม่ซ้ำซ้อนเหมือนนกปรอดหัวโขนและยังเลียนเสียงมนุษย์และทุกเสียงที่นกได้ยิน กลุ่มนกเอี้ยงสาธิตาและนกคู้เหว่า เป็นนกมีขนาดใหญ่ทรงจึงต้องมีขนาดใหญ่ การนำนกไปฝึกซ้อมร้องแข่งกับหมู่คณะรวมทั้งนำไปแข่งไม่สะดวก ประเทศไทยเคยมีการจัดแข่งขันเสียงร้องนกคู้เหว่า โดยกรรมการผู้ตัดสินต้องเดินทางไปพิจารณาตัดสินถึงบ้านของผู้ส่งนกเข้าแข่งขันแต่ละคน ทำให้การจัดการแข่งขันและการเพาะเลี้ยงนกเอี้ยงสาธิตาและนกคู้เหว่าหมดความนิยมไป และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนกคิริบูน และนกในสกุลนกแก้ว นกหงส์หยก นกในกลุ่มนี้จะเลียนเสียงทุกเสียงและไม่มีแบบแผน เมื่ออายุมาก ขนจะฟู และหลุดร่วงเป็นกระจุก มีกิริยาหงอยเหงาและแก่หง่อม แต่นกปรอดหัวโขนเมื่อมีอายุมากก็ยังมีรูปร่าง ลักษณะท่าทาง และลีลาการแสดงออกเหมือนเดิมแต่เสียงซำกว่านกในวัยหนุ่มสาวเท่านั้น เมื่อเปรียบเทียบกับนกเขาแล้ว นกปรอดหัวโขน มีลักษณะสง่างาม สีสันโดยเด่นและมี

กิริยาท่าทางในขณะที่แข่งขันเสียงร้อง เรา้ใจและดึงดูดผู้ชมได้มากกว่าและราคาถูกกว่านกเขา ทำให้ความนิยมในตัวนกปรอดหัวโขนเริ่มเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วและคาดว่าจะได้รับความนิยมมากกว่าเครื่องเพลงทุกชนิดใน พ.ศ. 2547 (สงกรานต์ ศิลามะ, 2542)

2. ปัจจัยที่สอง ปัจจัยการเพาะเลี้ยง นกปรอดหัวโขนเป็นนกประจำถิ่นของประเทศไทย รวมทั้งเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (วิรุทธิ์ เลาหะจินดา, 2526ข) ชอบอยู่ในพื้นที่เปิดโล่ง เช่น ตามที่โล่ง ในป่า สวน ไร่ นา ตามบ้านในชนบท สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี ทนทาน กว่านกลำดับอื่นเป็นนกชอบต่อสู้กัน มีความแข็งแรงความคล่องตัวสูง ไม่ต้องการลักษณะถิ่นที่อยู่เฉพาะ ทำให้ไม่ต้องดูแลเป็นพิเศษ เพาะเลี้ยงง่าย ไม่ค่อยเจ็บป่วย มีขนาดเล็ก กรงจึงมีขนาดเล็ก สามารถหิ้วพากรงและนกไปฝึกร้องและไปแข่งในสนามแข่งได้สะดวก ทำให้ได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ผู้เพาะเลี้ยงสามารถจัดหาลูกนกอายุ 1 ปี ที่ได้จากการ จับได้ในป่า ที่มีรูปร่าง ลักษณะน้ำเสียงดีมาฝึกร้องเพื่อส่งเข้าแข่งขันเสียงร้องได้ (ราคาตัวละ 50-200 บาท) หรือได้จากการเพาะพันธุ์ในกรงเลี้ยงแต่ปัจจุบันยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เพราะต้องใช้เวลาเพาะเลี้ยง 8-12 เดือน ซึ่งต่างจากนกเขาซึ่งต้องมาจากนกแข่งที่สายพันธุ์ดีที่สุดจากพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ชนะการแข่งขันเท่านั้น ทำให้จัดหาจนมาเพาะเลี้ยงยาก และมีราคาสูง (มีราคาตั้งแต่ 20,000-550,000 บาท)

ขั้นตอนการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยภาคเอกชนมีดังนี้

1. การจัดหาหนกปรอดหัวโขน ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนจะจัดหาหนกลักษณะ ที่ต้องการ ในการแข่งขันกรงจาก 3 แหล่ง คือ ซื้อลูกนกป่า ซื้อจากสนามแข่งและได้ การผสมพันธุ์ในกรงเลี้ยง รายละเอียดในการจัดหาแต่ละวิธีมีดังนี้

1.1 การซื้อหนกป่า นกปรอดหัวโขนที่อยู่ตามธรรมชาติ มีนิสัยชอบอยู่รวมกันเป็นฝูงใหญ่เช่นเดียวกับนกกระจาบและนกกระจอกบ้าน ออกหากินเป็นฝูง ๆ ฝูงละ 10-80 ตัว มีหัวหน้ากลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้นำ คอยกำหนดอาณาเขตถิ่นที่อยู่อาศัย ระวังศัตรูเมื่อมีภัย เมื่ออายุ ลูกนกได้ประมาณ 1-2 เดือน (เดือนกุมภาพันธ์ ถึงก่อนต้นฤดูฝน) เป็นช่วงที่คนนิยมจับมาขาย การจับนกป่า แบ่งเป็น 2 ประเภท ตามอายุนก คือ

- นกป่าอายุมากกว่า 3 เดือนขึ้นไป เช่น อายุตั้งแต่ 4-24 เดือน ผู้จับมักจับแบบไม่จำกัดเพศและอายุนก โดยใช้การจับ 3 วิธีคือ การใช้นกต่อและพะเนียดคั่นก การใช้กาวยางเหนียวๆ ติดปลายไม้นำไปแตะตัวนก เมื่อนกติดกาวยที่ปลายไม้ก็จะจับใส่กรงไว้และวิธีสุดท้ายคือ

การใช้ตาข่าย กางจิ้งจอกไว้แล้วส่งเสียงขับไล่กัน ที่อยู่ในพุ่มไม้หรือบนต้นไม้ นกจะตกใจและบินหนีไปติดตาข่ายที่ดักเอาไว้ นกที่จับได้ทั้งหมดจะถูกนำมาใส่กรงรวมคละกันกรงหนึ่งมีตั้งแต่ 20-100 ตัว/กรง

- นกป่าอายุน้อยกว่า 3 เดือน ผู้จับใช้วิธีการปิ่นขึ้นไปจับจากรัง เนื่องจากนกปรอดหัวโขนในธรรมชาติ วางไข่ประมาณเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ และวางไข่ไปเรื่อย ๆ และค่อย ๆ ทอยฟักไข่ ออกมาเป็นลูกนกเป็นระยะๆ ไปสิ้นสุดฤดูผสมพันธุ์ คือเริ่มเข้าหน้าฝนของ ทุกปี การจับนกป่า นกที่จับมาได้อาจเป็น นกปรอดบ้าน หรือนกปรอดสวน เนื่องจากลูกนกอายุ 2-3 เดือน มีลักษณะเหมือนกัน จากนั้นผู้จับนกก็จะนัดหมายพ่อค้านกป่า (พ่อค้าคนกลาง) จะมารับซื้อพ่อค้าคนกลางที่คัดได้ออกจากกลุ่มรวมโดยเลือกจากเสียงร้องที่ได้ยินและเลือกนกลักษณะดี สีต้นสมบูรณ์ ใส่กรงตัวละกรง แล้วชักกรอกขึ้นที่สูงระดับยอดไม้ แล้วฟังเสียงร้อง หากเสียงร้องดี ก็คัดไว้ต่างหากและรอผู้ซื้อติดต่อมาซื้อ (ใช้เวลาประมาณ 7-15 วัน) ก็จะขายในราคานกที่คัดแล้ว ในราคาตัวละ 200-1,000 บาทหรือเหมากรง กรงละ 2-3 ตัว กรงละ 1,000 บาท ที่เหลือเป็นนกรวมหรือนานกมาคละกัน จำนวนมาก ๆ ตัวอยู่ในกรงใหญ่ ๆ มายังตลาดนัด เช่น สวนจตุจักร ก็มีผู้เพาะเลี้ยงมาแย่งซื้อ โดยเลือกนกจากประสบการณ์ของผู้ซื้อเอง ราคาดั้งเดิม 200-400 บาท (พ.ศ.2530-2540 ราคามาประมาณ 30-50 บาท) กลุ่มผู้ซื้อ ประกอบด้วยผู้ค้านก ผู้ต้องการซื้อนกไปเลี้ยงเพื่อส่งเข้าแข่งขันเสียงร้อง ผู้เลี้ยงนกเลี้ยง คละกันไป ซึ่งตลาดนกปรอดหัวโขน ตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันยังเป็นตลาดที่ซื้อขายนกปรอดหัวโขนอย่างผิดกฎหมาย เป็นที่รู้กันเฉพาะในกลุ่มผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเท่านั้น ปัจจุบันความถี่ในการซื้อขายลดลงไปอย่างมาก เนื่องจากมีการขายพันธุ์ได้ง่ายและนกป่าลักษณะดี ๆ หายาก ทำให้ความนิยมนกป่าลดลงอย่างมาก ปัจจุบันมีการจับนกปรอดหัวโขนจากภาคเหนือตอนบน เช่น เชียงใหม่ ลำปาง แพร่ น่าน เป็นต้น ซึ่งมีแกนเสียงแหลมเล็ก ซึ่งไม่เป็นที่นิยมเท่าใดนัก มาขายในภาคกลางและภาคใต้ ในปีพ.ศ. 2542 ชมรมในกรุงเทพมหานคร รับซื้อนกปรอดหัวโขนที่จับได้จากจังหวัดเชียงใหม่แห่งเดียว เดือนละ ไม่น้อยกว่า 2,000 ตัวต่อเดือน (กัมภีร์ จิตรลดาวงศ์, 2543) ซึ่งทำรายได้ให้ผู้ขายได้มากกว่าขายให้แก่พ่อค้าที่ทอดนกดขายข้างถนนในภาคเหนือ (ราคานกทอดขายตัวละ 10-20 บาท)

1.2 การซื้อจากสนามแข่ง ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีเวลาดูแลน้อยและต้องการประหยัดเวลา ประกอบกับมีทุนทรัพย์สูงพอ ก็จะนิยมซื้อนกซึ่งเคยชนะแข่งขันตั้งแต่ 1 ถึง 50 ครั้ง โดยติดต่อขอซื้อจากในสนามแข่งหรือในกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงนก เพื่อเพาะเลี้ยงไว้แข่ง โดยจ้างคนดูแลนก 2-4 ตัวต่อคนแล้วส่งนกเข้าแข่งขันเพื่อเข้าสังสรรค์กับสมาชิกชมรม และเป็นที่ยอมรับ ของวงการผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนกันมากขึ้น

1.3 การได้นกมาโดยการเพาะพันธุ์ในกรงเลี้ยง ขั้นตอนการเพาะเลี้ยงในกรงเลี้ยง ได้แก่ การคัดเลือกนกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ การผสมพันธุ์ การฟักไข่ การอนุบาลลูกนกและการเลี้ยงดูนก

2. การคัดเลือกนกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนคัดเลือก จากนกที่ผลัดขนครั้งแรกจนนกที่มีอายุก่อนวัยชรา คือ อายุ 5-8 ปี และเลือกนกที่มีลักษณะดีทั้งพ่อพันธุ์ เช่น

- นกที่เคยชนะในสนามแข่งมาแล้ว ไม่นิยมผสมพันธุ์แบบเครือญาติ เนื่องจากมักได้ลูกนกที่มีลักษณะไม่ดีและจะเริ่มคัดในฤดูผสมพันธุ์ ระหว่าง ฤดูหนาวไปจนถึงฤดูร้อน ประมาณเดือนมีนาคม ปัจจุบันผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดในกรงเลี้ยงรายใหญ่ ใช้นกพ่อพันธุ์และแม่พันธุ์ที่ไม่ใช่ นกชนะการแข่งขัน เนื่องจากเหตุผลสองประการคือ ประการแรก เกรงว่า นกที่ชนะการแข่งขันเมื่อนำมาใช้เป็นพ่อพันธุ์แล้ว จะทำให้กำลังตก เสียไม่ดี ประการที่สอง เมื่อผสมพันธุ์ได้ลูกนกแล้วถูกเจ้าหน้าที่ป่าไม้จับกุมและยึดนกทั้งหมดไป ไม่มีหลักฐานแสดงต่อเจ้าหน้าที่ ว่าเป็นนกที่ได้มาจากการผสมพันธุ์ในกรงเลี้ยง

3. การผสมพันธุ์นก ผู้เพาะเลี้ยงเตรียมสถานที่เพื่อให้ชนกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ได้ผสมพันธุ์และสร้างรังและวางไข่ เลียนแบบให้เหมือนธรรมชาติให้มากที่สุด ให้แดดส่องเข้าไปในกรงนกได้ ทำให้นกได้มีโอกาสเล่นน้ำฝนและอาบแดด ในกรงปลูกต้นไม้ที่มีทรงพุ่มขนาดกลาง เพื่อให้ชนกสามารถเกาะเป็นคอนนอน กำบังตัวขณะผสมพันธุ์และเกี่ยวพาราสีได้ ทำรังปลอมไว้ เพื่อให้ชนกวางไข่ นำทรายมาผสมกับดินในกรง เพื่อให้ชนกได้คุ้ยเขี่ยดินหาอาหาร มีภาชนะบรรจุน้ำและอาหารนก เมื่อเตรียมกรงพร้อมแล้ว ผู้เพาะเลี้ยงปล่อยนกเพศเมียเพียงตัวเดียวก่อนเพื่อให้ชนกคุ้นเคยกับกรง เมื่อคุ้นเคยดีแล้ว จึงนำกรงพ่อพันธุ์นกมาแขวนรอบกรงผสมพันธุ์ 2-5 กรง เพื่อให้แม่พันธุ์ได้เลือกคู่ เมื่อนกแม่พันธุ์เกาะบริเวณกรงนกพ่อพันธุ์ที่สนใจตัวใด จึงปล่อยนกพ่อพันธุ์กรงนั้นเข้าไปในกรงผสม จากนั้นก็ปล่อยให้นกผสมพันธุ์กันเองตามธรรมชาติ เมื่อผสมพันธุ์เสร็จแล้ว จะช่วยกันคาบเศษหญ้าไป ร่องรัง แล้วแม่นกก็เริ่มวางไข่ ปกติชนกพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ 1 คู่ สามารถให้กำเนิดลูกได้เฉลี่ย 2 ครอบ/ปี มีลูกนกจำนวนเฉลี่ย 3 ตัว/ครอบ ดังนั้น สามารถให้กำเนิดลูกได้ 6 ตัว/ปีและนกเพศผู้ 1 ตัว สามารถร่วมกลุ่มผสมพันธุ์กับนกตัวเมียได้ 2-3 ครั้ง ในช่วงฤดูผสมพันธุ์ระยะติดต่อกัน ซึ่งสาเหตุที่ นกผสมพันธุ์ได้ถึง 3 ครอบ/ปี เนื่องจากนกในธรรมชาติต้องเตรียมความพร้อมในการมีลูกอย่างมาก เช่น ระยะเวลาสำหรับเมื่อผสมพันธุ์และลูกนกฟักออกมานั้น เป็นช่วงที่อาหารบริเวณนั้นสมบูรณ์ที่สุดของปี ทำให้มีอาหารสำหรับแม่นกและป้อนลูกนกได้ ซึ่งทำให้ลูกนกแข็งแรงโตเร็ว สามารถช่วยเหลือตัวเองได้เร็วที่สุด เพื่อให้อยู่รอดในธรรมชาติ แต่ในกรงเลี้ยงนกไม่ต้องรอให้ถึงฤดูกาลที่อาหาร สมบูรณ์ของปี ทำให้นกสามารถออกไข่ได้ถึง 3 ครอบ/ปี

ปัจจุบันการเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขนทำได้ง่าย ผู้เพาะเลี้ยงส่วนใหญ่จึงนิยมแจกลูกนกให้สมาชิกในชมรมเลี้ยงดู เนื่องจากเป็นลูกนกที่เกิดจากพ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ที่มีไขมันที่ชนะการแข่งขันและคอยติดตามผลว่าลูกนกที่ได้ จะเป็นนกลักษณะดี เสียงดี ที่ส่งเข้าแข่งขันได้รางวัล เป็นสัดส่วนเมื่อเทียบกับนกที่ได้ทั้งหมด

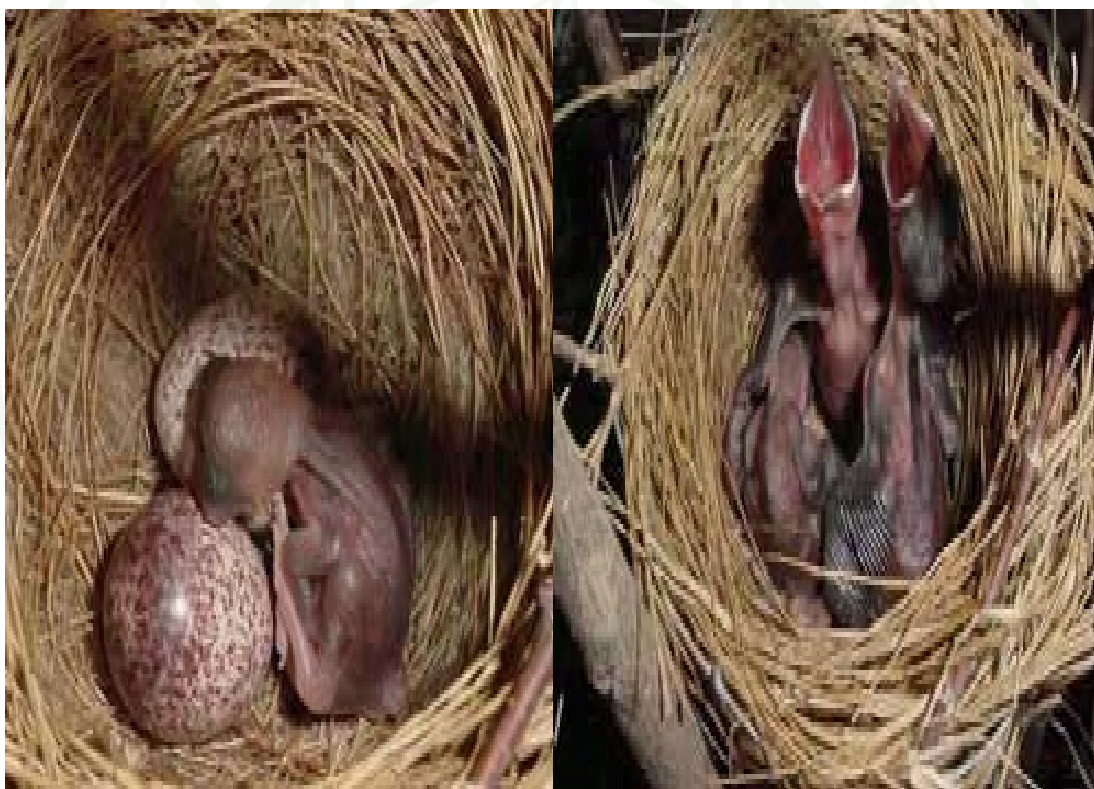
4. การฟักไข่ นกปรอดหัวโขนใช้เวลาฟักไข่ ประมาณ 12-14 วัน ลูกนกก็เกาะเกาะเปลือกไข่ ออกเป็นตัว และต้องใช้เวลาอีก 15-20 วัน ขนอ่อนจึงจะขึ้นเต็มตัว ดังแสดงในภาพที่ 2 นกเริ่มแข็งแรงและเริ่มหัดบิน ช่วงนี้จะจับลูกนกแยกออกมาเลี้ยงเอง เนื่องจากลูกนกเริ่มมีความจำ จึงเน้นปลูกฝังให้มีความคุ้นเคยกับผู้เลี้ยง โดยการให้อาหาร น้ำ ประกอบการส่งสัญญาณเรียก เช่น การคิดนิ้ว เมื่อก่อนให้อาหารซึ่งทำให้นกแสดงอาการดีใจและจำเสียงเรียกและการส่งสัญญาณ จากเจ้าของได้ ทำให้นกเชื่อง และไม่ตื่นกลัวคน นอกจากนั้น ยังทำให้พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์มีเวลาพักผ่อน เตรียมผสมพันธุ์ครั้งใหม่ได้เร็วขึ้น

ภาพที่ 2 ภาพแสดงกรงผสมพันธุ์นกปรอดหัวโขน

5. การอนุบาลลูกนก เมื่อแยกลูกนกออกมาแล้ว ผู้เพาะเลี้ยงให้ลูกกรอกเดียวกัน ให้อยู่ด้วยกัน ป้อนอาหารให้นกกินจนอิ่ม หลังจากป้อนได้ 5-10 วัน จะนำอาหารใส่ภาชนะเพื่อให้ลูกนก

หัดจิกกินอาหารเอง เริ่มแยกลูกนกไปเลี้ยงเดี่ยวเมื่อลูกนกอายุได้ 50 วัน โดยแขวนกรง ลูกนกที่แยกออกจากกันนั้นไว้ใกล้กัน เพื่อให้มันมีเพื่อนและไม่ตื่นกลัวจนเกินไป นกเริ่มมีขนขึ้น มีหน้าอกและบริเวณใบหน้ามีลายสีเทาจาง ๆ ขึ้นทั่วไป หมึกยังคงเป็นสีเทาอ่อน แก้มยังไม่แดง รวมถึงบ้วนได้หางก็ยังมีสีเทาจาง ๆ อยู่ภายในระยะ 90-120 วัน ลูกนกพลัดขนครั้งแรก ขนที่ขึ้นมานี้ จัดเป็นชุดสองซึ่งมีสีเปลี่ยนแปลงไป โดยสีขนที่หน้าอกและท้องเริ่มขาวขึ้น สีขนทั่วไปเข้มขึ้น ขนหางก็เปลี่ยนเป็นหูแดง บ้วนซึ่งเดิมเป็นสีจาง ๆ ก็เริ่มเข้มขึ้นจนแดงชัดเจน หมึกก็จะเป็นแถบสีดำ ชัดเจนขึ้น และเข้าสู่ นกวัยรุ่นต่อไป นกปรอดหัวโขนที่จับมาจากป่าและที่ได้จากการผสมพันธุ์ในกรงเลี้ยง ซึ่งมีอายุได้ประมาณ 120 วัน จะเข้าสู่กระบวนการเลี้ยงให้ฝึกหัดร้องและส่งเข้าแข่งขัน เสียงร้อง โดยนำไปใส่ไว้ในกรงแยกแต่ละตัวสรุปการเพาะเลี้ยงได้ดังนี้

ภาพที่ 3 ภาพแสดงลูกนกปรอดหัวโขน อายุ 5 - 10 วัน

6. การเลี้ยงดู ในช่วงฝึกหัดร้องจนถึงการส่งนกเข้าแข่งขัน ผู้เพาะเลี้ยงจะนำนกที่ชนะการแข่งขันเสียงเดิมมาแขวนไว้ในบริเวณเดียวกัน เพื่อให้มันที่เลี้ยงไว้ร้องเลียนเสียงและจะไม่นิยมเลี้ยงสัตว์อื่นที่ทำให้เกิดเสียงใกล้เคียงโทนเสียงนกปรอดหัวโขน เนื่องจากจะทำให้มันเลียนเสียงและ

ร้องพื้นไป เมื่อนกร้องเก่งแล้วจะนำนกไปซ้อมแข่งขันกับนกของเพื่อนหรือสมาชิกชมรม นำไปไว้บริเวณสนามแข่งขัน ในขณะที่มีการแข่งขันเพื่อให้นักคุ้นเคย

ขั้นตอนการเลี้ยงดู

ผู้เพาะเลี้ยงนิยมแขวนนกไว้ชายคาบ้าน หรือกิ่งไม้ในบริเวณบ้านที่มีความแข็งแรง ปลอดภัยจากศัตรูต่าง ๆ อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างส่องถึงหรือนำไปแขวนรับแสงแดด ตอนเช้า นกจะสดชื่นร่าเริง ส่งเสียงร้องตลอดเวลาพร้อมทั้งออกลิลาท่าทางสวยงาม ผู้เพาะเลี้ยง จะทำความสะอาดกรงแล้วเปลี่ยนอาหารทุกวัน นกที่ยังไม่พร้อมส่งไข่ จะตากแดดไม่นาน คือ ตั้งแต่เช้าจนถึงเวลาประมาณ 09.00 นาฬิกา เมื่อนำกลับเข้ารังจะแขวนให้ห่างจากกรงอื่น ๆ เพื่อป้องกันมิให้ถูกนกกรงอื่นข่มขู่ ทำให้ตื่นกลัวและไม่ร้อง ส่วนนกที่เคยแข่งแล้วและพร้อมที่จะแข่ง จะตากแดดให้นานขึ้นและให้อยู่ในช่วงเวลาเดียวกับการแข่งขัน คือ ระหว่างเวลา 09.00 นาฬิกาถึงเวลา 13.00 นาฬิกา แขวนให้ห่างกันกว่าตอนแข่งขันจริงหรือตอนซ้อม เพื่อฝึกให้นักแข็งแรงและสามารถทนแดดทนร้อนได้ นกจะกระโดดและร้องไปเรื่อย ๆ จนกว่าผู้เพาะเลี้ยงนำเข้ารังให้นกได้พักผ่อนประมาณ 3 ชั่วโมง จนถึงเวลาประมาณ 16.00 นาฬิกา จึงนำนกออกไปแขวนนอกกรง ทำความสะอาดกรง ภาชนะบรรจุอาหาร เติมน้ำสะอาดเพื่อให้กลืนลงอาบน้ำ เมื่ออาบน้ำเสร็จนกจะเริ่มใช้ปากไชรันทั้งตัวเพื่อทำความสะอาดและให้ขนแห้ง

1. อาหาร อาหารนกปรอดหัวโขน ที่ผู้เพาะเลี้ยงนิยมใช้เลี้ยงแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ อาหารจากธรรมชาติ ได้แก่ อาหารจากพืช เช่น มะละกอสุก กล้วยสุก ชนิดต่าง ๆ ผลตำลึงสุก แดงกวา ลูกไทร ผลไม้พื้นเมืองและผลไม้ป่าทั่ว ๆ ไปเช่นเดียวกับนกปรอดหัวโขนในธรรมชาติ เพียงแต่ผู้เพาะเลี้ยงจะหาได้ ไม่ดิบ ไม่สุกจนเกินไป และไม่ทิ้งไว้เกิน 2 วัน จะทำให้อาหารบูดเน่า เมื่อนกกินเข้าไปจะทำให้นกท้องเสียได้ หากนกเจ็บป่วย ไม่สบาย ก็เพิ่มพืชที่เป็นสมุนไพรให้นกกินด้วย

- อาหารจากสัตว์ ได้แก่ แมลง หนอนต่างๆ เช่น ตัวอ่อนของมดแดง ไข่มดแดง ตั๊กแตน หนอนนกต่าง ๆ

- อาหารปรุงพิเศษ เช่น พริกสดหั่นเป็นชิ้น ๆ แขน้ำผึ้ง หรือไข่ไข่แดงตากแห้งบดผสม ถั่วลิสง, แคลเซียมสำหรับสัตว์ปีกและนมผงที่ใช้เลี้ยงเด็กทารก แล้วอบหรือตากแดดให้แห้ง ปั่นเป็นลูกกลอนขนาดเล็กให้นกกิน อาหารปรุงพิเศษนี้มีการปรุงโดยใช้ส่วนผสมแตกต่างกันไปตามความเชื่อของผู้เพาะเลี้ยง เช่น เพื่อให้นักหายใจสะดวก ขับถ่ายสะดวก น้ำเสียงสดใสกังวาน ไม่แตก

พว่ำ ทำให้หนักแข็งแรง คีคัก ขนสวายเป็นมันวาว เป็นต้น นอกจากนั้นก็จะเป็อาหารสำเร็จรูป เป็อาหารผสมตามสูตรอาหารสำหรับนกปรอดหัวโขน ซึ่งมีขายทั่วไป

2. ยารักษาโรค นกปรอดหัวโขนในธรรมชาติเมื่อไม่สบายสามารถหาสมุนไพรกินได้เอง เช่น พริกขี้หนู ใบผักหวาน ใบมะขาม เป็นต้น แต่ในกรงมีเนื้อที่ออกกำลังกายน้อย นกอ่อนแอกว่า นกในธรรมชาติ แม้ว่าจะได้รับอาหารที่มีคุณค่าสูงและพักผ่อนเพียงพอก็ตาม ผู้เลี้ยงจึงมักนำนกออกตากแดด เพื่อให้นกได้รับวิตามินD และฆ่าเชื้อโรคในกรง อาการป่วยที่พบมากที่สุด

- นกเป็นหวัดหรือ ไข้หวัด ผู้เพาะเลี้ยงจะใชยาแก้ไ้หวัดสำหรับสัตว์ปีกทุกชนิด เช่น Bio+B12 ซึ่งมีสรรพคุณแก้โรคหวัด แก้ปวดลดไข้หวัดหน้าบวม โรคติดเชื้อในระบบทางเดินอาหารในไก่ นกหรือสัตว์ปีกทุกชนิด ละลายน้ำให้หนักดื่ม หากนกอาการหนักมาก ผู้เพาะเลี้ยงจะใช้น้ำแก้ปวดและลดไข้ของเด็กหยดใส่ปากให้กิน 2-3 วัน เว้นช่วงห่างกันครั้งละประมาณ 4-5 ชั่วโมง จนนกหายป่วย

- โรคท้องผูก จี๋เหนียว สาเหตุเกิดจาก นกกินผลไม้ที่ยังสุกไม่เต็มที่ มียางและยังฝาดอยู่ ทำให้นกท้องผูก นกจะมีการถ่ายมูลออกมาเป็นลักษณะเหนียวเป็นยางยืดขาว ๆ ต้องแบ่งเวลาถ่ายการรักษา ผู้เพาะเลี้ยงจะให้ผลไม้ที่สุกแล้ว เพื่อช่วยให้ระบบขับถ่ายของนกดีขึ้น

- นกจี๋ขาว สาเหตุเกิดจากการติดเชื้อไวรัสที่นำมาโดยนกกระจอกบ้านที่เข้าไปกินน้ำในถ้วยน้ำหรือไปจิบไว้ในกรงทำให้นกติดเชื้อโรคและป่วยถึงตายได้ นกมีอาการถ่ายอุจจาระเป็นสีขาวยุ่น และมีอาการป่วยอย่างรุนแรง การรักษาใช้ยาป้องกันเชื้อไวรัสสำหรับนกไก่และสัตว์ปีก ที่มีขายทั่วไปผสมน้ำให้หนักกิน จนนกหายป่วย

3. ศัตรูนกปรอด นกปรอดในกรงเลี้ยงก็มีศัตรูและสิ่งรบกวนอย่างคาดไม่ถึง เนื่องจากเสียงรบกวนของนกเองและการแขวนกรงไว้ประจำที่ ศัตรูที่พบบ่อย ได้แก่ ุง เหยี่ยวและนกเค้าแมว มดแดง หนู และสิ่งรบกวนอื่น ๆ รายละเอียดดังนี้

- ุง โดยเฉพาะ ุงเขียว เมื่อแขวนนกไว้บริเวณชายคาบ้านหรือกิ่งไม้ ุงสามารถเลื้อยเข้าไปกินนกได้ โดยจะจกกัดลำตัวนกแล้วค่อย ๆ ใช้นิ้วตัวงูรัดจนนกหายใจไม่ออกแล้วจึงค่อย ๆ กลืนทีละนิดจนหมดทั้งตัว การป้องกัน ผู้เพาะเลี้ยงต้องแขวนนกไว้ในที่ที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจน ไม่ไกลเกินไป เมื่อได้ยินเสียงร้องของนก เมื่อมีภัยผู้เลี้ยงก็สามารถเข้าไปช่วยเหลือศัตรูได้ทัน

- เหยี่ยวและนกเค้าแมว เหยี่ยวมักเป็นเหยี่ยวนกเขาและนกเค้าแมวซึ่งมีขนาดเล็ก มีความปราดเปรียวสูง เหยี่ยวเป็นนกอพยพหนีหนาว นกชนิดนี้บินร้อนในอากาศระดับสูง เมื่อพบเห็นนก ในกรงมันจะค่อย ๆ โฉบไล่และพุ่งไม้และเข้าใกล้กรงนกที่เลี้ยงไว้ เมื่อนกพลอกก็โจมตีทันที โดยกางปีกทั้งสองข้างโอบกรงให้มืด เมื่อนกตกใจจะกระโดดไปมา เหยี่ยวก็จะใช้กรงเล็บขยุ้มนกปรอดหัวโขนดึงออกมาจากในกรงแล้วบินหนีไปอย่างรวดเร็ว การป้องกัน ผู้เลี้ยงอาจใช้อวนดักนกหรืออวนดักปลาล้อมรอบกรงในระยะห่าง ๆ หรือนำลวดตากผ้ามาดัดเป็นโครงรอบ ๆ กรงอีกชั้นหนึ่ง แล้วนำมาตากแดด วิธีนี้ได้ผลค่อนข้างดีเมื่อเหยี่ยวเห็นตาข่ายก็จะไม่กล้าเข้าใกล้

- มดแดง มดแดงก็เป็นศัตรูที่สำคัญอีกชนิดหนึ่ง หากเปิดโอกาสให้มดแดงเป็นฝูงได้เข้าไปในกรงแล้ว สามารถรุมกัดนกพร้อม ๆ กัน เมื่อถูกมดกัดนกก็จะพยายามบินและสะบัดให้หลุดออกไปจนนกเหนื่อย จากนั้นมดก็จะได้ไปกัดดวงตาคนก ทำให้นกตาบอด ในที่สุดก็ตกลงมาจากคอน มดก็จะรุมกัดจนนกตายและกินเป็นอาหาร วิธีการป้องกัน ผู้เพาะเลี้ยงต้องไม่แขวนกรงนกไว้ที่ต้นไม้มีมดแดง นอกจากนั้นอาจใช้ลวดเส้นใหญ่ ทำตะขอแล้วทาค้วยจาระบี น้ำมันเครื่องหรือยาฆ่ามด

- หนู มักจะเป็นหนูตัวเล็ก ๆ เช่น หนูผี ซึ่งวิ่งไต่เส้นลวดได้รวดเร็วมาก สามารถกัดซี่กรงได้ และเข้าไปกัดกินจนนกตาย การป้องกัน ผู้เพาะเลี้ยงต้องไม่แขวนนกโดยตรงไว้กับเพดาน แต่มีเส้นลวดต่อลงมาเป็นขอแขวน และตัดแผ่นสังกะสีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 2-3 นิ้ว เจาะรูตรงกลาง แล้วร้อยด้วยลวดที่ทำเป็นขอแขวนนก ทำให้หนูไต่ไปยังกรงไม่ได้

นอกจากนี้ยังมีสิ่งที่ทำให้นกตกใจและกลายเป็นนกไม่ร้องหรือตายได้ เช่น แมวขู่รถเข็นขายของที่มีร่มกาง คนใส่หมวก สวมแว่นตาดำ เด็กถือไม้ เป็นต้น

ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนจะนิยมรวมกลุ่มเป็นชมรมตามตำบลที่ตั้งและขึ้นตรงต่อสมาคมผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแห่งประเทศไทย ซึ่งก่อตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2540 โดยมี พล.ต.ต. สหัชชัย อินทรสุขศรี นายกสมาคมผู้เพาะเลี้ยงนกเขาแห่งประเทศไทย เป็นนายกสมาคมนกปรอดหัวโขนแห่งประเทศไทยอีกหน้าที่หนึ่ง สมาคมเป็นผู้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของประเทศไทย โดยการรณรงค์ในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเป็นที่ยอมรับในประเทศไทย เช่น การอนุรักษ์นกปรอดหัวโขนโดย การจัดกิจกรรมการปล่อยนกที่มีไม่มีลักษณะเด่นพิเศษที่สามารถนำมาฝึกซ้อมเพื่อแข่งขันได้หรือเป็นนกนักสู้ที่ร้องไม่ไพเราะตั้งแต่ 100 ตัวขึ้นไปเข้าสู่ป่า การสร้างภาพพจน์ที่ดีและการยอมรับของสังคมโดยการบริจาคแก่องค์กรการกุศลต่างๆ โดยใช้รายได้ที่เหลือจากการจัดการแข่งขันเสียงร้องในแต่ละครั้ง และการ

ขอด้วยพระราชทานจากพระมหากษัตริย์ ตลอดจนพระบรมวงศานุวงศ์ต่างๆ ตลอดจนนักการเมือง และข้าราชการระดับสูง ซึ่งทำให้การจัดการแข่งขันและการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนได้รับการยอมรับและเพิ่มความนิยมในการเพาะเลี้ยงมากขึ้น นอกจากนี้ สมาคมยังได้กำหนดแนวทางในการประชาสัมพันธ์ให้นักวิชาการและประชาชนทั่วไปโดยการนำเรื่องการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเข้าสู่มมนาวิชาการด้านสัตว์ป่า ซึ่งจัดขึ้นพร้อมกับงานวันเกษตรแห่งชาติของทุกปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันมีชมรมผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ประกอบด้วยชมรมย่อยมากกว่า 150 ชมรมทั่วประเทศ มีสมาชิกชมรมเฉลี่ย 20-50 คน และร่วมกับภาครัฐเพื่อหาแนวทางและมาตรการในการเพาะเลี้ยงอยู่เสมอ แต่ด้วยสมาคมขาดเอกภาพเนื่องจากเป็นสมาคมไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ทำให้รัฐขาดข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพประชากรของนกปรอดหัวโขนและผู้เพาะเลี้ยงภาคเอกชน การเพาะเลี้ยง สัตว์ป่าดังกล่าวจึงไม่สามารถหาข้อสรุปเพื่อนำไปกำหนดมาตรการได้ ปัจจุบันผู้เพาะเลี้ยงบางคน เมื่อเห็นชมรมไม่สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงของตนได้จึงไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับสมาคมมากเท่าที่ควร

การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนเพื่อนำเข้าแข่งขัน

การฝึกซ้อมเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและต้องค่อยเป็นค่อยไป ไม่ก้าวกระโดด เมื่อแขวนนกแล้วลองสังเกตว่านกเริ่มสู้แล้วหรือยัง ถ้ายังไม่สู้ให้ยกนกออกไปจากราวไปแขวนไว้ที่อื่นห่างออกไปก่อน เพราะหากยังแขวนไว้ จะทำให้นกแพ้และไม่สู้กับตัวอื่นอีกเลย ต้องขยับหิ้งนกไปทีละนิด และต้องซ้อมบ่อยๆ โดยซ้อมสัปดาห์ละ 1-2 วัน ช่วงเวลาการซ้อม หากนกสู้แล้วควรซ้อมตั้งแต่ 9.00 – 13.00 น. หากเป็นนกใหม่ซ้อมเพียงเล็กน้อย เพื่อให้เกิดความเคยชินกับสนามแล้วจึงแยกออกไปแขวนห่างๆ เพื่อให้นกเกิดความทึ่กตะนอง ก่อนจะนำนกไปเที่ยวหรือไปสนามซ้อม ต้องใช้ผ้าคลุมกรงนกทุกครั้ง เพื่อให้นกตื่นตกใจน้อยที่สุด ควรเปลี่ยนกรงนกบ่อยๆ เพื่อให้นกคุ้นเคยกับการเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ ป้องกันการตื่นตกใจกลัว เนื่องจากความไม่ชินกับสภาพกรงที่ผิดแปลกไปจากเดิม ทำให้นกมีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา ในวันปกติให้แขวนนกแต่ละตัวให้ห่างกันเพื่อไม่ให้เห็นกันให้ได้ยินแค่เสียงร้องก็พอ เพื่อนกจะได้ฝึกกัก ให้นกอาบน้ำในเวลาบ่ายหรือยามเย็นประมาณ 15.00 – 17.00 น. แต่งตัวและตากขนให้แห้งสนิทก่อนจะเก็บไว้ทุกวัน เพื่อเพิ่มความสะดวกและปลอดภัยไปรงสบายให้แก่นก เพราะนกปรอดหัวโขนชอบความสะอาด ดูแลความเรียบร้อยของตัวเองอยู่เสมอ ต้องเปลี่ยนน้ำกินและน้ำอาบทุกวัน ล้างถาดรองขี้วันทุกวัน กรงสะอาดจะทำให้นกสดชื่นฝึกกัก ให้ลองสังเกตดูว่าหากนกไม่ได้อาบน้ำและไม่ล้างทำความสะอาด

หลายๆวัน นกจะสลัดขนอ่อนบนลำตัวออกและมีอาการซึม ขณะที่เขavnนกตัวที่มีทำที่ว่าจะคึกคัก ให้มันเอนกล่อที่ไม่สู้หรือไม่คึกไปเทียบบ่อยๆให้ห่างกันเล็กน้อย เพื่อให้มันมีอาการคึกคักพร้อมจะสู้และสร้างความมั่นใจว่าตัวเองอยู่ตัวอื่นได้ นกจะมีความมั่นใจและเก่งมากขึ้น เมื่อนำไปแขวนที่ราวซ่อม นกจะพร้อมต่อสู้กับตัวอื่นตลอดเวลาโดยไม่กลัว

เนื่องจากนกมีลักษณะนิสัยแตกต่างกัน เพื่อเป็นการเรียนรู้นิสัยของนก เราจึงต้องสังเกตและเอาใจใส่ เพื่อจะได้รู้จักนกของเราอย่างแท้จริง เช่น ชอบกระโดดเกาะหรือชอบวิ่งถ้วย ซึ่งมีผลอย่างมากเมื่อนำนกไปแข่ง นกจะพร้อมสู้ตลอดเวลา ไม่เบื่อหน่ายกัน ให้ใช้ผ้าคลุมกรงนกเพื่อให้นกพักผ่อนได้เต็มที่ ก่อนถึงวันแข่ง 1 – 2 วัน ให้เปลี่ยนกรงนกที่เป็นกรงแข่งมีลวดลายสวยงาม เตรียมไว้เฉพาะเพื่อความคุ้นเคย วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มเลี้ยง ซึ่งยังไม่มียกที่ดีและเก่งพอที่จะเป็นนกรูฝึกได้

คุณสมบัติของนกต้นแบบ

เสียงต้องดี ต้องมีน้ำหนักเสียงที่ดีมากที่สุด คือมีจำนวนการร้องจำนวน 5 – 7 พยางค์ หรือดีกว่านั้นคือ 7 – 9 พยางค์ ยิ่งได้นกที่ร้องได้หลายพยางค์ นกที่นำมาซ่อมก็จะยิ่งเก่งมากขึ้น เพลงดี นกรูที่ดีต้องร้องเพลงได้หลายทำนองไม่ว่าจะเป็นเพลงยาวหรือสั้น การรัก เหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญ

การฝึก

การฝึกนกกรงหัวจุกในระยะเริ่มต้นไม่ต้องซ่อมหนักจนเกินไป ระยะการซ่อม 7 วันแรก ให้ซ่อมวันละไม่เกิน 3 ชั่วโมง พอครบสัปดาห์ก็เพิ่มเป็นวันละ 4 ชั่วโมง และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆอย่างนี้ประมาณ 1 เดือน นกที่นำมาซ่อมจะเรียนรู้จากนกรูได้พอสมควร พอเข้าเดือน ที่ 2 และ 3 เรา จะสังเกตเห็นได้ว่านกตัวไหนมีลักษณะเป็นอย่างไร มีวิวัฒนาการไปแค่ไหน เช่น หากมีการฝึกซ่อม นกนอกสถานที่ ผู้เลี้ยงก็นำนกที่ฝึกมาไปเลี้ยงด้วย นกตัวดังกล่าวไม่มีลีลาของนกแข่งเลย ไม่ร้องไม่สู้ เอาแต่เกาะคอนิ่ง แสดงว่านกตัวนั้นใช้ไม่ได้ แต่ถ้าหากนกมีอาการสู้ก็ถือว่าประสบความสำเร็จไปอีกระดับหนึ่ง

แต่ถ้าใช้ไม่ได้ก็คัดออก ในระยะที่สอนนี้เป็นการพิสูจน์ตัวเองของนกว่ามีความสามารถที่จะเรียนรู้จากนกรูได้มากน้อยเพียงใด โดยวิธีทดสอบอยู่หลายวิธี วิธีที่นิยมมากที่สุดคือ การนำนกขึ้นซ่อมแข่ง แล้วดูการยืนระยะของนกว่ายืนได้นานเท่าไร และมีลักษณะการยืนอย่างไร ยืนแบบ

ห้วนหด หรือยื่นแบบออกผายไหล่ผึ่ง เป็นการข่มขู่คู่ต่อสู้ โดยการยื่นระยะของนกนั้น ผู้เลี้ยงต้องสังเกตหรือจับเวลาขณะที่นำไปข่ม โดย 1 ขกจะใช้เวลาประมาณ 25 นาที สังเกตอยู่ประมาณ 3 ขก ถ้าหากนกของผู้เลี้ยงที่นำมาข่มนั้น สามารถนำมาข่มนกตัวอื่นด้วยการแสดงลีลาประกอบกับการใช้เสียงร้องในการทดสอบการยื่นระยะของนกควรเปลี่ยนราวให้นกได้ต่อสู้กับนกตัวอื่นๆบ้าง เพื่อที่นกจะได้เรียนรู้หลายประสบการณ์และเปลี่ยนหน้าคู่ต่อสู้ใหม่ๆแล้วถ้ายังมีลีลา การยื่น การบิน กางปีก กางหางส่งเสียงร้องอยู่อย่างเดิมก็แสดงว่านกตัวดังกล่าวอยู่ในที่พร้อมจะถูกส่งลงสนามได้แล้ว

ในระยะที่สาม หลังจากที่นกกรงหัวจุกได้ผ่านมาถึง 2 ระยะแล้วในระยะนี้ก็เหมือนกับนักศึกษาที่เรียนปี 4 แล้ว พร้อมทั้งจะลงสนามสอบแข่งขันกับนักศึกษาสถาบันอื่นๆหรือยัง การฝึกซ้อมในระยะนี้เป็นการฝึกให้นกมีความแข็งแกร่งทางด้านจิตใจ ให้เป็นนักสู้ร้อยเปอร์เซ็นต์

ลักษณะของนกที่พร้อมแข่งขัน

1. แวดตาสดใสไม่ขุ่นมัว ไม่เชื่องซึม ขนไม่ร่วง
2. กินจุ ถ้าเป็นอาหารโปรดจะกินหมดทุกครั้งที่ให้
3. เห็นคู่ต่อสู้แล้วแสดงอาการคึกคักอยากเข้าไปต่อสู้ กางปีก กางหาง ส่งเสียงร้องขู่คู่ต่อสู้
4. ขนมันวาว โดยเฉพาะบริเวณแก้ม จุก ปลายขนไม่แตก โดยเฉพาะขนหางและขนปีก
5. มีระบบขับถ่ายที่สมบูรณ์ มูลจะไม่เหลวหรือแน่นเกินไป
6. ชอบอาบน้ำ ดูแลร่างกาย รักสวยรักงาม

สาเหตุของนกไม่สู้

1. นกอายุน้อย ยังอ่อนหัดอยู่
2. ไม่เจอนกที่คู่ในสนามแข่งขัน ทำให้กลัวและเจ็ดไปในที่สุด
3. ร่างกายไม่สมบูรณ์
4. ไม่ชินกับเสียงเชียร์ที่ดังในสนามแข่ง
5. เป็นนิสัยของนกเอง แก่ใจไม่ได้

ข้อควรปฏิบัติสำหรับผู้ชอบเลียงนกแต่ไม่ค่อยมีเวลา

1. ในตอนเช้าก่อนไปทำงาน เปิดผ้าคลุม ชำระขึ้นจากถาดรองให้สะอาด
2. ให้อาหารโดยให้ผลไม้อย่างน้อย 2 ชนิด รวมทั้งหนอนโดยเทรวมกันไว้ที่เดียวกัน นำนกไปแขวนไว้ในที่มีแสงแดดประมาณ 7.00–11.00 น. จากนั้นก็ร่ม โดยการสังเกตสถานที่และทิศทางของแสงหลังจากเลิกงานก็กลับมาดูแลนกหมั่นหยอกล้อมัน เท่านั้นก็สามารถเลี้ยงนกได้ แม้จะมีเวลาน้อยก็ตาม

การฝึกสอนให้นกร้องเพลงอย่างถูกวิธี

การฝึกสอนนกให้ร้องเพลง เป็นสิ่งสำคัญยิ่งสำหรับผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุก เพราะเป็นหัวใจสำคัญอย่างยิ่ง สำหรับผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกคือ ต้องการให้นกกรงหัวจุกร้องได้เป็นเพลงตามที่คุณต้องการ เพื่อจะได้ให้นกกรงหัวจุกไปเข้าแข่งขันเสียงให้ได้รับชัยชนะกลับมา และนกที่ได้รับรางวัลก็จะเป็นนกที่มีคุณค่า และมีราคา เป็นที่ชื่นชอบของผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกทั่วไป การที่นกกรงหัวจุกจะร้องได้ดีหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับ

1. ตัวของนกกรงหัวจุกเอง 50 % ว่าตัวนกมีความพร้อมหรือไม่ในด้านร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีจิตใจเบิกบานและร่าเริง อารมณ์แจ่มใส
2. การฝึกสอนนกอย่างมีเทคนิคและวิธีการต่างๆ 50 % สำหรับการฝึกสอนนกกรงหัวจุกจากการเลี้ยงและจากการไปคลุกคลีกับผู้เลี้ยงนกแต่ละคนก็มีเทคนิคและวิธีการต่างๆกันดังนี้

2.1 ให้นกกรงหัวจุกไปแขวนไว้ในที่หน้าบ้าน หรือร้านขายน้ำชา กาแฟ ในตอนเช้า โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อฝึกนกไม่ให้ตื่นและกลัว นกกรงหัวจุกจะได้คุ้นเคยกับคนแปลกหน้า หรือเสียงพูดคุยกัน เสียงรถต่างๆที่ผ่านไปมาบนถนน เพราะโดยปกติแล้ว นกทุกชนิดมีสัญชาตญาณในการระแวง ถ้าหากไม่ฝึกให้คุ้นเคย และเวลาส่งนกกรงหัวจุกเข้าประกวดในสนามแข่งขัน ก็จะพบคนแปลกหน้า และมีเสียงรถ เสียงคนคุยกัน เสียงคนเชียร์จนเวลากรรมการมาตัดสิน จะทำให้นกมีความเคยชินไม่มีการตื่นตกใจ

2.2 การน่านกรงหัวจุกมาแขวนตากแดดในช่วงเวลาเช้าและช่วงบ่ายไว้ที่หน้าบ้าน หรือ ชายคาบ้าน หรือกิ่งไม้ข้างบ้าน รวมเหล็ก เสาเหล็ก ที่ทำขึ้นสำหรับแขวนนกรง ซึ่งก็มีวิธีการดังนี้

2.2.1 กรณีเป็นนกที่เพิ่งเลี้ยงและยังไม่เคยเข้าแข่งขัน ก็ให้น่านกใส่กรงไปตากแดด ในตอนเช้าตามปกติประมาณ 1-2 ชั่วโมง เพื่อให้นกเคยชินกับแดด และร้องตามปกติ นกจะหลบแดดเมื่อแดดร้อนเข้าไปในร่ม วันต่อๆ มาก็เพิ่มชั่วโมง ฝึกให้นกร้องเพราะเวลาน่านกรงหัวจุกเข้าประกวดแข่งขัน นกจะต้องตากแดดอยู่หลายชั่วโมง และแสงแดดมีวิตามินดี ทำให้กระดูกแข็งแรง และขนนกเป็นมัน เพราะขนนกก็มีแคลเซียมประกอบอยู่ด้วย

2.2.2 กรณีการฝึกนกที่จะเข้าประกวดแข่งขัน ในการแข่งขันจะเริ่มประกวดแข่งขันนกรงหัวจุกในเวลา 10.00 -13.00 น.ขึ้นไป ซึ่งก็แล้วแต่จะมีนกส่งเข้าประกวดมากน้อยเท่าไร ถ้ามีนกเข้าประกวดมาก ก็ต้องใช้เวลามากกว่านี้ และไม่มีกรงหัวจุกไว้ในที่ร่ม ขณะเข้าแข่งขัน เพราะฉะนั้น การฝึกนกรงหัวจุกให้เป็นนกที่ทนแดดและความร้อนได้ดี ผู้เลี้ยงจึงต้องน่านกรงหัวจุกไปแขวนตากแดดตั้งแต่เวลาประมาณ 08.30 -13.00 น.ขึ้นไป ขณะที่นกตากแดด ก็ต้องฝึกสอนให้นกร้องเป็นเพลงด้วย ให้ทำเหมือนกับการประกวดจริงๆ จากนั้นก็ให้น่านกมาไว้ในที่ร่มเพื่อพักผ่อน พอเวลา 15.00 – 16.00 น.ก็ให้น่านกใส่กรงไปแขวนไว้เหมือนเดิมเช่นในตอนเช้า

3. การฝึกนกให้เลียนเสียงร้องของนกที่เคยได้รับรางวัล ปกตินกรงหัวจุกเป็นนกที่จำเสียงได้ดี ให้น่านกรงหัวจุกที่เคยได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขัน มาแขวนไว้ใกล้กับนกรงหัวจุกที่ต้องการฝึก แต่อย่าให้อยู่ใกล้นัก เพราะนกใหญ่กว่าจะข่มขู่คนที่เล็กกว่า ควรให้อยู่ห่างพอสมควร ให้นกรงหัวจุกตัวที่ได้รับรางวัลร้องให้ฟัง นกที่เราต้องการฝึกก็จะจดจำ ปกตินกรงหัวจุกจะจำเสียงได้ดี โดยเฉพาะเสียงเจ้าของนกและผู้เลี้ยงก็ต้องกระตุ้นให้นกที่ฝึกร้องตามด้วย เมื่อได้ฟังนกรงหัวจุกต้นแบบร้อง ต่อไปนกที่ฝึกก็อาจจะร้องตาม และจะมีเสียงร้องได้ชัดเหมือนนกรงหัวจุกต้นแบบที่ผู้เลี้ยงนำมาให้ฝึก

4. การซื้อแผ่นเทปร้องของนกรงหัวจุกที่ร้องได้รับรางวัลมาฝึกโดยผู้เลี้ยงไปซื้อดลับเทปตามร้านขายอุปกรณ์ขายนกมาฝึก ซึ่งในดลับเทปจะอัดเสียงนกรงหัวจุกที่ได้รับรางวัล ผู้เลี้ยงก็นำมาเปิดให้นกที่ฝึกฟังในช่วงที่น่านกไปตากแดด นกที่ฝึกก็จะจำและร้องเลียนเสียงนกที่ได้รับรางวัล เหมือนกันคนเราไปซื้อเทปของนักร้องที่เราชอบมาเปิดเทปฟัง แล้วเราก็ร้องตามเพลง นกรงหัวจุกก็เช่นเดียวกัน ซึ่งจะทำให้นกรงหัวจุกร้องได้ดี

5. การน่านกกรงหัวจุกไปฝึกซ้อม ผู้เลี้ยงต้องน่านกกรงหัวจุกไปฝึกซ้อมกับนกกรงหัวจุกตัวอื่นๆ สัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง จะทำให้นกชินและร้องเพลงได้ดี

6. การฝึกโดยการเป่านกหวีด ในสนามแข่งขันจริง เวลาในการแข่งขันประชันเสียงจะใช้เวลาประมาณ 45 นาทีต่อ 1 ยก เสียงกรรมการจับเวลาจะเป่านกหวีด ปีดๆ หลายๆ ครั้ง แสดงว่าเตรียมตัว หมายถึงให้กรรมการตัดสินนกเตรียมตัว และจะเป่าปัดยาวๆ อีก 1 ครั้ง แสดงว่าให้กรรมการเริ่มตัดสินได้ ผู้เลี้ยงควรเอนกหวีดมาฝึกสอนนก ว่าเมื่อได้ยินเสียงเป่านกหวีด ปัดยาวๆ นกกรงหัวจุก ก็จะเริ่มร้องเหมือนในการประกวดแข่งขันจริง เพราะโดยปกติ นกกรงหัวจุกก็เป็นนกที่ร้องทั้งวันอยู่แล้ว ไม่ต้องกลัวนกจะไม่ร้อง

7. การฝึกนกให้จำชื่อตัวนกและเสียงเจ้าของได้ โดยปกติ ผู้เลี้ยงกับตัวนกกรงหัวจุกจะคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี เพราะนกที่ได้รับการเอาใจใส่ดูแลก็จะชอบผู้เลี้ยง และจำเสียงผู้เลี้ยงได้ ดังนั้น ผู้เลี้ยงจึงควรตั้งชื่อนก นกก็จะจำเสียงเรียกชื่อตัวเองได้ รวมทั้งผู้เลี้ยงต้องทำมือคัตนิว ประกอบการทำเสียงและเรียกชื่อด้วย ให้ทำทุกวันจนนกจำได้ และร้องเพลง เมื่อผู้เลี้ยงทำเสียงเรียกชื่อ คัตนิว ครั้งต่อไปทั้งในเวลาเลี้ยงตามปกติ หรือในสนามแข่งขัน นกกรงหัวจุกก็จะร้อง โดยเฉพาะถ้านกร้องได้ตั้งแต่ 3 คำขึ้นไป และร้องเป็นเพลง ผู้เลี้ยงต้องชมเชยนกต่อท้ายไปด้วยว่า เก่ง เพื่อให้มันจำได้ว่าร้องแบบนี้ เก่งแล้ว ดีแล้ว เหมือนกับเราชมลูกของเราว่าลูกทำเก่งทำดีแล้ว

8. การแขวนนกกรงหัวจุกไว้ใกล้ๆ กัน การที่แขวนนกกรงหัวจุกไว้ใกล้ๆ กันเป็นการฝึกให้นกเหมือนอยู่ในสนามแข่งขัน จะทำให้เคยชิน ไม่ตื่นสนาม โดยการน่านกกรงหัวจุกที่เคยผู้มาล่อนกก็จะเกิดความกล้า และสามารถร้องสู้กับตัวอื่นๆ ได้โดยไม่กลัว

9. การน่านกกรงหัวจุกใส่กรงพาไปในที่ต่างๆ ให้ใช้ผ้าคลุมกรงก่อนน่านกไป เช่น พาออกไปบ้านเพื่อน เพื่อไปประชันเสียงกับนกของเพื่อนพานกไปสนามซ้อม เป็นการทำให้มันคลายเครียดเหมือนกันเราพาออกไปเที่ยว การพานกขึ้นรถเดินทางไปบ่อยๆ และน่านกไปแขวนไว้หลายๆ ที่ เป็นการฝึกซ้อมนก ให้นกเคยชินและไม่ตื่นกลัว เวลาเราพานกกรงหัวจุกไปในสนามประกวดแข่งขันก็ไม่ตื่นตกใจและไม่กลัว

10. การเปลี่ยนนกกรง นกกรงหัวจุกที่เลี้ยงอยู่ทุกวัน เมื่อถึงเวลาแข่งขัน ผู้เลี้ยงที่ทำกรงพิเศษไว้สำหรับใส่กรงพาไปประกวดแข่งขัน ก็จะเปลี่ยนกรงใหม่ เพื่อเป็นการฝึกและสร้างความคุ้นเคยกับการเปลี่ยนกรงนกหรือเปลี่ยนที่อยู่ของนก นกก็จะไม่ตื่นกรงใหม่ โดยก่อนถึงวัน

ประกวดแข่งขันประมาณ 3-4 วัน ให้น่านกไปใส่ในกรงใหม่ เพื่อนจะได้รู้ว่าอะไรอยู่ตรงไหน เช่น คอนเกาะ น้ำและอาหารอยู่ตรงไหน นกกรงหัวจุกก็จะไม่ตื่นตรง และเคยชินกับกรงใหม่

11. การฝึกนกถ่ายขนหรือผลัดขนให้ร้อง ในเวลาที่นกถ่ายขนหรือผลัดขนใหม่ นกจะซึม กระโจนไปมาน้อย ไม่ค่อยกินอาหาร ก็ต้องพานกไปหานกกรงหัวจุกตัวอื่น เพื่อทดสอบจิตใจ ควรพาไปฝึกซ้อมหรือพาไปในการประกวดด้วย แต่ไม่ต้องส่งเข้าประกวด ซึ่งจะเป็นการฝึกหัดนกที่ผลัดขน เมื่อได้ยินเสียงนกตัวอื่นร้องก็จะได้ร้องโต้ตอบ ทำให้เวลาผลัดขน ครั้งต่อไปนกก็นกร้องได้

การดูแลนกกรงหัวจุกในแต่ละวัน

ผู้เลี้ยงนกกรงหัวจุกต้องเอาใจใส่ดูแลนกด้วยตนเอง และต้องสังเกตกิริยา อาการ ท่าทางของนกในแต่ละวัน เมื่อนกมีปัญหา ไม่สบายหรือแสดงอาการผิดปกติ จะได้แก้ไขได้ทันเวลาที่ ซึ่งการดูแลนกกรงหัวจุกในแต่ละวันมีขั้นตอนดังนี้

อาหาร

ในตอนเช้า เปิดฝาคูมกรงนกออก แล้วเปลี่ยนอาหารให้นกกินใหม่ โดยการผ่ากล้วยน้ำว้าสุก มะละกอ มะเขือเทศ ลูกตำลึงสุก แตงกวา บวบ ออกเป็นครึ่งลูก หรือทำเป็นชิ้นๆ ถ้าเป็นลูกตำลึงสุกก็ให้ทั้งลูกเลย การให้อาหารควรจะสลับกันไปวันละ 2 ชนิด เพื่อกันไม่ให้นกเบื่ออาหาร สำหรับอาหารเม็ดก็ใส่ไว้ในถ้วยอาหาร อาจจะไม่ต้องให้ทุกวัน

ให้สังเกตดูจิ้งก

ในตอนเช้า เมื่อเปิดกรงนกกรงหัวจุก ให้สังเกตดูจิ้งก หากจิ้งเป็นแบบขี้จิ้งจก คือเป็นเม็ดสีขาวดำ แสดงว่านกปกติ แต่ถ้าจิ้งเป็นเหลวหรือเป็นน้ำ ก็แสดงว่านกเป็นโรคต้องรีบรักษาทันที

น้ำ

ให้อาบน้ำแก่ทั้งไป แล้วอาบน้ำใหม่ใส่ให้เกือบเต็มถ้วย เพราะน้ำเก่าอาจสกปรก

น่านกรงหัวจุกไปตากแดด

ในตอนเช้า ผู้เลี้ยงนกรงหัวจุกจะต้องรู้วิธีการยกกรงนกอไปแขวน โดยมีวิธีการยกคือ มือหนึ่งจะต้องหัวที่ตะขอกรงนกอ เมื่อไปถึงชายคาบ้าน หรือราวที่จะแขวนกรงนกอ หรือกิ่งไม้ หรือราวที่ฝึกซ้อม และราวที่จะแขวนนกอประกวดแข่งขันแล้ว ก็ใช้นิ้วมือข้างที่ถนัดจับที่มุมกรงมุมใดมุมหนึ่งที่ เป็นเสากรง ห้ามจับที่ซี่ลูกกรง เพราะซี่ลูกกรงจะบอบบางไม่แข็งแรงและหักได้ จากนั้นก็ยกกรงนกอขึ้น โดยดูที่ตะขอแขวนนกอว่าตรงกับที่แขวนหรือราวแล้วหรือยัง ถ้าตรงกับที่แขวนและราวแล้ว ก็ให้ปล่อยมือลง ข้อควรระวัง อย่างแขวนนกอที่มีอายุน้อยใกล้กับนกอที่มีอายุมาก ซึ่งนกอที่มีอายุมากจะข่มขู่ นกอที่มีอายุน้อยกว่า เพราะนกอสามารถจะจำเสียงได้ และจะตื่นแล้ว

การที่นำนกอไปแขวนไว้นี้ เพื่อให้นกอได้กระโดดไปมาออกกำลังกายและเพื่อให้นกร้อง จนถึงตอนบ่าย จึงจะเก็บนกอไว้ในที่ร่มต่อไป ถ้าเป็นลูกนกอและนกหนุ่ม ค่อยๆเพิ่มเวลาแขวนตากแดด วันละ 1 ชั่วโมง เป็นวันละ 2 ชั่วโมง และตากแดดได้นานขึ้นจนเคยชิน เพราะเวลาน่านกรงหัวจุกเข้าประกวดแข่งขันต้องใช้เวลา 5-6 ชั่วโมง กว่าที่จะประกวดเสร็จ เพราะนกอต้องตากแดดตลอดเวลาประกวด

เก็บนกอไว้ในที่ร่ม

หลังจากให้นกตากแดดตั้งแต่ตอนเช้าจนถึงตอนบ่าย ก็ให้เก็บนกอและกรงนกอไว้ในที่ร่ม ให้ทำความสะอาดกรงและอื่นๆ ดังนี้

1. ทำความสะอาดกรงนกอ โดยเปลี่ยนตัวนกรงหัวจุกไปไว้กรงอื่นเป็นการสอนนกอไม่ให้เลือกกรงและเคยชินต่อการเปลี่ยนกรง จากนั้นก็ให้ทำความสะอาดกรงนกอที่เห็นว่าสกปรก ถ้ากรงนกอสะอาดดีแล้วก็ไม่ต้องทำความสะอาด

2. ทำความสะอาดตะขอที่เกี่ยวข้องอาหาร

3. ทำความสะอาดถ้วยใส่น้ำ

4. ทำความสะอาดถ้วยใส่อาหารเม็ด

5. ล้างถาดรองขึ้นกได้ทรง

6. ให้อาหารและนํ้านกเหมือนเดิม

7. ให้นกอาบน้ำ เมื่อนํ้านกไปเก็บไว้ในที่ร่ม ก็ให้นํ้ากล่องพลาสติกหรือขันอาบน้ำใส่ไว้ในกรง ใส่ํ้าลงไป นกก็จะอาบน้ำเอง ถ้านกตัวไหนไม่ชอบอาบน้ำ ก็จะใช้ขวดแบบสเปรย์ฉีดน้ำเป็นฝอยให้ทั่วตัวนก จากนั้นนกก็จะเคยชินและอาบน้ำเองได้ เมื่อนกอาบน้ำเสร็จก็จะไชร่อน เพื่อทำให้ขนสะอาดและแห้งไม่คันตัว แล้วก็เทน้ำที่ขันอาบน้ำนกทิ้งไป แล้วคว่ำขันลง ทิ้งขันอาบน้ำนี้ไว้ในกรง นกเมื่อได้อาบน้ำแล้วจะมีความสุข มีอารมณ์ดีแจ่มใส และร้องเพลงได้ดีเหมือนคนคือถ้าได้อาบน้ำก็จะไม่รู้สึกสบายตัว

8. ให้นํ้านกไปแขวนไว้ที่ชายคาบ้าน หรือราว หรือกิ่งไม้ไว้เหมือนเดิม ในช่วงเวลาประมาณ 15.00 – 16.00 น. ซึ่งจะเป็นแดดอ่อนๆ ไม่แรงมากนัก ให้นกได้ตากแดดในช่วงเช้าและเย็นเพราะแดดแดดมีวิตามินดีทำให้กระดูกของนกแข็งแรง และเพื่อให้นกแห้งสนิทเมื่อได้ตากแดดขนก็จะฟูสวยงามเป็นเงาและไม่คันตัว กรงนกก็จะแห้งและไม่ขึ้นรา อายุการใช้งานของกรงก็จะนานขึ้น

9. หลังจาก 16.00 น. ในช่วงค่ำ ให้เก็บนกเข้าบ้าน ปิดผ้าคลุมกรงนกจะได้หลับพักผ่อน เวลานอนจะชอบความสงบ ไม่ชอบให้มีเสียงรบกวน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

การเลี้ยงนกกรงหัวจุก ต้องมีวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเลี้ยงเพื่อให้นกกรงหัวจุกได้รับอาหาร น้ำ และความสะอาดสบายเมื่ออยู่ในกรง ซึ่งก็ประกอบด้วย

กรงของนกปรอดหัวโขน ซึ่งก็มีกรงรวมที่เป็นกรงขนาดใหญ่ สำหรับพักนกที่จับมาขาย หรือเป็นกรงสำหรับให้นกบินออกกำลังกาย กรงเลี้ยงแบบธรรมดา กรงให้นกผลัดขน และกรงที่นำนกไปแข่ง

ถ้วยใส่นํ้า มีรูปทรงกลมแป้น แบบตุ่มนํ้าขนาดเล็ก มีทั้งแบบธรรมดา แบบลวดลายเบญจรงค์ แบบหินอ่อน แบบแก้วใสๆ

ถ้วยใส่อาหาร ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันถ้วยใส่น้ำ

ที่รองถ้วยน้ำถ้วยอาหาร มีหลายแบบ ได้แก่

- แบบเป็นลวดทำเป็นวงกลม
- แบบที่เป็นแป้นไม้กลึง
- แบบที่เป็นขาตั้งที่เป็นไม้กลึง หรือแบบพลาสติก

ห้วงกลม เป็นไม้กลึงให้เป็นรูปวงกลม นำไปติดที่ซึ่งลูกทรงสำหรับให้นกกระโดนเกาะ โดยให้อยู่เหนือถ้วยน้ำและถ้วยอาหาร

ตะขอแขวนผักผลไม้ มีลักษณะเหมือนตะขอแขวนเสื้อผ้า ตัวตะขอจะติดกับแป้น โดยตัวแป้นไม้เป็นไม้ ตัวตะขอเป็นลวดแข็งหรือเหล็กตัวตะขออาจจะมี 1-2 ตะขอ แต่ส่วนใหญ่จะทำตะขอแขวนผักผลไม้ให้นกกินมี 2 ตะขอ แล้วนำไปติดไว้ที่ข้างกรง สำหรับนำผลไม้และผักมาเสียบไว้ สำหรับตะขอแขวนผักและผลไม้จะนำไปติดในกรงนก 2 อันต่อ 1 กรง โดยให้ติดด้านตรงข้ามกัน ตะขออันหนึ่งจะแขวนกล้วย ตะขออีกอันหนึ่งจะแขวนมะละกอ เป็นต้น

คอนเกาะ สำหรับให้นกกระโดนไปเกาะคอนแล้วส่งเสียงร้องซึ่งจะเป็นไม้รูปร่างกลมแล้วแกะสลักเป็นลาย เพื่อให้นกเกาะแล้วไม่ลื่น มีขนาดกลมเท่าๆ นิ้วก้อย ถ้าเป็นกรงนกที่มีราคาแพงก็จะใช้งาช้างหรือบางทีก็ใช้กิ่งไม้ รากไม้ที่มีลักษณะงอไปมา ทำเป็นคอนเกาะก็ได้ ดูแล้วสวยงามดี ซึ่งก็แบ่งคอนเกาะได้ ดังนี้

- คอนเกาะล่าง เป็นคอนที่มีขนาดยาว ตัวคอนเกาะล่างนี้จะตั้งอยู่ตรงกลางกรง โดยมีแกนไม้ยกตัวคอนขึ้นมา ตัวแกนไม้นี้จะติดกับไม้ด้านล่างที่เป็นโครงของกรง ถ้าเป็นกิ่งไม้หรือรากไม้ก็จะนำไปติดกับไม้พื้นด้านล่างของกรงเลยและไม่ต้องทำคอนเกาะบน

- ตัวคอนเกาะบน จะมีขนาดสั้นกว่าคอนเกาะล่าง เป็นไม้กลมขนาดเท่านิ้วก้อย แกะสลักเป็นลวดลาย โดยจะนำไปติดข้างกรงขวางกับตัวคอนเกาะล่าง ให้สูงระดับเดียวกับห้วงกลม

ผ้าคลุมกรงนก ผ้าที่ใช้คลุมกรงนกหั่วจะนิยมใช้ผ้าแพร ผ้าที่เป็นลูกไม้ ผ้าจีน ผ้ายัด และผ้าอื่นๆ จะมีการออกแบบที่สวยงาม มีหลายหลากสีสัน ชายล่างผ้าคลุมกรงอาจจะทำให้เป็นลูกไม้

ผ้าคลุมกรงนกนี้แล้วแต่ผู้เลี้ยงจะชอบสีไหนแบบไหน การคลุมกรงนก เพื่อไม่ให้นกตกใจต่อสิ่งรอบข้างที่แปลกใหม่ กับสิ่งที่นกมองเห็นเวลานำไปช้อนกับนกอื่น หรือเวลานำไปแข่งขันป้องกันไม่ให้ลมโกรกถูกตัวนก เพราะอาจจะทำให้นกป่วยได้ ในตอนกลางคืน ก็คลุมกรงให้นกนอน และคลุมเพื่อป้องกันไม่ให้ศัตรูมาทำร้ายได้

ถาดรองขี้นก จะใช้เป็นแผ่นพลาสติก โดยตัดให้เป็นรูปทรงเดียวกับพื้นกรงทางด้านล่าง แต่เล็กกว่าเล็กน้อย วางไว้ใต้กรงนก โดยมีลวดรองแผ่นพลาสติก เพื่อกันไม่ให้ถาดรองขี้นกตกลงมา

หัวกรง จะทำด้วยแกนไม้ หรืออาจนำไปกลึงให้สวยงาม ถ้าเป็นหัวกรงที่เป็นพลาสติก ก็จะเป็นแบบสำเร็จรูป โดยทางโรงงานจะหล่อหัวกรงแล้วมาตกแต่งและขัดเงา ซึ่งจะมีขายตามร้านขายกรงนกและอุปกรณ์นกทั่วไป สำหรับกรงที่มีราคาแพง ก็จะใช้หัวกรงเป็นงาช้าง

ตะขอแขวนกรง ใช้โลหะเป็นเหล็ก หรือทองเหลือง ทำตะขอแขวนกรง มีทั้งการทำด้วยมือของช่างทำร้านทอง และแบบสำเร็จรูป โดยถ้าเป็นเหล็กก็จะไปชุบสแตนเลส หรือชุบเงินทองวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะทำให้เป็นรูปมังกร ไก่ฟ้าพญาลงส์ หรือสิงห์ หรือเป็นตัวไอ้เท่งไอ้ทองของมโนราห์ หรือจะเป็นแบบธรรมดา มีทั้งมีลวดลาย และไม่มีลวดลาย อะไรจากนั้นก็นำไปยึดกับหัวกรง ถ้าเป็นแบบสำเร็จรูปก็จะมีขายตามร้านขายกรงและอุปกรณ์นกทั่วไป แต่ถ้าเป็นตะขอแขวนกรงที่ทำด้วยมือจะมีลวดลายละเอียดอ่อนสวยงาม และมีราคาแพง จากการไปพบช่างทำกรงนกที่จังหวัดปัตตานี ยังมีตะขอแขวนกรงนกที่ทำด้วยมือนี้ มีอายุถึง 30 -50 ปี มีลวดลายสวยงามมาก และมีราคาแพง

ค้ำขากรง ค้ำที่ติดขากรง ส่วนใหญ่จะใช้กับกรงที่นำเข้าประกวดแข่งขัน ซึ่งจะเป็นค้ำที่ใช้ไม้กลึง เป็นค้ำพลาสติก ค้ำเป็นเหล็กชุบสแตนเลส มีขายตามร้านขายกรงนกและอุปกรณ์นกทั่วไป ถ้ากรงราคาแพงจะเป็นหินอ่อนหรืองาช้างกลึง สำหรับค้ำขากรงนกกรงหัวจุกนี้ก็จะนำเอาไปติดที่ขากรงอีกครั้งหนึ่ง ส่วนกรงเลี้ยงนกกรงหัวจุกแบบธรรมดาก็จะใช้เสากรงเป็นขากรงนกอยู่ในตัว

ขันสำหรับให้นกอาบน้ำในกรง ให้ใช้เป็นขันอลูมิเนียมหรือขันพลาสติกก็ได้ มีขนาดไม่ใหญ่นักใส่เข้าไปในกรงนก เพื่อให้นกอาบน้ำในเวลาบ่ายๆ

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าและการใช้ประโยชน์นกอพยพหัวโขน

พระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
พ.ศ. 2535

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
ให้ไว้ ณ วันที่ 19 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535
เป็นปีที่ 47 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติทำเนียบที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑)พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๐๒

(๒)ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๒๘ ลงวันที่ ๒๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๕

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สัตว์ป่า” หมายความว่า สัตว์ทุกชนิด ไม่ว่าสัตว์บก สัตว์น้ำ สัตว์ปีก แมลงหรือแมง ซึ่งโดยสภาพธรรมชาติย่อมเกิดและดำรงชีวิตอยู่ในป่าหรือน้ำ และให้หมายความรวมถึงไข่ของสัตว์ป่าเหล่านั้นทุกชนิดด้วย แต่ไม่หมายความรวมถึงสัตว์พาหนะที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะแล้ว และสัตว์พาหนะที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของสัตว์พาหนะดังกล่าว

“สัตว์ป่าสงวน” หมายความว่า สัตว์ป่าที่หายากตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และตามที่จะกำหนดโดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

“สัตว์ป่าคุ้มครอง” หมายความว่า สัตว์ป่าตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง

“ล่า” หมายความว่า เก็บ ดัก จับ ยิง ฆ่า หรือทำอันตรายด้วยประการอื่นใดแก่สัตว์ป่าที่ไม่มีเจ้าของและอยู่เป็นอิสระ และหมายความรวมถึงการไล่ การด้อน การเรียก หรือการล่อเพื่อการกระทำความดังกล่าวด้วย

“ซากของสัตว์ป่า” หมายความว่า ร่างกายหรือส่วนของร่างกายของสัตว์ป่าที่ตายแล้วหรือเนื้อของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะได้ปิ้ง ย่าง รุม หมัก หรือทำอย่างอื่น เพื่อไม่ให้เน่าเปื่อยและไม่ว่าจะชำแหละ แยกออก หรืออยู่ในร่างของสัตว์ป่านั้น และหมายความรวมถึง เขา หนัง กระดูก ฟัน งา ขน ขน เกล็ด กระดอง เปลือก หรือส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ป่าที่แยกออกจากร่างของสัตว์ป่า ไม่ว่าจะยังมีชีวิตหรือตายแล้ว

“เพาะพันธุ์” หมายความว่า ขยายพันธุ์สัตว์ป่าที่นำมาเลี้ยงไว้โดยวิธีผสมพันธุ์สัตว์ป่าและหมายความรวมถึงขยายพันธุ์สัตว์ป่าโดยวิธีผสมเทียม หรือการย้ายฝากตัวอ่อนด้วย

“ค้า” หมายความว่า ซื้อ ขาย แลกเปลี่ยน จำหน่าย จ่าย แจก หรือโอนกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในทางการค้า และหมายความรวมถึง มีหรือแสดงไว้เพื่อขายด้วย

“นำเข้า” หมายความว่า นำหรือส่งเข้ามาในราชอาณาจักร

“ส่งออก” หมายความว่า นำหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

“นำผ่าน” หมายความว่า นำหรือส่งผ่านราชอาณาจักร

“ด่านตรวจสัตว์ป่า” หมายความว่า ด่านตรวจสัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่า

“สวนสัตว์สาธารณะ” หมายความว่า สถานที่ หรือบริเวณซึ่งรวบรวมสัตว์ป่าไว้เพื่อประโยชน์แก่การพักผ่อนหย่อนใจ การศึกษา การค้นคว้าหรือวิจัยของประชาชน และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์ป่า

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช* หรืออธิบดีกรม
ประมงเฉพาะที่เกี่ยวกับสัตว์น้ำ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม* รักษาการตาม
พระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่กับออกกฎกระทรวงกำหนด
ค่าธรรมเนียม ไม่เกินอัตราที่พระราชบัญญัตินี้ ลดหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมและกำหนดกิจการอื่น
เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับได้

หมวดที่ 8 บทกำหนดโทษ

มาตรา 47 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 16 มาตรา 19 มาตรา 20 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 23 วรรคหนึ่ง
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 48 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 18 หรือมาตรา 23 วรรคสอง หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 29 ต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 48 ผู้ใดมิไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์หรือซากของ
สัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 19 ต้องระวางโทษจำคุก
ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 50 ผู้ใดทำการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ดังกล่าว โดยมีได้รับอนุญาต ตามมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปีหรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 51 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 21 มาตรา 22 หรือมาตรา 41 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 52 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 25 หรือมาตรา 28 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

มาตรา 53 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 36 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปีหรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 54 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 38 หรือมาตรา 42 วรรคสอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินเจ็ดปีหรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่าผู้ใดกระทำความผิดตามมาตรา 38 ถ้าปรากฏว่าผู้นั้นได้ยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ตนได้กระทำความผิด ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คนงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทน และบริวารของผู้กระทำความผิดออกไปจากเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่านั้นได้

การจัดการกับไม้ หรือพฤษชาติอื่นที่ผู้กระทำความผิดตามมาตรา 38 วรรคหนึ่ง ได้ตัดโค่น หรือแผ้วถางลงไว้ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการแต่ละระเบียบดังกล่าว จะกำหนดให้จำหน่ายให้บุคคลอื่นใดที่มีส่วนราชการมิได้

มาตรา 55 ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่าอันได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 56 ผู้ใดกระทำให้หลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่น ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่ได้จัดให้มีตามพระราชบัญญัตินี้ เคลื่อนที่ ลบเลือน เสียหาย หรือไร้ประโยชน์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 57 บรรดาอาวุธ เครื่องมือ เครื่องใช้ สัตว์ พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใดๆ ที่บุคคลได้มาหรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือมีไว้ในเนื่องในการกระทำความผิดตามมาตรา 16 มาตรา 38 มาตรา 41 หรือมาตรา 52 วรรคสอง ให้ริบเสียทั้งสิ้นไม่ว่าจะมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

มาตรา 58 บรรดาสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวน ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว หรือรังของสัตว์ป่าที่บุคคลได้มาหรือมีไว้ในเนื่องจากการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ศาลสั่งริบเสียทั้งสิ้น

บรรดาสัตว์ที่ศาลสั่งริบ ให้ตกเป็นของแผ่นดิน และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชหรือกรมประมง แล้วแต่กรณี นำไปดำเนินการตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ

มาตรา 59 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิด ซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการกระทำนั้นตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมด้วย

มาตรา 60 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ที่มีโทษปรับสถานเดียว ให้อธิบดีหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งอธิบดีมอบหมายโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษามีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ และเมื่อผู้ต้องหาได้ชำระค่าปรับตามจำนวนที่เปรียบเทียบภายในสามสิบวัน ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

อัตราค่าธรรมเนียม

1. ใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์ ฉบับละ 1,000 บาท
2. ใบอนุญาตให้มีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ฉบับละ 500 บาท
3. ใบอนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ฉบับละ 1,000 บาท

4. ใบอนุญาตให้ค้าซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ฉบับละ 1,000 บาท
5. ใบอนุญาตให้นำเข้า หรือให้ส่งออกซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์หรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ ฉบับละ 500 บาท
6. ใบอนุญาตให้นำเข้า ให้ส่งออก ซึ่งสัตว์ป่าหรือซากของสัตว์ป่า ฉบับละ 500 บาท
7. ใบอนุญาตให้นำผ่านซึ่งสัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง ฉบับละ 500 บาท
8. ใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า ฉบับละ 100 บาท
9. ใบรับรองให้นำเข้า ให้ส่งออก หรือให้นำผ่านซึ่งสัตว์ป่า หรือซากของสัตว์ป่า ฉบับละ 500 บาท
10. ใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินการสวนสาธารณะ ฉบับละ 10,000 บาท
11. ใบแทนใบอนุญาตหรือใบรับรอง ฉบับละ 100 บาท
12. การต่ออายุใบอนุญาต ครั้งละ 500 บาท

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2546

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2546

เป็นปีที่ 58 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 48 และมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2546”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ผู้ใดมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองโดยยังไม่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย หากมาแจ้งรายการเกี่ยวกับชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษ

หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบสภาพการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้นั้นว่า อยู่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัยแก่สัตว์นั้นเพียงใด หากเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นได้รับการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัย ให้อธิบดีอนุญาตให้ผู้นั้นครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไปได้โดยออกใบอนุญาตครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้ไว้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ใบอนุญาตดังกล่าวให้มีอายุเพียงเท่าอายุของสัตว์ป่าคุ้มครองนั้น ผู้รับอนุญาตดังกล่าวต้องปฏิบัติ

ตามข้อกำหนดว่าด้วยการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองที่รัฐมนตรีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ และเมื่อสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตายหรือเพิ่มจำนวนขึ้นโดยการสืบพันธุ์ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเพิ่มจำนวนหรือตาย หากผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นไม่ประสงค์จะเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นต่อไป หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบตามวรรคสองแล้วเห็นว่าสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นไม่อาจได้รับการเลี้ยงดูด้วยความเอาใจใส่ในสภาพอันสมควรและปลอดภัยได้ ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองจำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 หรือ จำหน่ายสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตามมาตรา 17 แห่ง พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ให้แก่ผู้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่ได้อ้างอิงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือวันที่ได้รับแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตจากอธิบดี แล้วแต่กรณี และเมื่อสิ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ยังมีสัตว์ป่าคุ้มครองเหลืออยู่เท่าใดให้สัตว์ป่าคุ้มครองนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองส่งมอบสัตว์ป่าคุ้มครองนั้นให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช หรือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง หรือกรมประมง แล้วแต่กรณี เพื่อนำไปดำเนินการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการ แบบและวิธีการแจ้งและการออกใบอนุญาตให้ ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองชั่วคราวให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ที่ออกตามความในมาตรา 61 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

นายกรัฐมนตรี

หลักในการใช้ประโยชน์และคุ้มครองสัตว์ป่าจำแนกตามต้นกำเนิดได้เป็น 2 หลักการ คือ หลักการจัดการสัตว์ป่าที่เกิดขึ้นจากต่างประเทศ และหลักการจัดการสัตว์ป่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทย ดังนี้

หลักการจัดการสัตว์ป่าที่เกิดขึ้นจากต่างประเทศ แนวความคิดพื้นฐานมาจากปรัชญาปฏิฐานนิยมผสมกับแนวความคิดลัทธิทุนนิยม ซึ่งถือกำเนิดมาจากประเทศอังกฤษในยุคเองโกล-แซกซอน (พ.ศ. 1559-1609) ชัดเจนขึ้นในยุคกำเนิดคอมมอนลอว์ (พ.ศ. 1609-2028) และแพร่หลายไปยังประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ยุคเองโกล-อเมริกันก่อนประกาศอิสรภาพ (ก่อน พ.ศ. 2319) ต่อเนื่องไปจนยุคหลังประกาศอิสรภาพ (หลัง พ.ศ. 2319) และปัจจุบัน โดยแนวความคิดนี้มองสัตว์ป่าเป็นทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตที่สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อมนุษย์ก่อให้เกิดความมั่งคั่งได้ จึงได้พัฒนาหลักการจัดการสัตว์ป่าในเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อควบคุมและให้สัตว์ป่าก่อให้เกิดประโยชน์และความมั่งคั่งต่อมนุษย์และเป็นหลักหรือบ่อเกิดแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าในปัจจุบัน ดังเช่น นิยามของการจัดการสัตว์ป่าและหลักในการจัดการสัตว์ป่า ดังนี้

การจัดการสัตว์ป่า หมายถึง การใช้เทคนิควิธีการทางวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ในการดำเนินงานที่เกี่ยวกับถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า ประชากรสัตว์ป่าให้มีความสมดุลกัน เพื่อให้มีผลประโยชน์ต่อมนุษย์มากที่สุด หลักในการจัดการสัตว์ป่า มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดการเพื่อให้ได้มาซึ่งผลผลิตสัตว์ป่า (Production Methods) มีเป้าหมายเพื่อให้สัตว์ป่าสามารถสนองความต้องการของสังคมมนุษย์ในรูปของประโยชน์ในทุกด้านแบ่งออกเป็น 5 วิธีคือ

1. การจัดการฟอพันธุ์-แม่พันธุ์ (Stocking and Restocking) กรณีที่สัตว์ในท้องถิ่นนั้นไม่มีฟอพันธุ์แม่พันธุ์ หรือเคยมีแต่ถูกทำลายไปมาก ก็ต้องนำสัตว์ฟอพันธุ์แม่พันธุ์จากท้องถิ่นอื่นเข้าไป
2. การจัดการถิ่นที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับความต้องการของสัตว์ป่า (Habitat Manipulation) ได้แก่ การศึกษาให้ทราบว่า สัตว์ชนิดใดต้องการถิ่นอาศัยในธรรมชาติอย่างไร ก็พยายามจัดการพื้นที่ให้มีความคล้ายคลึงหรือเหมือนกับธรรมชาติที่เพียงพอสำหรับสัตว์ชนิดนั้น ๆ

3. การให้อาหารแก่สัตว์ป่า (Artificial Feeding) สำหรับสัตว์ป่าตามธรรมชาติในประเทศไทยการให้อาหารสัตว์ป่ายังไม่จำเป็น ซึ่งผิดกับประเทศแถบหนาวซึ่งช่วงฤดูหนาวหิมะปกคลุมทับอาหารสัตว์ สัตว์ป่าไม่สามารถหาอาหารกินได้ จำเป็นต้องจัดหาอาหารให้แก่สัตว์ป่า

4. การจัดการพื้นที่ป่าธรรมชาติให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Use of special areas for the protection or management of wildlife) การจัดการพื้นที่ป่าธรรมชาติเพื่อให้เป็นสถานที่ที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าในรูปของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตสงวนพันธุ์สำหรับสัตว์ป่า (Sanctuaries, Reserves, Refuges, Preserves) นับว่ามีความจำเป็นและสำคัญ เพราะในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตสงวนพันธุ์สำหรับสัตว์ป่าบางรูปแบบ ห้ามมีการล่าสัตว์ป่าอย่างสิ้นเชิงหรืออาจจะอนุญาตให้ล่าได้อย่างปลอดภัยและแพร่พันธุ์ได้อย่างกว้างขวาง

5. การให้การศึกษาและเผยแพร่ (Information and Education) การจัดการสัตว์ป่าจะได้ผลหรือไม่จะขึ้นอยู่กับ การได้รับความร่วมมือและสนับสนุนจากประชาชน จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการควบคุมประชากรสัตว์ป่า (Harvest and Control Method) เนื่องจากสัตว์ป่าเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถเพิ่มพูนได้ การนำเอาผลผลิต ส่วนที่เกินออกมาใช้ประโยชน์จึงเป็นการจัดการที่ดี และการที่จะปล่อยให้ทรัพยากรส่วนที่เกินสูญหายไปตามธรรมชาติย่อมเป็นความเสียหายทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก การนำส่วนเกินมาใช้ ต้องยึดหลักวิชาการและมีแนวทางการปฏิบัติได้เป็น 4 แนวทางคือ

1. การควบคุมการล่าหรือการจับสัตว์ป่าอย่างรัดกุม (Regulated Hunting and Trapping) การล่าไม่ว่าจะเป็นการจับเป็นหรือจับตายหรือดักจับด้วยเครื่องมือใด ๆ จะต้องมียกเว้นต่าง ๆ ไว้อย่างละเอียดและรัดกุม เช่น ห้ามล่าในฤดูผสมพันธุ์ ห้ามล่าสัตว์ป่าเพศเมีย เป็นต้น

2. การจัดการสัตว์ป่าที่เป็นผู้ล่า (Predator Control) สัตว์ผู้ล่าในที่นี้คือสัตว์ที่ชอบกินสัตว์อื่นเป็นอาหาร เช่น เสือ เป็นผู้ล่าพวกอีเก้ง กวางป่า ควรกำจัดตัวผู้ล่าออก เพื่อที่จะส่งเสริมสัตว์ที่เป็นเหยื่อมีโอกาสแพร่ขยายพันธุ์อย่างอิสระ

3. การควบคุมประชากรสัตว์ป่า (Population Manipulation) วิธีนี้นับว่ามีความจำเป็นมากก็คือ ในพื้นที่ใดก็ตามหากปริมาณของสัตว์มีน้อยต้องหาทางเพิ่ม โดยการจับสัตว์ผู้ล่ามาปล่อย เป็นต้น

4. การออกกฎหมายควบคุมและการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด (Law Enforcement) ในการวางกฎเกณฑ์ในเรื่องการออกใบอนุญาตต่าง ๆ เกี่ยวกับการล่า การเพาะเลี้ยง การนำเข้า การส่งออก การส่งผ่าน การค้า หรือการมีไว้ในครอบครองซึ่งสัตว์ป่าสงวนหรือซากของสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดต่าง ๆ

หลักการจัดการสัตว์ป่าที่เกิดขึ้นในประเทศไทย กฎหมายไทยได้รับอิทธิพลจากปรัชญาศาสนาพราหมณ์ ซึ่งถือว่า ธรรมชาติของกฎหมายคือส่วนหนึ่งแห่งธรรมะ (Dharma) อันศักดิ์สิทธิ์ กล่าวคือกฎหมายแห่งกฎหมายอยู่ที่การรักษาธรรมะ ซึ่งได้ระบุไว้ในมานาวรรณศาสตร์ (จรัญ โฆษณานันท์, 2537) รูปแบบธรรมะแห่งการใช้กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและการจัดการและการใช้อำนาจในสมัยสุโขทัยและสมัยกรุงศรีอยุธยา จึงเป็นกฎหมายที่เน้นการลงโทษและเน้นบาปบุญ คุณ โทษตามความเชื่อในพระพุทธศาสนาเป็นหลัก ซึ่งต่อมาในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ได้เน้นเหตุผลและหลักศาสนาที่ไม่อ้างความเป็นเทวราชาเช่นเดิม แต่อ้างการทำดีทำชั่วตามหลักศาสนาแบบมีเหตุผล (มนุษยนิยม) จนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ประเทศทางตะวันตกได้มีอิทธิพลต่อประเทศไทยและได้มีการ ผสมในหลักการจัดการสัตว์ป่าของไทยในสัดส่วนที่มากขึ้นเรื่อย ๆ

มาตรการในการคุ้มครองสัตว์ป่าของประเทศไทยเริ่มต้นมาจากการแปรมาตรการมาจากหลักการจัดการสัตว์ป่าของไทยในรูปของมาตรการทางสังคม เช่น การสั่งสอนอบรมให้มีความเกรงกลัวต่อบาป การห้ามฆ่าสัตว์ การให้มีเมตตาต่อสัตว์ที่ตนเลี้ยงดู และต่อมาได้ปรับปรุงและเพิ่มมาตรการในรูปของกฎหมาย และต่อมามาตรการทางกฎหมายได้เพิ่มสัดส่วนและมีบทบาทมากขึ้น มีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยตลอดเวลา มาตรการทางกฎหมายดังกล่าว จำแนกเป็น สองแนวทางตามหลักการจัดการสัตว์ป่า ดังนี้

กฎหมายสัตว์ป่าในต่างประเทศ กฎหมายสัตว์ป่า ซึ่งมีอิทธิพลต่อกฎหมายสัตว์ป่าของไทย ได้แก่ สกฤตกฎหมายคอมมอนลอว์และสกฤตกฎหมายแองโกล-อเมริกันและได้รับอิทธิพลจากปรัชญาปฏิฐานนิยมซึ่งมีอิทธิพลอย่างสูงในศตวรรษที่ 17 และ 18 ดังนี้

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ (ก่อน พ.ศ. 1559) ในทวีปยุโรป ชนเผ่าเร่ร่อนชาวนอร์แมน (Norman) ได้ตั้งถิ่นฐานในรูปหมู่บ้านเป็นเผ่าแรก และเริ่มเพาะปลูก เริ่มสะสมและถือครองที่ดิน (Land lords) และถูกยึดครองโดยพวกแซกซอน (Saxson) จึงสิ้นสุดยุคนี้

ยุคแองโกล-แซกซอน (พ.ศ.1559-1609) ชาวแซกซอนและชาวแองเกิล (Angles) ได้ร่วมกันครอบครองเกาะอังกฤษร่วมกันนานถึงห้าศตวรรษ จนเป็นเผ่าเดียวกัน เรียกว่า พวกแองโกล-แซกซอน (Anglo-Saxson) ได้ทำลายหลักฐานกฎหมายของโรมัน ซึ่งยึดครองมาตั้งแต่สมัยพระเจ้า โคลดิอุส (Claudius) (ปลายศตวรรษที่ 1 จนถึงต้นศตวรรษที่ 5) ยุคนี้ได้มีการจัดทำกฎหมายไว้เป็นภาษาแองโกล-แซกซอน ซึ่งมีใช้ภาษาละติน (ชัยพร สมบุญวงศ์, 2542) กษัตริย์ของแซกซอนองค์ที่ 13 ได้ร่างกฎหมายสงวนสัตว์ไว้สำหรับการล่าสัตว์เพื่อเกมส์กีฬาและแต่งตั้งพนักงาน เจ้าหน้าที่ดูแล ควบคุมเกมส์ล่าสัตว์ขึ้นและกำหนดลำดับศักดิ์ของเจ้าของที่ดิน (Feudalism) กฎหมายแสดง อภิสิทธิ์เหล่านี้ก่อนให้เกิดความไม่พอใจแก่ผู้เช่าเป็นอย่างมากจนในปี พ.ศ. 1559 พระเจ้าแคนนุต (Canut) ได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการป่าไม้ (Forest Laws) และจำกัดอำนาจหน้าที่ของ พนักงานเจ้าหน้าที่ (Forest Officers)

ยุคกำเนิดคอมมอนลอว์ (พ.ศ. 1609-2028) พวกนอร์แมนได้เข้มแข็งขึ้น เข้ายึดครองเกาะอังกฤษอีกครั้งในปี พ.ศ. 1559 พระเจ้าวิลเลียมที่ 1 (William the conqueror) แต่ก็ยังใช้กฎหมายแองโกล-แซกซอนเป็นกฎหมายในการปกครองแผ่นดินอยู่เช่นเดิม แต่ได้มีการจัดการปกครองทางทหารในรูปของการถือครองที่ดินและจัดตั้งสถาบันบริหารราชการแผ่นดิน เรียกว่า ศาลคิวิรีอาร์จิส (The Curia Regis) เป็นศาลของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ใช้สำหรับตัดสินคดีความที่สำคัญเท่านั้น มีใช้ศาลธรรมดาที่เปิดกว้างแก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป จึงเรียกว่าศาลหลวงและกฎหมายที่ศาลหลวงใช้บังคับทั่วประเทศอังกฤษนี้ เรียกว่า คอมมอนลอว์ (Common Law) และกำหนดให้ที่ดินรกร้างว่างเปล่าใน 36 เมืองเป็นพื้นที่ป่าไม้สำหรับเกมส์ล่าสัตว์และให้อำนาจพนักงานป่าไม้ใกล้เคียงกรณีพิพาท เพื่อลดทอนอำนาจของบารอน ซึ่งได้อำนาจตามกฎหมายพระเจ้าแคนนุต

ต่อมาในสมัย พระเจ้า Rufus พระโอรสได้ออกกฎหมายเข้มงวดเรื่องการล่าสัตว์และมีบทลงโทษรุนแรงและให้อำนาจเจ้าหน้าที่กดขี่ราษฎรมากขึ้น จนถึงสมัยพระเจ้าจอห์น (King John) ได้ตรารัฐธรรมนูญฉบับแรกคือ Magna Carta ซึ่งบัญญัติในส่วนเกี่ยวกับสัตว์ป่าไว้ 2 มาตราคือ The Great Charter และ The Charter of the Liberties and Custom of the Forests ซึ่งในกฎหมายฉบับนี้ขุนนางอังกฤษได้บีบบังคับให้พระองค์ละสิทธิป่าไม้ที่รับมาในสมัยพระองค์และให้ทรงสอบสวนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่กดขี่ข่มเหงราษฎรด้วย (Sigler, 2499)

ต่อมาในยุคกลาง (Middle Age) ของทวีปยุโรป พ.ศ. 1043-2043) การเงินศีลธรรม วัฒนธรรมในยุโรปได้ตกต่ำเป็นประวัติการณ์ ราษฎรเกิดความสิ้นหวังมลาย และสับสน ไม่สนใจ การล่าสัตว์ตกปลา (Dark Age) ทำให้เจ้าของที่ดินซึ่งเป็นกษัตริย์และเจ้าผู้ครองนครต่าง ๆ ได้เข้ายึดพื้นที่ป่าไม้

โดยพลการและเป็นของเจ้าขุนมูลนายและบริวารเสียหมดสิ้น โดยมีเจตนาสงวนไว้เพื่อเกมสกีฟาล่าสัตว์ ลัทธิเจ้าขุนมูลนายจึงแผ่ขยายเป็นวงกว้างออกไปทุกหนทุกแห่งและเริ่มประกาศสิทธิในเกมสกีฟาล่าสัตว์ตกปลาในที่ดินของตนเอง จัดเจ้าหน้าที่ลาดตระเวนถือว่าชาวไร่ชาวนาหรือผู้อื่นเข้ามาล่าสัตว์ในพื้นที่ตนเองเป็นขโมยและพวกนอกกฎหมาย การใช้สิทธิของเจ้าของที่ดินได้พัฒนาขึ้นเป็นลำดับ จนกลายเป็นที่ยอมรับว่ากฎหมายเกี่ยวกับเกมสกีฟาล่าสัตว์ (The Game Laws) บัญญัติขึ้นเพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่มเท่านั้น กฎหมายเหล่านี้เป็นจุดกำเนิดของความรู้สึกคับแค้นใจและการต่อต้านของชาวไร่ชาวนา จนเกิดการต่อต้านด้วยวิธีที่เรียกว่า forest servitude หรือ สิทธิของผู้ใช้ (Right of user) โดยขุนนางเจ้าของที่ดินต้องยอมรับให้ราษฎรหรือชุมชนที่อยู่อาศัยมีสิทธิที่จะใช้พื้นที่ป่าไม้เดิมของตนเพื่อการเลี้ยงสัตว์ เก็บหาประโยชน์จากป่าได้ สิทธิดังกล่าว ได้มีการรับรองไว้ในกฎหมายป่าไม้ของประเทศหลายประเทศในทวีปยุโรป สหรัฐอเมริกา รวมทั้งประเทศไทยด้วย ดังเช่น พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2491 ซึ่งให้สิทธิแก่ราษฎรที่มีภูมิลำเนาห่างที่ทำไม้ไม่เกิน 100 กิโลเมตร มีสิทธิทำไม้หวงห้ามนอกจากไม้สัก เพื่อการปลูกสร้างบ้านเรือนหรือเพื่อใช้สอยในครัวเรือนไม่เกิน 18 ลูกบาศก์เมตร โดยไม่ต้องเสียค่าภาคหลวง (ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2503) และในพระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พ.ศ. 2481 ก็ยอมให้บุคคลนำสัตว์เข้าไปเลี้ยงในป่าสงวนได้โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้นและไม่ต้องขออนุญาตจากทางราชการด้วยแต่ต้องระมัดระวังควบคุมมิให้สัตว์นั้นทำให้เกิดความเสียหายแก่ป่า

กฎหมายคอมมอนลอว์ ซึ่งมีแหล่งกำเนิดและพัฒนาในประเทศอังกฤษเป็นประเทศแรกนี้ เริ่มเข้ามามีอิทธิพลต่อระบบกฎหมายไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 โดยรัชกาลที่ 5 ทรงส่งพระราชโอรสและข้าราชการบริพารไปศึกษาวิชากฎหมาย ณ ประเทศอังกฤษ บุคคลสำคัญ ได้แก่ เสด็จในกรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ ได้ทรงศึกษาวิชากฎหมายที่มหาวิทยาลัยออกฟอร์ด ประเทศอังกฤษ และได้ทรงนำเอาหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ของกฎหมายอังกฤษและวิธีพิจารณาตัดสินคดีความเข้ามาปฎิรูปกฎหมายไทยและระบบการศาลไทยให้เจริญรุดหน้าทันอารยประเทศ ซึ่งเป็นรากฐานกฎหมายไทย รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้และสัตว์ป่าในปัจจุบันและโดยที่ยุโรปมีพื้นที่ป่าน้อย กฎหมายว่าด้วยสัตว์ป่า จึงไม่พัฒนาเท่าใดนัก แต่กลับไปพัฒนาในทวีปอเมริกาแทนเนื่องจากเป็นทวีปที่มีทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าที่อุดมสมบูรณ์ (Sigler, 2499)

ยุคแองโกล-อเมริกัน จำแนกได้เป็น ยุคก่อนการประกาศอิสรภาพ ยุคหลังประกาศอิสรภาพ ยุคก่อนประกาศอิสรภาพ (ก่อน พ.ศ. 2319) กลุ่มชาวอังกฤษซึ่งเป็นกลุ่มคนรักอิสระและมีความไม่พอใจในกฎหมายว่าด้วยเกมสกีฟาล่าสัตว์และตกปลาได้อพยพไปยังดินแดนอเมริกาซึ่งมีความอุดม

สมบูรณ์ด้วยป่าไม้และสัตว์ป่า จึงไม่มีการควบคุมการทำไม้และล่าสัตว์ ทำให้ชาวอเมริกันได้รู้จักพัฒนาเครื่องมือเครื่องจักรใหม่ ๆ จนทำให้ลัทธิทุนนิยม (Free Capitalistic System) รุ่งเรือง อย่างรวดเร็ว (เทียม คมกฤต, 2515)

ก่อนการประกาศอิสรภาพของชาวอังกฤษในดินแดนอเมริกา ก็มีกฎหมายใช้อยู่ก่อนแล้ว โดยใช้กฎหมายของประเทศอังกฤษ โดยในสมัยรัชกาลพระเจ้าเจมส์ที่ 1 แห่งอังกฤษ ได้พระราชทานหนังสือพระบรมราชานุญาต (Charter) หรือตราตั้งให้บริษัทเวอร์จิเนียแห่งอังกฤษ เข้ามีสิทธิเด็ดขาดเหนือเวอร์จิเนียอันเป็นดินแดนบางส่วนของอาณานิคมอเมริกา ในปีต่อ ๆ มาบริษัทเอกชนอีกหลายแห่งได้รับพระราชทานหนังสือพระบรมราชานุญาตเข้าปกครองและจัดการดินแดนอาณานิคม ซึ่งยังกว้างอยู่อีกเป็นอันมาก เช่น เพนซิลเวเนีย แมริแลนด์ คาโรไลนา นิวเจอร์ซี และนิวยอร์ก เป็นต้น

กฎหมายว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าฉบับแรกของอเมริกา คือ กฎหมายว่าด้วยการให้สิทธิในการล่าสัตว์ป่า (Hunting Privileges) ในปี พ.ศ. 2172 ซึ่งพระเจ้าเจมส์ที่ 1 แห่งอังกฤษให้ตั้งบริษัทเวอร์จิเนียแห่งอังกฤษ โดยพระบรมราชานุญาตและบริษัทเวสต์อินดีส์ได้ให้สิทธิแก่บุคคล ผู้ซึ่งมีความประสงค์จะอพยพไปตั้งถิ่นฐานและสร้างอาณานิคมบริเวณ New Netherlands ซึ่งจูงใจให้คนได้อพยพเพิ่มมากขึ้นเป็นลำดับ ต่อจากนั้นเริ่มขยายผลการให้สิทธิดังกล่าวในรัฐแมสซาชูเซตส์ในปี พ.ศ. 2217 เรียกว่า The Massachusetts Bay Colonial Ordinance of 1647 และที่รัฐนิวเจอร์ซี ในปี พ.ศ. 2221 เรียกว่า The New Jersey Concessions of Agreement of 1678

ยุคหลังประกาศอิสรภาพ (หลัง พ.ศ. 2319) เมื่อมีการประกาศอิสรภาพในปี พ.ศ. 2319 รัฐ 12 มลรัฐประกาศใช้มาตรการในรูปของกฎหมายห้ามล่าสัตว์ป่าในฤดูผสมพันธุ์วางไข่ซึ่งได้ยึดถือแบบของกฎหมายว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าของรัฐเพนซิลวาเนีย ซึ่งมีบทบัญญัติที่ละเอียดรัดกุม มาใช้เป็นต้นแบบในการร่างกฎหมาย

ต่อมาเมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นสัตว์ป่าเริ่มลดจำนวนลง สมาพันธรัฐของอเมริกาได้พบว่ามีมาตรการในการจำกัดจำนวนที่ให้ล่าและจำกัดฤดูกาลในการล่าแต่เพียงมาตรการเดียวไม่สามารถรักษาคู่ครองสัตว์ป่าไว้ได้ จึงเพิ่มมาตรการในการจำกัดและควบคุมผู้ล่า (Predator Control) เพิ่มขึ้นโดยเน้นสัตว์ใหญ่เป็นหลักไม่เน้นสัตว์เล็กและปลา หลังจากนั้นมีการเพิ่มมาตรการในการสงวนพื้นที่ให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (Wildlife Sanctuaries) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งแรกของอเมริกา คือ อุทยานแห่งชาติเยลโลว์สโตน (Yellow Stone Park) ซึ่งประกาศจัดตั้งในปี พ.ศ. 2437

ซึ่งเดิมยังมีการอนุญาตให้ล่าสัตว์ป่าเพื่อเกมสกีฟามาเป็นการล่าเพื่อผลผลิต แต่เมื่อเริ่มทดลองใช้มาตรการในการสงวนพื้นที่บริเวณนี้ในทางตอนเหนือของอุทยานแห่งชาติเซลโลว์สโตน เพื่อควบคุมฝูงกวาง elk (Cervus Canadensis) ในปี พ.ศ. 2497 กลับไม่ได้ผลตามต้องการเนื่องจากกวางชนิดนี้เมื่อถึงฤดูหนาวพื้นที่ถูกปกคลุมด้วยหิมะ ฝูงกวางอพยพออกจากพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และถูกล่านอกพื้นที่ รัฐจึงต้องผนวกพื้นที่เพิ่มเติมใน พ.ศ. 2437 เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่ที่ กวางอพยพทั้งหมดรวมเนื้อที่ประมาณ 5 ล้าน 5 แสนไร่

ใน พ.ศ. 2448 ได้มีผู้ลงทุนทำฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อเกมสกีฟาเป็นครั้งแรกในรัฐอิลลินอยส์ซึ่งให้ผลผลิตสูงและคืนทุนเร็วได้รับความนิยมและขยายวงกว้างไปทั่วประเทศ ซึ่งภายหลังเทคนิคนี้ (Put and Take) กลายเป็นหลักในการจัดการสัตว์ป่าที่นิยมใช้ทั่วโลก เนื่องจากเป็น การเพิ่มประชากรสัตว์ป่าและเติมสัตว์ป่าเข้าสู่ระบบนิเวศเดิม และรัฐได้เพิ่มมาตรการในการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์ป่าในเวลาต่อมา

มาตรการในการจัดการสัตว์ป่าที่รัฐนำมาใช้ 4 มาตรการนี้ใช้ได้ผลมาในอดีต ต่อมาได้เพิ่มมาตรการปรับปรุงแหล่งที่อยู่และที่หากินของสัตว์ป่าเพิ่มขึ้นอีก ทำให้ทุกวันนี้หลักการจัดการสัตว์ป่าต้องมีการพัฒนาปรับปรุงตลอดเวลา จึงจัดเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์และมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับพื้นที่ในแต่ละมลรัฐ โดยใช้หลักการจัดการสัตว์ป่าหลักเดียวกันและเป็นหลักสากลทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยในปัจจุบัน

กฎหมายสัตว์ป่าของประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาเริ่มตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์และสมัยปัจจุบัน

สมัยกรุงสุโขทัยและกรุงศรีอยุธยา กฎหมายไทยได้รับอิทธิพลจากปรัชญาศาสนาพราหมณ์ ซึ่งถือว่าธรรมชาติของกฎหมายคือส่วนหนึ่งแห่งธรรมะ (Dharma) อันศักดิ์สิทธิ์ กล่าวคือ จุลหมายแห่งกฎหมายอยู่ที่การรักษาธรรมะ ซึ่งได้ระบุไว้ในมานาวธรรมศาสตร์ (จรัญ โฆษณานันท์, 2537) ดังนั้น รัฐจำเป็นต้องมีผู้ปกครองที่ทรงคุณธรรมอย่างสูงสุด เพื่อเป็นแบบอย่างอันดีงาม (ธรรมราชา) นอกจากนั้น อิทธิพลของการแบ่งวรรณะในศาสนาพราหมณ์ ทำให้ฐานะของราชายังควบคู่ไปกับความเป็น “เทวราชา” พร้อม ๆ กันไปด้วย รูปแบบธรรมะแห่งการใช้กฎหมายและการใช้อำนาจในสมัยสุโขทัยและสมัยกรุงศรีอยุธยาจึงเป็นกฎหมายที่เน้นการลงโทษและเน้นบาปบุญคุณโทษตามความเชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งแนวความคิดแบบเทวราชาได้ลดบทบาทลงอย่างมากในสมัยพระเจ้าตากสินแต่กลับเพิ่มบทบาททางด้านพุทธธรรมราชา แต่ยังไม่มีการควบคุมเกี่ยวกับการล่าสัตว์ป่า

และการใช้ประโยชน์จากสัตว์ป่า เนื่องจากสมัยนั้นสัตว์ป่ายังชุกชุมมาก ดังเช่นข้อความในหลักศิลาจารึกที่ว่า “เจ้าเมืองบ่เอาจกอบ ในไพร่ลู่ทาง เพื่อนจูงวัวไปค้า ขี่ม้าไปขาย ใครจักใคร่ค้าม้าค้า ใครจักใคร่ค้าเงินค้า ค้าทองคำ...” ซึ่งแสดงถึงการจูงใจให้มีการค้าสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าตามวิถีแห่งการค้ารังชีพ (สุนีย์ มัลลิกะมาสย์, 2542)

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ในสมัยรัชกาลที่ 1 ได้มีการชำระกฎหมายพระธรรมนูญเป็นกฎหมายตราสามดวงและตราพระราชกำหนดใหม่ โดยมีพระราชกำหนดที่ถือเป็นกฎหมายว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าที่สำคัญคือ “ห้ามมิให้ประชาชนคบหาชักชวนกันชนไก่ ชนนกกลุ่ม ชนนกกระทา นกศรีชมพู่ และจับปลาให้กัดพ่นกัน” ด้วยเห็นว่าเป็นการก่อบาปกรรม ต่อมาในสมัย รัชกาลที่ 2 ได้บัญญัติกฎหมายห้ามมิให้เลี้ยงไก่ นก ปลา ไว้ชนแลกัดเล่นการพ่น จ.ศ. 1173 (พ.ศ. 2354) ผู้ใดฝ่าฝืนให้ลงพระอาญาเข็ญ 3 ยก ให้เอากรงนกขวิดปลาตาแขวนคอจำคุกประจาน รอบตลาด 3 วัน และเริ่มมีอิทธิพลและความกดดันจากตะวันตกในสมัยนี้ ในสมัยรัชกาลที่ 3 ได้ตรากฎหมาย เลิกอากรค่าน้ำและอากรไขจันตะเม็ด (ไขเต่าตนุ) ด้วยทรงเห็นว่า เป็นอากรที่ส่งเสริมให้คนจับปลาหรือจับตัวเต่า และไขเต่ามากินมาก ได้แก่ พระราชบัญญัติห้ามไม่ให้ประทุษร้ายเต่าตนุ จุลศักราช 1197 (พ.ศ. 2378) โดยมีสาระคือ ห้ามมิให้ผู้ใดขุดฟองจะละเม็ด (ไขของเต่าตนุ) และจับตัวเต่า ซึ่งขึ้นมาถ่ายฟองมากินและซื้อขาย ผู้ฝ่าฝืนให้ปรับเป็นเงินสิบตำลึง เป็นสินไหมกึ่งพินัยกึ่งสินไหมให้ผู้จับพินัยนั้นยกพระราชทานแก่ตระลาการ 2 ใน 10 ส่วน ถ้าไปทำผิดหลายคนให้ปรับไหมเรียงตัวคนละสิบตำลึง ถ้าทำผิดซ้ำอีกให้เข็ญ 30 ที ถ้าถึงสามครั้ง ให้เข็ญ 60 ที ส่งไปจำไว้ ณ คูหาให้เช็ดหลายสมัยรัชกาลที่ 4 เกิดเศรษฐกิจตกต่ำ จนต้องปฏิรูปสังคมและกฎหมายครั้งใหญ่ พระองค์ได้นำปรัชญาพระพุทธศาสนาแบบมนุษยนิยมมาแทนที่แบบ ธรรมเนียมที่อ้างอิงพระธรรมศาสตร์ร่วมกับการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจเป็นตัวกำหนดมาตรการ ทางกฎหมายว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าใหม่ โดยเรียกเก็บค่าอากรน้ำใหม่ โดยอ้างว่าการยกเลิกค่า อากรน้ำไม่เป็นคุณแก่สัตว์เดรัจฉานหรือเกื้อกูลพระพุทธศาสนาแต่อย่างใด ยิ่งไม่เก็บค่าน้ำกลับยิ่ง ทำให้ประชาชนจับสัตว์น้ำกันมากขึ้น เพราะไม่ต้องเสียอากรใด ๆ เลย กลับกลายเป็นการส่งเสริมหรือยั่วยุให้คนทำบาปมากขึ้นเสียอีก ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้รับกระแสการกดดันจากมหาอำนาจตะวันตกอย่างรุนแรง

นับแต่สัญญาเบาว์ริง ทำให้รัชกาลที่ 5 ต้องเร่งปฏิรูปสังคมและ กฎหมาย ด้วยเหตุผล 2 ประการคือต้องการแก้สิทธิสภาพนอกอาณาเขต (Extraterritoriality) และการปฏิรูปสังคมแบบสมัยใหม่ (Modernization) และการรวมอำนาจรัฐเข้าสู่ศูนย์กลาง (Centralization) ส่วนของการจัดการป่าไม้และสัตว์ป่าได้ยืมตัว Mr. H. Slade ซึ่งได้นำหลักการ จัดการป่าไม้และสัตว์ป่ามาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย รวมทั้งเสนอมาตรการทางกฎหมายโดยใช้หลัก ปรัชญากฎหมายปฏิฐาน

นิยมด้วย จึงได้เริ่มมีพระราชบัญญัติการรักษาช้างป่า ร.ศ.119 (พ.ศ.2443) ซึ่งให้ความคุ้มครองช้างป่าชนิดเดียว และกฎหมายว่าด้วยสัตว์ป่ายังมิได้มีการตราขึ้นใหม่แต่อย่างใด เนื่องจากเกิดเศรษฐกิจตกต่ำและภาวะถดถอยหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 จนกระทั่งมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแผ่นดินใน พ.ศ. 2475 (เทียม คมกฤต, 2515)

ต่อมาในสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จอมพล ป.พิบูลสงคราม (พ.ศ.2491-2500) ได้ดำเนินเศรษฐกิจแบบชาตินิยมและการลงทุนของรัฐบาลในรูปของรัฐวิสาหกิจ (ธิดา สาระยา, 2544) ผลจากการดำเนินระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนี้ ส่งผลให้พื้นที่ที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของ สัตว์ป่าได้ถูกบุกรุก เผาทำลาย เพื่อให้เป็นปัจจัยการผลิตจนมีสภาพเสื่อมโทรม ประกอบกับถูกไล่ล่าโดยอาวุธสงครามที่หลงเหลืออยู่ จนวันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2503 ได้บังคับใช้พระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ขึ้น โดยมีการหลอมรวมปรัชญากฎหมายทั้งพุทธธรรมปฏิญานนิยมจากระบบกฎหมายคอมมอนลอว์และแอ่งโกล-อเมริกัน ซึ่งต้องการที่จะสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าเกือบทุกชนิดของประเทศ และได้มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เพื่อให้เหมาะสมกับยุคสมัย แต่โดยเหตุที่เป็นกฎหมาย ซึ่งมีเค้าโครงเดิมซึ่งหลอมรวมปรัชญาทั้งตะวันตกและตะวันออกซึ่งมีหลักการและแนวความคิดแตกต่างกัน ดังแสดงในเหตุผลในการใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 “สัตว์ป่าเป็นทรัพยากรอันมีค่าอย่างยิ่งของประเทศชนิดหนึ่ง... .. ให้สมกับที่ชาวไทยส่วนใหญ่เป็นพุทธมามกะ”

แต่ความในพระราชบัญญัติ กลับจำแนกสัตว์ป่า โดยมองสัตว์เป็นวัตถุสืบตามหลักการของตะวันตก คือ จำแนกสัตว์ป่าคุ้มครองเป็น 2 ประเภท คือ สัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 1 คือสัตว์ป่าซึ่งตามปกติคนไม่ใช่เนื้อเป็นอาหารหรือไม่ล่าเพื่อการกีฬา หรือสัตว์ป่าที่ทำลายศัตรูพืชหรือขจัดสิ่งปฏิกูลหรือสัตว์ป่าที่ควรสงวนไว้ระดับความงามตามธรรมชาติ หรือสงวนไว้มิให้ลดจำนวนลงตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง และสัตว์ป่าคุ้มครองประเภทที่ 2 คือ สัตว์ป่าซึ่งตามปกติคนใช้เนื้อเป็นอาหารหรือล่าเพื่อการกีฬาตามที่ระบุไว้ในกฎกระทรวง สิ่งเหล่านี้ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคต่อการจัดการสัตว์ป่าของไทย แม้ต่อมาจะมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติสงวนคุ้มครองสัตว์ป่าใหม่ ใน พ.ศ. 2535 ซึ่งมีการกำหนดให้มีสัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้ แต่โดยการปรับปรุงมาตรการใหม่มุ่งประสงค์ที่จะคุ้มครองสัตว์ทุกชนิดและให้เป็นหน้าที่ของรัฐในการคุ้มครองสัตว์ป่าทั้งหมด ทำให้เงื่อนไขในการขออนุญาตเพาะพันธุ์ในปัจจุบันเป็นสิ่งที่ปฏิบัติไม่ได้ดังกล่าวแล้ว

สถานการณ์การเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนในปัจจุบัน

การประชุมระดมความคิดเห็นในการบริหารจัดการนกอปรอดหัวโขน

วันที่ 30 มีนาคม 2553

ณ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช

ผู้เข้าร่วมประชุม

ประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ

1. กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน จำนวน 9 คน
2. กลุ่มองค์กรอนุรักษ์ และสถาบันการศึกษา จำนวน 56 คน
3. กลุ่มภาครัฐ (ข้าราชการ สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช ทั้งในส่วนกลาง และสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์) จำนวน 108 คน

ผลการประชุม

1. ยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องถดถอยนกอปรอดหัวโขนออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองฉบับปัจจุบัน
2. เร่งรัดการส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนอย่างถูกต้อง โดยเน้นการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและรัดกุมยิ่งขึ้น
3. เร่งรัดการผลิตพ่อแม่พันธุ์นกอปรอดหัวโขน จากสถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าของทางราชการให้มีคุณภาพและจำนวนเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
4. เข้มงวดในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบล่านกอปรอดหัวโขน ควบคู่ไปกับสัตว์ป่าชนิดอื่นๆ ในสภาพธรรมชาติรวมถึงการจัดทำเครือข่ายผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อการป้องกันและปราบปรามอย่างมีประสิทธิภาพ

5. ดำเนินการสำรวจและประเมินประชากรของนกปรอดหัวโขนในธรรมชาติอย่างสม่ำเสมอ และเป็นระบบ โดยอาจดำเนินการร่วมกันระหว่างภาครัฐ นักวิชาการ และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำผลมาใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดการอย่างยั่งยืนต่อไป

ในขณะที่กระแสความนิยมในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน แต่การพัฒนาการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของภาคเอกชนให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจกลับเป็นไปได้อย่างเชื่องช้า เนื่องจากนกปรอดหัวโขนได้รับการคุ้มครองโดยรัฐซึ่งใช้หลักในการอนุรักษ์และหลักนิเวศวิทยาในการกำหนดเป็นมาตรการในการคุ้มครอง ในขณะที่การควบคุมกลไกตลาดกลับต้องใช้หลักในทางเศรษฐศาสตร์ ดังนั้นการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในภาครัฐเพื่อการศึกษาและวิจัยเท่านั้น แต่สำหรับเอกชนมุ่งการเพาะเลี้ยงเป็นไปตามกลไกตลาดและให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจ จึงทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน นับตั้งแต่เริ่มมีความนิยมในการเพาะเลี้ยงจนปัจจุบัน สรุปได้ 4 ประการคือ มาตรการในการคุ้มครองนกปรอดหัวโขนและการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ, การต่อต้านการเพาะเลี้ยงและการแข่งขัน โดยกลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่าและนกที่เคลื่อนไหว, การจัดหานกและการเพาะพันธุ์นกและการขาดมาตรฐานในการเพาะเลี้ยงและการแข่งขันเลี้ยงร้อง

เกิดจากมาตรการในการคุ้มครองนกปรอดหัวโขนและการบังคับใช้กฎหมายของรัฐ เป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุด กล่าวคือ รัฐห้าม ถ้า มีไว้ในครอบครอง เพาะพันธุ์ นำเข้า ส่งออก ค้า นกปรอดหัวโขนโดยไม่ได้รับอนุญาต ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเคยพยายามขอ อนุญาตต่อ แต่ไม่สามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดได้ เห็นได้จากสถิติการขออนุญาต เพาะพันธุ์ นกปรอดหัวโขน ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 ซึ่งมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา ไม่เคยมีผู้ใดได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์ นำเข้า ส่งออก ค้า ซึ่งนกปรอดหัวโขน ดังกล่าวแม้แต่รายเดียว (ฝ่ายอนุญาตสัตว์ป่ากองการอนุญาตกรมป่าไม้, 2542)

สาเหตุและกลไกที่เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้ พระราชบัญญัติฉบับนี้เกิดจากประเทศไทยได้นำหลักการในการจัดการสัตว์ป่าจากต่างประเทศมากำหนดเป็นมาตรการ ทั้ง มาตรการทางด้านสังคม ได้แก่การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์ป่า มาตรการทางด้าน เศรษฐศาสตร์ ได้แก่การควบคุม การล่า ครอบครอง เพาะเลี้ยง ตามหลักระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle) กล่าวคือหากรัฐยังไม่มีข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพสัตว์ชนิดนั้นมากพอ รัฐก็จะกำหนดมาตรการคุ้มครองไว้ก่อน ผู้ใดจะดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับสัตว์ชนิดนั้น ๆ ต้องได้รับ อนุญาต เป็นต้น มาตรการทางนิเวศ ซึ่งได้แก่ การกำหนดพื้นที่สำหรับคุ้มครองสัตว์ป่าในรูปแบบ

ต่าง ๆ ซึ่งมาตรการเหล่านี้รัฐใช้ในรูปของมาตรการทางกฎหมายและได้มีการพัฒนาการมาโดยลำดับ

อย่างไรก็ตาม บ่อเกิดของกฎหมายว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าของประเทศไทยมิได้เป็นไปตามหลักการจัดการสัตว์ป่าดังที่กล่าวมาแล้ว แต่เพียงอย่างเดียว แต่มีองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งนำมาเป็นหลักร่วมในการบัญญัติกฎหมาย ว่าด้วยการจัดการสัตว์ป่าด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ ประญากฎหมายตะวันตกคือแนวความคิดปฏิฐานนิยมและประญากฎหมายตะวันออก คือแนวความคิดพุทธธรรมนิยมซึ่งมีความขัดแย้งกันซึ่งส่งทั้งผลดีและผลกระทบต่อการบังคับใช้กฎหมาย ส่วนที่ส่งผลต่อปัญหา อุปสรรคต่อการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีดังนี้ (นคร พจนวรวงษ์, สุชีพ อารีประชาภิรมย์ และ มนตรี ลุยจันทร์, 2541)

1. ขอบครอบครองไม่ได้

วันที่ 26 ธันวาคม พ.ศ. 2503 รัฐได้ตราพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 77 ตอนที่ 108 วันที่ 27 ธันวาคม พ.ศ.2503) โดยมีบทบัญญัติตามความในมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 228 ลงวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2515) ความว่า

“ มาตรา 15 ห้ามมิให้ผู้ใดมีสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในครอบครองเกินปริมาณที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษาหรือค้าสัตว์ป่าคุ้มครองเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ”

วันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2526 รัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา 15 ได้ประกาศชนิดและจำนวนสัตว์ป่าคุ้มครองที่ให้มีไว้ในครอบครอง ได้โดยไม่ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ประกาศกระทรวง เรื่อง กำหนดปริมาณสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในครอบครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ลงวันที่ 22 เมษายน พ.ศ. 2525 (ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 99 ตอนที่ 130 วันที่ 14 กันยายน พ.ศ.2525) (จรรยา แววุฒินันท์, 2523) กำหนดให้นกปรอดหัวโขนเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยให้มีไว้ในครอบครองได้ไม่เกิน 2 ตัวโดยไม่ต้องได้รับอนุญาต ดังนี้

ลำดับที่	ชนิดสัตว์ป่าคุ้มครอง	จำนวน(ตัว)
117	นกแขกเต้า (<i>Psittacula alexandri</i>)	2
118	นกเขาลายหรือนกเขาโนรีหรือนกเขาผู้ทุกชนิด ในสกุล (Genus) <i>Macropygia</i>	4
119	นกเขาไฟ (<i>Streptopelia tranquebarica</i>)	4
120	นกเขาใหญ่หรือนกเขาหลวง (<i>Streptopelia chinensis</i>)	4
121	นกเขาเล็กหรือนกเขาขาว (<i>Geopelia striata</i>)	4
122	นกเขาเขียว (<i>Chalcophaps indica</i>)	4
123	นกเขาพม่า (<i>Streptopelia orientalis</i>)	4
162	นกปรอดหรือนกกรอดทุกชนิดในวงศ์ (Family) <i>Pycnonotidae</i>	2

จากประกาศกฎกระทรวงดังกล่าว การจำกัดจำนวนให้ประชาชนทั่วไปสามารถครอบครองนกปรอดหัวโขนได้ไม่เกินคนละ 2 ตัว นับตั้งแต่วันที่ประกาศกฎกระทรวงฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ซึ่งหมายความว่าหากผู้ใดมีนกปรอดหัวโขน ไว้ในครอบครอง 20 ตัว รัฐจะถือว่ามียกไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายเพียง 2 ตัว และอีก 18 ตัว เป็นการมีนกไว้ในครอบครอง โดยมีชอบด้วยกฎหมาย หากผู้ใดต้องการเลี้ยงเพิ่มให้ขออนุญาตเป็นกรณีไป

ต่อมาเมื่อมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ความในมาตรา 6 บัญญัติให้ การกำหนดให้สัตว์ป่าชนิดใดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองให้กระทำโดย กฎกระทรวง และโดยความเห็นชอบของกรรมการ ดังนั้น จึงได้มีการออกกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2537) กำหนดชนิดสัตว์ป่าให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกาเล่ม 111 ตอนที่ 51 ก ลงวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 โดยให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ดังนี้

บัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง

ลำดับที่	สัตว์ป่าคุ้มครอง (สัตว์ป่าจำพวกนก)
61	ไก่จุก (<i>Rollulus roulous</i>)
62	นกเขาเขียว (<i>Chalcophaps indica</i>)
63	นกเขาพม่า (<i>Streptopelia orientalis</i>)
64	นกเขาไฟ (<i>Streptopelia traaquebarica</i>)
65	นกเขาลายหรือนกเขาโนรีหรือนกเขาผู้ทุกชนิดในสกุล (Genus) <i>Macropygia</i>
110	นกปรอดหรือนกกรอดทุกชนิดสกุลวงศ์ (Family) <i>Pycnonotidae</i>

โดยเป่าประสังข์ในการประกาศกฎกระทรวงฉบับนี้ก็เพื่อครอบคลุมถึงสัตว์ป่าที่ยังมิได้กำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติฉบับเดิม และไม่อนุญาตให้ผู้ใดมิไว้ในครอบครองไม่ว่าปริมาณเท่าใดเว้นแต่เข้าข้อยกเว้นตามบทบัญญัติของกฎหมาย โดยมอบภาระหน้าที่ในการดูแลคุ้มครองสัตว์ป่าให้เป็นหน้าที่ของรัฐโดยสิ้นเชิง จากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครองจะพบว่านกเขาชวาและนกเขาใหญ่ไม่มีชื่อปรากฏอยู่ในบัญชีลูกถอนชื่อออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้สามารถเพาะเลี้ยงได้โดยเสรี

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กำหนดให้ผู้มีนกปรอดหัวโขน (สัตว์ป่าคุ้มครอง) ซึ่งรวมทั้งอยู่ในครอบครองก่อนวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2535 (วันที่พระราชบัญญัติบังคับใช้) ต้องแจ้งครอบครองภายในกำหนด 90 วัน นับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ (วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2535) ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2537) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 28 ก ลงวันที่ 30 มิถุนายน 2537 หรือนับแต่วันที่กฎกระทรวงที่กำหนดสัตว์ป่าคุ้มครองเพิ่มขึ้นใหม่มีผลใช้บังคับ เพื่อดำเนินการตามบทเฉพาะกาลของกฎหมาย โดยให้ปฏิบัติดังนี้

กรณีมีนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย (2 ตัว) เมื่อแจ้งต่อรัฐว่ามีนกปรอดหัวโขน (สัตว์ป่าคุ้มครอง) ไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วให้ปฏิบัติ ดังนี้ (ตามมาตรา 67 (1))

- หากไม่ต้องการเลี้ยงคู่ต่อไป ให้จำหน่ายนกปรอดหัวโขนนั้นแก่ผู้รับใบอนุญาตจัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะ หรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์ ภายใน 120 วัน (สัตว์ที่ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์ได้ต้องได้รับการกำหนดให้เป็น สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่ เพาะพันธุ์ได้ ก่อนซึ่งกำหนดโดยรัฐมนตรีโดยการเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครอง สัตว์ป่าแห่งชาติ มีอำนาจกำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้โดย กำหนดเป็นกฎกระทรวง และกฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2537) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 111 ตอนที่ 58 ก ลงวันที่ 19 ธันวาคม 2537 กำหนดชนิดสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ โดยนกปรอดหัวโขนได้ถูกกำหนดให้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ อยู่ในบัญชีท้ายกฎกระทรวง ลำดับที่ 10) นับแต่วันที่ แจ้ง นกปรอดหัวโขนที่เหลือจากการจำหน่ายจะตกเป็นของแผ่นดิน ต้องส่งมอบแก่กรมป่าไม้ต่อไป

- หากต้องการเลี้ยงคู่ต่อไป ต้องขออนุญาตครอบครอง การขออนุญาตครอบครองนกปรอดหัวโขน ผู้จะขออนุญาตต้องครอบครองนกปรอดหัวโขนโดยชอบด้วยกฎหมาย (ตามมาตรา

19) หรือได้มาจากการเพาะพันธุ์ (ตามมาตรา 118) หรือเป็นผู้ดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะ (ตามมาตรา 29)

- หากต้องการเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตเพาะพันธุ์ตามมาตรา 18 ภายใน 30 วัน นับแต่วันแจ้งครอบครอง เมื่อยื่นคำขอแล้วให้ครอบครอง นกปรอดหัวโขนนั้นต่อไปได้

ในกรณีต้องการเลี้ยงดูต่อไปพนักงานเจ้าหน้าที่จะตรวจสอบสภาพการเลี้ยงดูว่าจะปลอดภัยแก่นกปรอดหัวโขนหรือไม่ หากเห็นว่าเหมาะสม อธิบดีจะออกใบอนุญาตครอบครองนกปรอดหัวโขนชั่วคราวให้ มีอายุเท่าอายุของนกปรอดหัวโขนนั้น ผู้รับใบอนุญาตดังกล่าว ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดด้วยการเลี้ยงดูสัตว์ป่าคุ้มครอง ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ เมื่อนกปรอดหัวโขนนั้นเพิ่มจำนวนขึ้น โดยการสืบพันธุ์หรือตาย ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ

นกปรอดหัวโขน ที่อยู่ในความครอบครองของผู้ได้รับใบอนุญาตให้ค้าซึ่งนกปรอดหัวโขน ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 ซึ่งใบอนุญาตได้สิ้นอายุในวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2535 ตามมาตรา 65 ถ้ายื่นคำขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ค้านกปรอดหัวโขนที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา 68 ก็สามารถค้านกปรอดหัวโขน ต่อไป

นกปรอดหัวโขน (สัตว์ป่าคุ้มครอง) เมื่อแจ้งต่อรัฐว่ามีไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถ้านำมามอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ผู้ครอบครองไม่ต้องรับโทษสัตว์ป่าดังกล่าว จะตกเป็นของแผ่นดิน เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่จัดแจ้งชนิดและจำนวนของสัตว์ป่าที่รับมอบไว้แล้ว อธิบดีอาจมอบสัตว์ป่าดังกล่าวให้อยู่ในความดูแลของผู้ครอบครองนั้นต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของสัตว์ป่านั้นเป็นสำคัญ (ตามมาตรา 66 วรรคหนึ่ง)

2. ขออนุญาตเพาะเลี้ยง (เพาะพันธุ์) นกปรอดหัวโขนไม่ได้

2.1 การขออนุญาตเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน กฎกระทรวงฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2537) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ผู้ประสงค์จะเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่า พร้อมด้วยหลักฐานต่อกรมป่าไม้

โดยแสดงการได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจะต้องได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ในกรณีใดกรณีหนึ่งดังต่อไปนี้

2.1.1 ผู้ขอรับใบอนุญาตได้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ หรือได้มาจากการจำหน่ายของผู้มีไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายอยู่ก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

2.1.2 ผู้ขอรับใบอนุญาตได้ครอบครองสัตว์ป่าอยู่ก่อนวันที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่านั้นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา 6 ใช้บังคับ หรือได้มาจากการจำหน่ายของผู้มีไว้ในครอบครองก่อนวันที่มีกฎกระทรวงกำหนดให้สัตว์ป่านั้นเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามมาตรา 6

2.1.3 ผู้ขอรับใบอนุญาตได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองที่ทางราชการล่าเพื่อกิจการเพาะพันธุ์ ตามมาตรา 26

2.1.4 ผู้ขอรับใบอนุญาตได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะที่เลิกดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะตามมาตรา 32 หรือจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าที่เลิกดำเนินการ

2.1.5 ผู้ขอรับใบอนุญาตได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครอง จากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตให้ล่าสัตว์ป่าที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ตามมาตรา 20 หรือได้มาจากการจำหน่ายของผู้รับใบอนุญาตที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาตตามมาตรา 43

2.1.6 ผู้ขอรับใบอนุญาตได้มาซึ่งสัตว์ป่าคุ้มครองจากการนำเข้า ตามมาตรา 23 หรือมาตรา 24

2.2 ผลจากกฎกระทรวงฉบับนี้ทำให้นับตั้งแต่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ ไม่มีเคยมีผู้ใดได้รับอนุญาตให้ทำการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าแม้แต่รายเดียว เนื่องจากสาเหตุดังนี้

2.2.1 การที่ผู้ยื่นขออนุญาตเพาะพันธุ์จะมีนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายก่อน พ.ศ. 2535 ไม่ว่าจะครอบครองหรือซื้อมาจากผู้อื่นที่ครอบครองโดยชอบ มีจำนวนผู้ครอบครองน้อยมาก เนื่องจากในขณะนั้นความนิยมในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนยัง

ไม่แพร่หลายดังเช่นหลังจาก พ.ศ. 2537 นอกจากนั้น แม้ว่าผู้แจ้งมีนกปรอดหัวโขนมากกว่า 2 ตัว แต่ต้องนำมาแจ้งครอบครองได้เพียง 2 ตัว เนื่องจากถือเป็นนกที่ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย (เกิน 2 ตัวถือว่านกตัวที่เกินเป็นนกที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย) ตามประกาศกระทรวงเกษตรฯ (พ.ศ. 2525) ออกตามความในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503 เรื่อง กำหนดปริมาณสัตว์ป่าคุ้มครองไว้ในครอบครอง

2.2.2 นกปรอดหัวโขนได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตั้งแต่ พ.ศ. 2525 จึงไม่เข้าข่ายตามข้อ 2

2.2.3 ปัจจุบันราชการยังมีได้มีกฎ หรือระเบียบสำหรับทางราชการล่าเพื่อกิจการเพาะพันธุ์ ตามมาตรา 26 เพื่อจำหน่ายให้เอกชน ไว้เป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์แต่อย่างใด

2.2.4 ผู้ขออนุญาตเพาะพันธุ์ที่ได้ครอบครองนกปรอดหัวโขนมาจากผู้ดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะจะต้องเป็นผู้ดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะด้วยและนกปรอดหัวโขนที่ได้จากการเพาะพันธุ์จะต้องเพื่อกิจการสวนสัตว์นั้น ห้ามจำหน่ายเพื่อกิจการอื่น

2.2.5 ผู้ขออนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ต้องได้นกปรอดหัวโขนมาจากผู้ค้าสัตว์ป่า (ตามมาตรา 20) โดยตัวผู้ค้าต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้ค้าและนกที่จะค้ากำหนดให้กรณีเดียวคือเป็นนกที่กฎหมาย กำหนดให้เป็นชนิดที่เพาะพันธุ์ได้และนกนั้นต้องได้จากการเพาะพันธุ์โดยถูกต้องตามกฎหมายอีกด้วย

2.2.6 สัตว์ป่าที่นำเข้าจะต้องเป็นสัตว์ป่าที่ได้จากการเพาะพันธุ์ในประเทศไทยและส่งออกเพื่อการใด ๆ (เช่น แสดงนิทรรศการ เป็นต้น) แล้วนำกลับเข้ามาเท่านั้น ไม่สามารถนำเข้าพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ ซึ่งสัตว์ป่าใด ๆ ได้

นอกจากนั้น ใน ข้อ 7) ในกฎกระทรวง ระบุให้ ผู้ขอรับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่า ต้องจัดให้มีสัตวแพทย์หรือสัตวบาล ในกรณีเป็นการเพาะพันธุ์สัตว์บกหรืออณูวิชาการ ด้านสัตว์น้ำ ในกรณีเป็นการเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ เพื่อควบคุมดูแลรักษาสัตว์ป่า จึงเห็นได้ว่า การขอ อนุญาตเพาะพันธุ์ เป็นสิ่งพึงวิสัยที่บุคคลทั่วไปจะปฏิบัติได้แม้ปฏิบัติได้ก็ต้องใช้ทุนทรัพย์ เวลาและความพยายามสูง เนื่องจากผู้ต้องการขออนุญาตเพาะพันธุ์ ต้องนำนกปรอดหัวโขน 2 ตัว ซึ่งครอบครองมาตั้งแต่ พ.ศ. 2525 และต้องได้รับอนุญาตให้ครอบครองอีกครั้งใน พ.ศ. 2535 มาขออนุญาต

เพาะพันธุ์ โดยต้องมีสัตว์แพทย์หรือสัตวบาลประจำฟาร์มที่แจ้งเป็นสถานที่เพาะเลี้ยงอีกด้วย ซึ่งเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ

3. การไม่สามารถขออนุญาตค้า ส่งออกได้

มาตรา 20 ห้ามผู้ใดค้า นำเข้า ส่งออก สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าสงวนและซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่เป็นการค้าสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่กำหนดตาม มาตรา 17 (กำหนดชนิดสัตว์ป่าที่เพาะพันธุ์ได้) และได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย จากข้อบัญญัติของ มาตรา นี้ จะเห็นว่า สัตว์ป่าที่จะส่งออกจำหน่าย ค้า นำเข้า จะต้องเป็นสัตว์ ตามมาตรา 17 ที่ได้จากการเพาะพันธุ์โดยได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์ถูกต้องตามกฎหมายตามมาตรา 18 เท่านั้น แต่การเพาะพันธุ์ที่ถูกต้องตามกฎหมายยังไม่สามารถปฏิบัติได้ จึงไม่มีผลผลิตสัตว์ป่าที่จะสามารถนำไปค้าส่งออกได้ ซึ่งเท่ากับการไม่สามารถทำการค้า หรือส่งออกซึ่งนกปรอดหัวโขนได้โดยปริยาย

4. การใช้บังคับกฎหมายและการถูกจับกุม

วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2541 กรมป่าไม้ (นายปลอดประสพ สุรัสวดี อธิบดีกรมป่าไม้) ได้ประกาศเตือนและแจ้งข้อปฏิบัติในการแข่งขันนกปรอดหัวโขน ความว่า “ด้วยปรากฏว่า มีการจัดการประกวดแข่งขันสัตว์ป่าจำพวกนก อันได้แก่ นกกรงหัวจุก หรือนกปรอดหัวโขนเคราแดง ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง จำพวกนก ลำดับที่ 110 ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2537) แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กรมป่าไม้ขอประกาศ การประกวดการแข่งขันต้องดำเนินการดังนี้

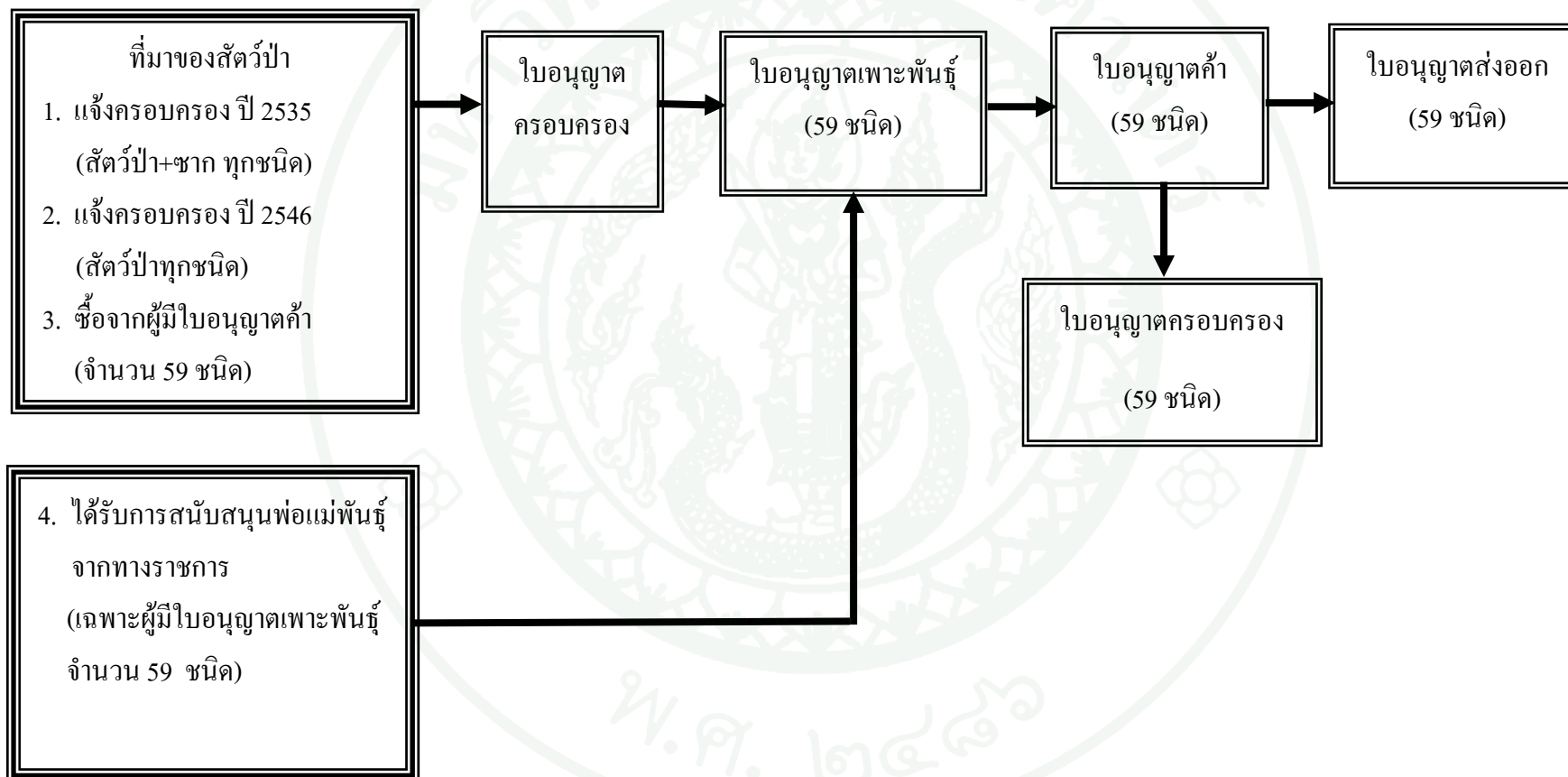
4.1 ผู้ใดจะนำสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนกปรอดหัวโขนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดอื่นๆ เข้าประกวด แข่งขัน จะต้องนำเอกสารการแจ้งการครอบครอง ตามมาตรา 66 หรือมาตรา 67 ซึ่งได้จัดส่งต่อกรมป่าไม้แล้วภายในเดือนพฤษภาคม 2535 และต้องนำเอกสารดังกล่าวติดตัวสัตว์ป่าไปด้วยทุกครั้ง

4.2 ผู้นำสัตว์ป่าไปเข้าประกวด แข่งขัน จะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสาร ดังกล่าวแล้วเท่านั้น จึงจะกระทำได้

4.3 การที่บุคคลใดนำสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีได้ปฏิบัติตาม ข้อ 1. และข้อ 2. หรือ ผู้เข้าประกวดนำสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้แจ้งครอบครองอื่นไปแข่งขัน หรือมีการตกลงซื้อขายสัตว์ป่าคุ้มครองภายในสถานที่ประกวด จะเป็นความผิดตามมาตรา 19 และมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสี่ปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนอย่างต่อเนื่อง ตลอดมา นอกจากนั้น นับตั้งแต่วันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2535 เป็นต้นมา รัฐโดยกรมป่าไม้ก็ไม่ได้บังคับกฎหมายตลอดมาโดยใน ปี พ.ศ. 2535 ถึง พ.ศ. 2542 กรมป่าไม้จับกุมผู้กระทำความผิด ในภาคกลางได้ ผู้ต้องหา รวม 43 คน ตรวจยึดนกอปรอดหัวโขน ของกลาง รวม 722 ตัว ในภาคใต้ ได้ ผู้ต้องหา 2 คน ตรวจยึดนกอปรอดหัวโขนของกลางรวม 173 ตัว ส่วนภาคอื่นไม่พบการกระทำความผิด (สำนักป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้, 2543)

การดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย

ภาพที่ 4 การดำเนินการที่ชอบด้วยกฎหมาย

การค้าสัตว์ป่า

1. สัตว์ป่าคุ้มครองที่จะค้าได้ต้องเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ตามกฎหมายกระทรวง กำหนดสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. 2546 และได้มาจากการเพาะพันธุ์ที่ได้รับอนุญาตตาม ม.18

2. ผู้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่าคุ้มครอง หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าดังกล่าว ต้องยื่นคำขอ (สป.10) พร้อมเอกสารประกอบคำขอท้ายแบบคำขอ_และได้รับใบอนุญาตให้ค้า (สป 11)

3. ผู้ค้านำสัตว์ป่าคุ้มครอง ซากของสัตว์ป่า_หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจากซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า ต้องยื่นคำขอ (สป 12) พร้อมเอกสารประกอบ_และได้รับใบอนุญาตให้นำสัตว์ป่าคุ้มครองเคลื่อนที่เพื่อการค้า (สป.13)

4. เมื่อขายแล้ว ผู้ค้าต้องออกหนังสือกำกับการจำหน่ายให้ผู้ซื้อไว้เป็นหลักฐานการได้มาทุกครั้งเว้นแต่เพื่อนำไปบริโภค

5. ผู้ซื้อสามารถใช้หนังสือกำกับเป็นหลักฐานในการนำเคลื่อนที่หรือนำไปขอรอบครองสัตว์จากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้โดยยื่นคำขอ (สป.14)และต้องได้ใบอนุญาตให้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ (สป.10)

การเพาะพันธุ์สัตว์ป่า

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 มาตรา 18 ห้ามเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครอง เว้นแต่

1. เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้โดยได้รับใบอนุญาตให้เพาะพันธุ์จากอธิบดี

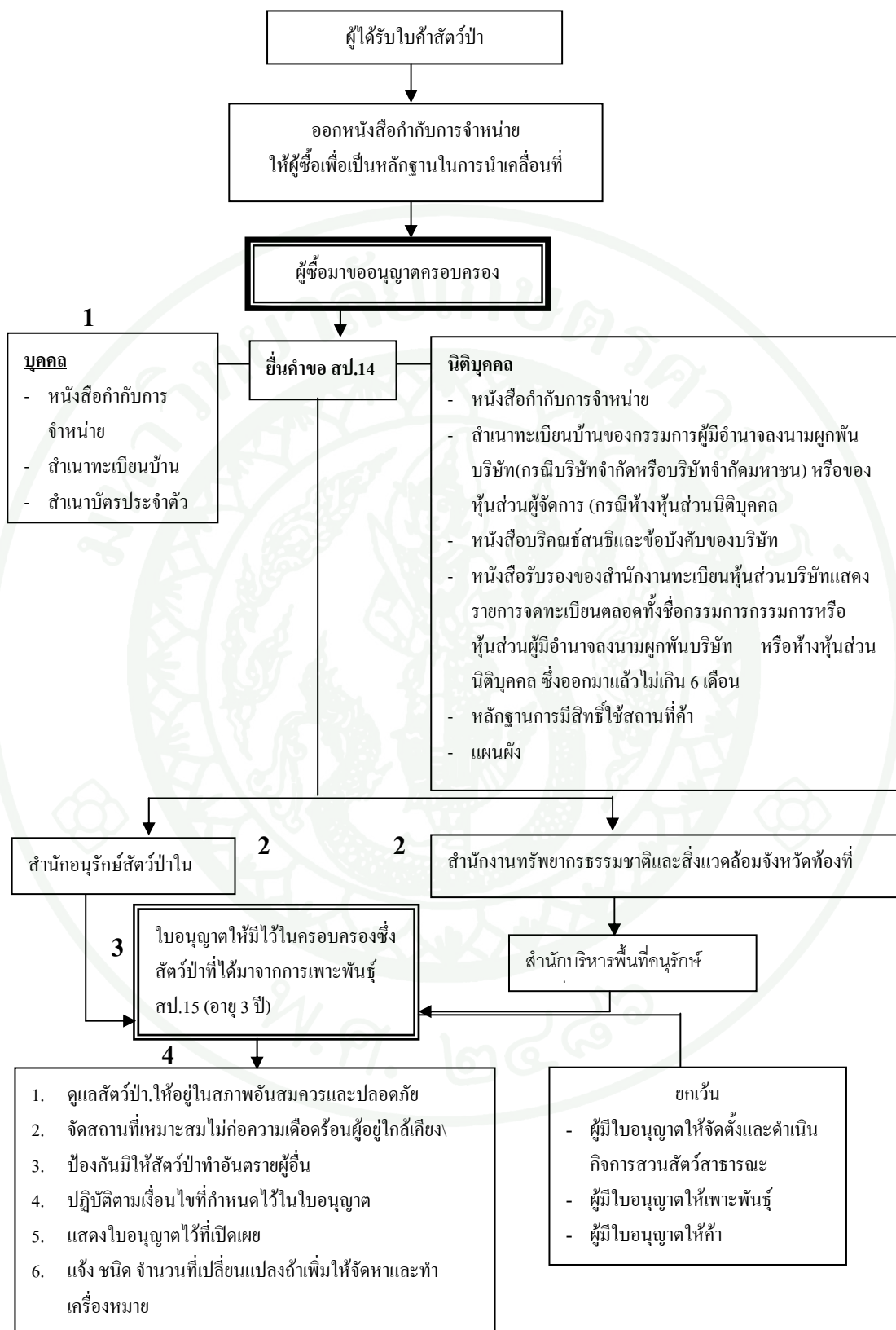
2. เป็นการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้รับใบอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะ ซึ่งได้รับอนุญาตจากอธิบดีเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวน สัตว์ป่าคุ้มครองที่อยู่ในความครอบครอง

สัตว์ป่าที่ใช้ในการเพาะพันธุ์

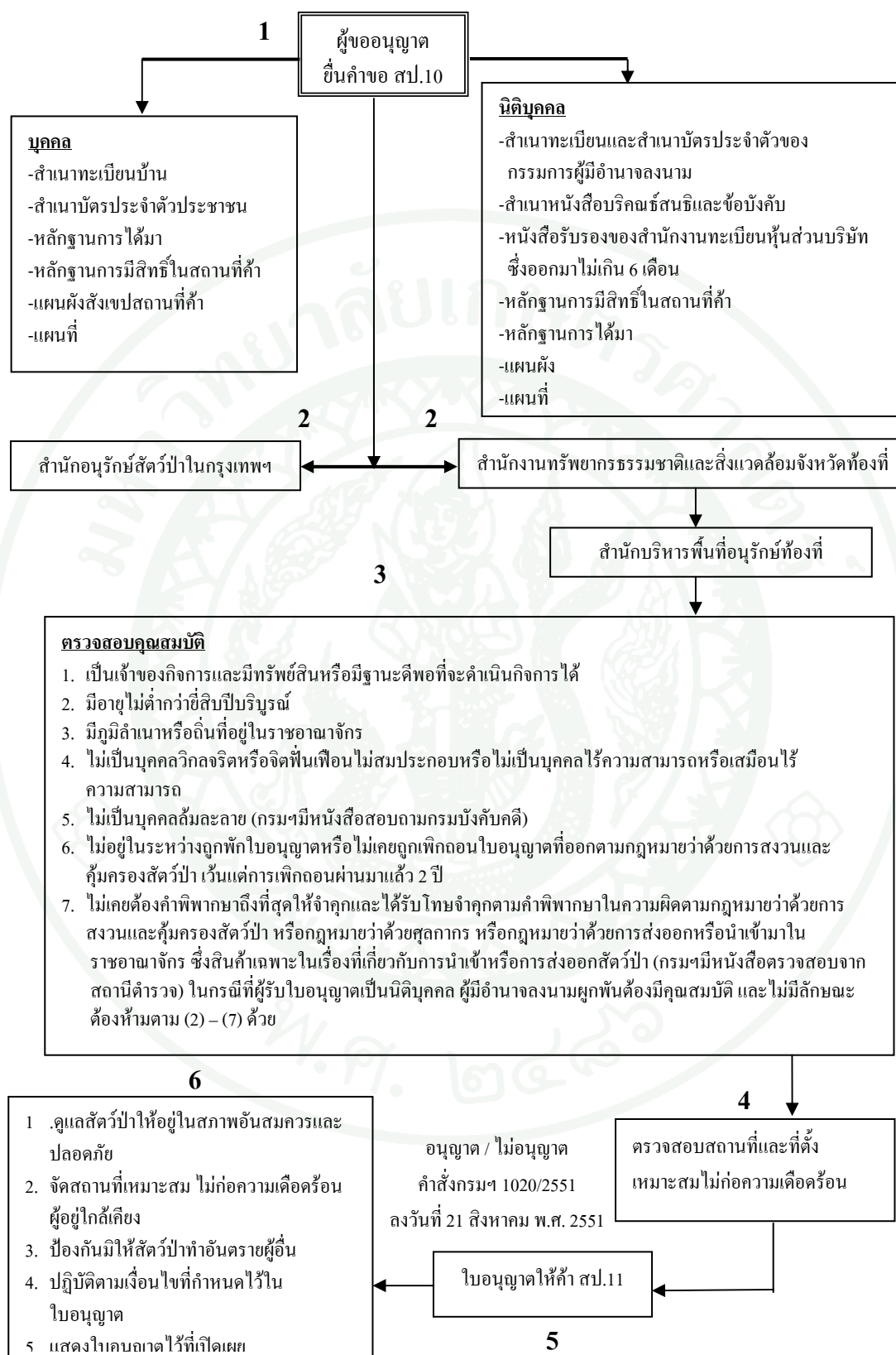
บุคคลทั่วไป ขออนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ ตามกฎกระทรวง กำหนดชนิดของสัตว์ป่าคุ้มครอง ให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ พ.ศ. 2546 มี 59 ชนิดและต้องมีหลักฐานการได้มาดังนี้

1. ได้มาจากการแจ้งการครอบครองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อปี 2535 และพ.ศ. 2546 มี 59 ชนิด และต้องมีหลักฐานการได้มาดังนี้
2. ทางราชการจัดทำให้เพื่อเพาะพันธุ์ตามมาตรา 26
3. ได้มาจากผู้เลิกกิจการสวนสัตว์สาธารณะและกิจการเพาะพันธุ์
4. ซื้อจากผู้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์
5. นำเข้ามาจากต่างประเทศ

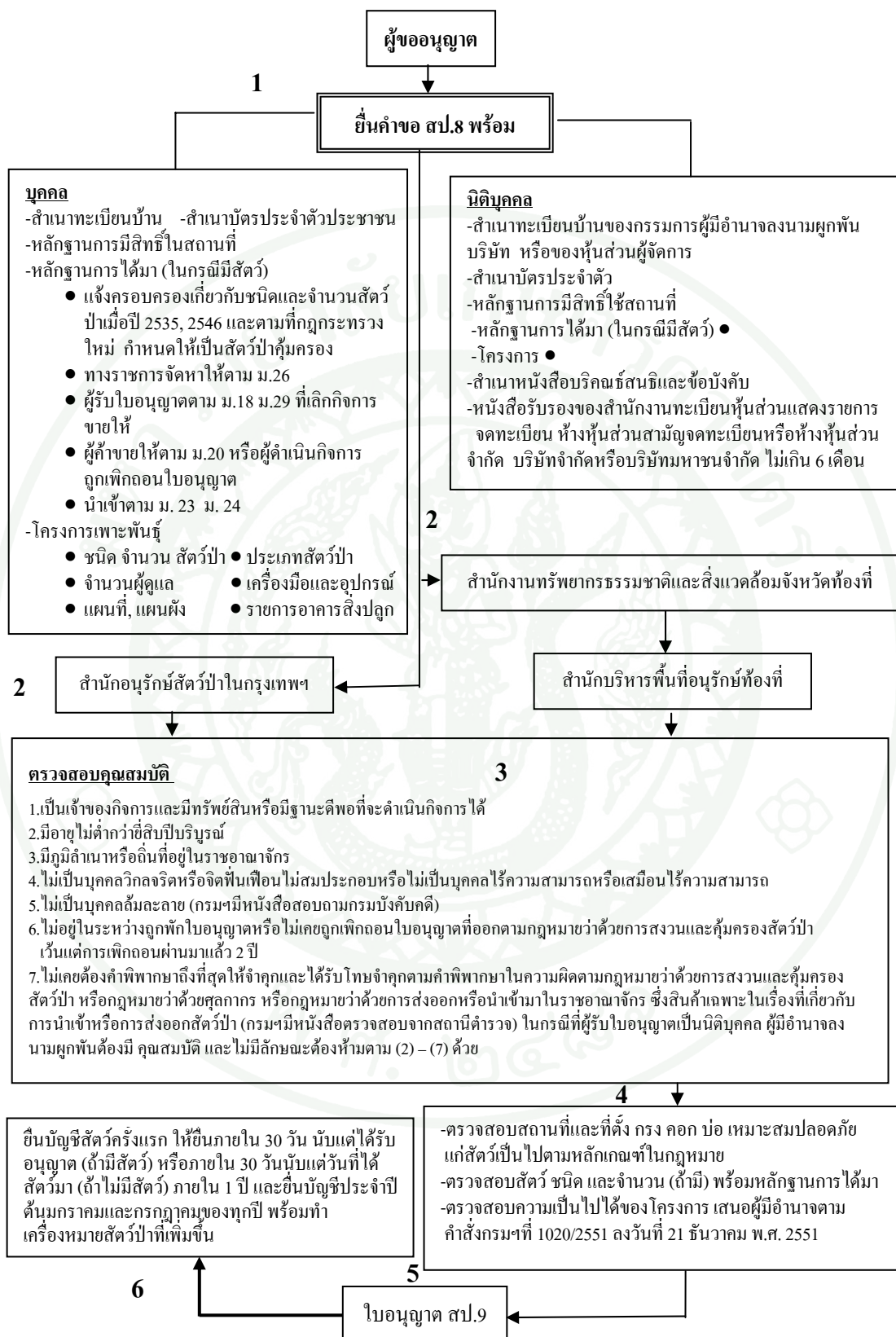
สวนสัตว์สาธารณะ ผู้ได้รับใบจัดตั้งและดำเนินกิจการสวนสัตว์สาธารณะสามารถขออนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองที่ตนมีอยู่ในครอบครอง

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการขออนุญาตครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ภาพที่ 6 การขออนุญาตให้ค้าสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์

ภาพที่ 7 การเพาะพันธุ์

การต่อต้านโดยกลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่าและนกที่เคลื่อนไหวได้

1. กลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่าและนกที่เคลื่อนไหวได้เคลื่อนไหวต่อต้านการเพาะเลี้ยงและการแข่งขันเสียงร้องนกปรอดหัวโขน นับตั้งแต่เริ่มมีความนิยมในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ใน พ.ศ. 2537 การเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ที่สำคัญ ได้แก่ การคัดค้านการแข่งขันเสียงร้องนกปรอดหัวโขน ณ สนามกีฬา 700 ปี ในวันที่ 11-15 สิงหาคม พ.ศ. 2542 จังหวัดเชียงใหม่ จนผู้ว่าราชการจังหวัดต้องสั่งระงับการจัดการแข่งขันในครั้งนั้น (บทบรรณาธิการ, 2542) การประกวดสัตว์เลี้ยง ในวันที่ 11-14 พฤศจิกายน 2542 ณ ห้างสรรพสินค้าเดอะมอลล์ สาขาบางแค เพื่อชิงถ้วย พระราชทาน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ครั้งที่ 1 ผู้ส่งนกปรอดหัวโขนเข้าประกวดถึง 1,500 ตัว มีเจ้าของนกและผู้ชมมากกว่า 12,000 คน นอกจากนั้น ยังมีบทความโจมตีและต่อต้านการเพาะเลี้ยงและการแข่งขันเสียงร้องนกปรอดหัวโขนในนิตยสาร วารสารและหนังสือพิมพ์มาโดยตลอดในช่วงเวลานั้น (พ.ศ.2541-2543) มีการปะทะกันระหว่างสมาคมผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนและกลุ่มอนุรักษ์สัตว์ป่าและนกเล็กน้อย กลุ่มอนุรักษ์จึงได้เดินทางกลับ การแข่งขันจึงได้ดำเนินไปจนเสร็จสิ้น จากการแข่งขันในครั้งนั้น ทำให้ความนิยมในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพิ่มขึ้นใน อัตราที่เร่งและขยายวงกว้างไปทั่วประเทศ การต่อต้านก็ลดลงโดยลำดับ ที่มีก็มีเพียงประปราย เช่น มีบทความต่อต้านและคัดค้านการแข่งขันเสียงร้องนกปรอดหัวโขนในหนังสือเกี่ยวกับการจัดการสัตว์ป่าและนก ในปี พ.ศ. 2542 และไม่พบการเคลื่อนไหวอีกหลังจากต้นปี พ.ศ. 2543

2. การจัดหานกและการเพาะพันธุ์

เนื่องจากนกปรอดหัวโขนได้รับความนิยมในการเพาะเลี้ยง จึงมีการจับออกมาจากป่า โดยเฉพาะในป่าภาคใต้ ซึ่งมีนกเสียงใหญ่ ซึ่งเป็นที่นิยม ประกอบกับการเพาะพันธุ์ยังไม่แพร่หลาย ทำให้ขาดแคลนนกลักษณะดีที่จะเพาะเลี้ยงเพื่อส่งเข้าแข่งขัน จึงเป็นปัญหาที่มีความสำคัญรองลงมา ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

3. การขาดมาตรฐานในการแข่งขัน

เนื่องจากการตัดสินใจในการฟังเสียงร้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ความสามารถของกรรมการเอง การขาดเครื่องมือในการตัดสินใจที่เที่ยงตรง กฎกติกาในการแข่งขัน ซึ่งแต่ละที่แตกต่างกันและรวมถึงการกำหนดมาตรฐานรับรองสายพันธุ์ สำหรับผู้เพาะเลี้ยงในการเพาะเลี้ยงเพื่อจำหน่ายในประเทศและทั่วโลก

แนวทางในการแก้ไขและอุปสรรคในอดีต

รัฐและเอกชนผู้เพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน ได้ร่วมกันแก้ปัญหาและอุปสรรคที่กล่าวมาแล้ว โดยรวมการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทุกชนิดอย่างต่อเนื่องตลอดมา แนวทางการแก้ปัญหาที่สำคัญมีดังนี้

ต่อมาในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2542 กลุ่มผู้เพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนเชียงใหม่ได้ยื่นหนังสือผ่านกรมป่าไม้ เพื่อขอทบทวนมาตรการในการจัดการนกอปรอดหัวโขนใหม่ โดยเสนอให้ถอนชื่อนกอปรอดหัวโขนออกจากสัตว์ป่าคุ้มครอง กรมป่าไม้ได้ประชุมพิจารณาข้อดังกล่าวร่วมกับคำขอให้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขกรณีการครอบครองกวางไทยที่ผิดกฎหมาย ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2542 กรมป่าไม้ได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ ตามวาระที่ 4.3 ดังนี้ (กรมป่าไม้, 2543)

เรื่อง พิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่ผิดกฎหมาย

ความเป็นมา

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายสุทธิพร จีระพันธุ์) และกรมปศุสัตว์จัดให้มีการประชุมเกี่ยวกับการเลี้ยงกวางไทย เมื่อวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2542 ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยมีเนื้อหาการประชุมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการเลี้ยงกวางไทยที่ไม่สามารถขออนุญาตเพาะเลี้ยงและทำการค้าได้ตามกฎหมาย โดยที่ ประชุมขอให้กรมป่าไม้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขการครอบครองกวางไทยที่ผิดกฎหมายด้วย

จากกรณีดังกล่าว มิใช่เพียงผู้เลี้ยงกวางไทยเท่านั้นที่มีปัญหาแต่เป็นปัญหารวมถึงผู้ครอบครองสัตว์ป่าชนิดอื่นอีกที่มีประชาชนนิยมเลี้ยงเพื่อความสวยงาม หรือเพื่อใช้ในการประกวดแข่งขัน และเป็นชนิดที่สามารถขยายพันธุ์ได้ง่าย เช่น นกยูง ไก่ฟ้า ไก่จุก และนกอปรอดหัวโขนเคราแดง ซึ่งเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามกฎหมายฉบับที่ 4 (พ.ศ.2537) และต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ด้วย โดยมีเงื่อนไขในการขออนุญาตมีไว้ในครอบครองว่าต้องเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้มาจากการเพาะพันธุ์ของสัตว์ป่าชนิดที่กฎกระทรวงกำหนดให้เพาะพันธุ์ได้ ตามมาตรา 17 หรือเป็นการครอบครองตามบทเฉพาะกาลของพระราชบัญญัติดังกล่าวใน มาตรา 66 และมาตรา 67 ซึ่งบัญญัติให้ผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองอยู่ก่อน หรือในวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ไปดำเนินการแจ้งรายการชนิดและจำนวนของสัตว์ป่า ที่มีอยู่

ในครอบครองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ และเป็นสัตว์ป่าชนิดที่กฎหมายกำหนดให้เพาะพันธุ์ได้ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2537)

ข้อเท็จจริงของปัญหาดังกล่าวสรุปสาเหตุของการที่ผู้ครอบครองกวางไทยไม่สามารถแจ้งการครอบครองต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ทันตามกำหนดเวลาดังนี้ คือ

1. ในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้แจ้ง คือเวลา 90 วันนั้น ผู้ครอบครองกวางไทย ไม่ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับ ข้อปฏิบัติในการแจ้งการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองดังกล่าว

2. เจ้าหน้าที่ป่าไม้ประจำอำเภอหรือจังหวัดบางท้องที่ไม่ทราบระเบียบปฏิบัติการแจ้งครอบครอง กรณีนี้กรมป่าไม้ขอเสนอแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องดังกล่าวโดยใช้มติคณะรัฐมนตรีกำหนดขอบเขตและหลักการในการแก้ไขปัญหา ดังนี้

2.1 ให้กรมป่าไม้ รับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองและซากของสัตว์ป่าคุ้มครองเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่มีรายชื่อตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2537) ที่ประชาชนมีไว้ในครอบครอง อยู่ในขณะนี้ได้ โดยไม่ต้องดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ภายใน 180 วัน นับจากวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติ

2.2 เมื่อเจ้าหน้าที่รับสัตว์ป่าคุ้มครองและซากของสัตว์ป่าคุ้มครองตามข้อ 1 แล้วให้สัตว์ป่าและซากของสัตว์ป่านั้น ตกเป็นของแผ่นดิน

2.3 ขออนุมัติในหลักการให้กรมป่าไม้จำหน่ายเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองที่รับมอบมาในราคาถูก โดยสงวนสิทธิให้เจ้าของสัตว์ป่าที่นำมามอบให้เป็นผู้มีสิทธิขอซื้อสัตว์ป่าเพื่อนำไปเพาะพันธุ์ได้ในลำดับแรก

จึงนำเสนอคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป

หลักการ

กำหนดแนวทางอย่างยุติธรรม ให้ผู้มีสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อประโยชน์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการสัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยใช้อำนาจการบริหารของมตคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ เนื่องจากระเบียบและข้อกำหนดที่ใช้อยู่ในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้

ทั้งนี้ เนื่องจากการเลี้ยงสัตว์ป่าที่มีความน่ารักและสวยงามยังเป็นที่ต้องการของบุคคลบางกลุ่มบุคคลดังกล่าว จึงพยายามจัดหาเลี้ยงไว้โดยอาจไม่ทราบว่ากฎหมายมีบทบัญญัติห้ามเลี้ยงหรือไม่ และเมื่อทราบว่าเป็นสัตว์ป่าที่ห้ามครอบครองหรือห้ามเลี้ยงดู บางคนก็มาสอบถามเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับใบอนุญาตให้ครอบครองและขอคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ว่าควรปฏิบัติเช่นไร จึงจะสามารถทำให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ ซึ่งจะได้รับคำตอบว่าไม่มีทาง นอกจากจะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย

วันที่ 12 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 คณะรัฐมนตรี ซึ่งมีนายทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เป็นประธานได้ร่วมประชุม ณ โรงแรมเกษศิริ จังหวัดศรีสะเกษ สรุปสาระสำคัญ ในส่วนที่เกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคกรครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีไว้ในครอบครองโดยมิชอบ เพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ โดยกำหนดแนวทางดังนี้

เห็นชอบให้กรมป่าไม้หรือกรมประมงรับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ จำนวน 55 ชนิด โดยไม่ต้องดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เมื่อเจ้าหน้าที่รับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองตาม 1. แล้วให้สัตว์ป่านั้นตกเป็นของแผ่นดิน

ให้กรมป่าไม้หรือ กรมประมงจำหน่ายเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองที่รับมอบมาในราคาถูก โดยสงวนสิทธิ์ให้เจ้าของสัตว์ป่าที่นำมามอบให้เป็นผู้มีสิทธิขอซื้อ เพื่อนำเพาะพันธุ์เป็นลำดับแรก อนึ่ง คณะรัฐมนตรีเสนอให้ความเห็นว่านกปรอดหัวจุกและนกเขาเล็กสมควรเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองหรือไม่ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์นำไปพิจารณาต่อไป

สำหรับชนิดและราคาของสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะรับมอบและจำหน่ายคืนให้เจ้าของเดิมเพื่อทำการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า โดยกำหนดให้สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม กวาง ราคา 1,000 บาท กระเจงเล็ก

ชะมดเช็ด ลิงกัง ลิงวอก ลิงแสม ราคา 100 บาท นกกิ่งไคร้คอดำ นกกระทาดงทุกชนิดในสกุล (Genus) นกกระทาทู่ง นกปรอดหัวโขนเคราแดง นกเอี้ยงสาธิตา นกเอี้ยงหงอนหรือนกเอี้ยงดำ เป็ดแดง นกกระรางหัวหงอก นกกระรางสร้อยคอเล็ก นกกระรางสร้อยคอใหญ่ นกกระรางอก สีน้ำตาลไหม้ นกกระรางดำ หรือนกขอฮู้ นกแก้วหัวแพร นกหกลใหญ่ นกหกลเล็ก ปากแดง นกหกลเล็กปากดำ เป็ดหางแหลม เป็ดเทา เป็ดลาย เป็ดคับแค เป็ดหงส์ ราคา 50 บาท นกยูง... ปลาเสือดอ ปลาเสือ หรือ ปลาลาด ราคา 50 บาท

จากผลการสัมมนา, เรื่องกรมป่าไม้นำเสนอคณะกรรมการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแห่งชาติและมติคณะรัฐมนตรี มีประเด็นสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. กรมป่าไม้เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าในเชิงพาณิชย์ มิใช่เกิดจากขั้นตอนการขออนุญาตและการควบคุมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าดังข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมมนา แต่เกิดจากสัตว์ที่จะนำมาขออนุญาตมีจำนวนไม่มากพอ (ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 กำหนดให้มีคนละ 2 ตัว) ทำให้ไม่สามารถขออนุญาตเพาะพันธุ์เพื่อการค้าได้ จึงกำหนดให้กรมป่าไม้รับขึ้นทะเบียนสัตว์ป่า ซึ่งผู้เพาะเลี้ยงครอบครองอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้มีจำนวนที่มากพอที่จะประกอบการค้าและขออนุญาตได้
2. คณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่กรมป่าไม้เสนอในข้อ 1. แต่นกปรอดหัวจุก (นกปรอดหัวโขน) และนกเขาเล็ก คณะรัฐมนตรีกลับให้กรมป่าไม้ทบทวนว่าเห็นควรเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองหรือไม่ (หรือควรจะปลดออกจากการเป็นสัตว์ป่าคุ้มครอง)

จากการตรวจเอกสารของกรมป่าไม้ พบว่า กรมป่าไม้ยังขาดข้อมูลเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน สถานภาพนกปรอดหัวโขน ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคและความคิดเห็นที่มีต่อมาตรการของรัฐที่กรมป่าไม้จะนำมากำหนดใช้เพื่อนำมาประกอบการพิจารณา กำหนดมาตรการที่ถูกต้องและเหมาะสมสำหรับนกปรอดหัวโขนตามที่คณะรัฐมนตรีสั่งการให้ ทบทวน

การวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะทราบถึงข้อมูลทางด้านสถานภาพของผู้เพาะเลี้ยง การเพาะเลี้ยงประชากรของนกปรอดหัวโขนที่อยู่ในครอบครองของเอกชน ปัญหาอุปสรรคของการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ความคิดเห็นของผู้เพาะเลี้ยงที่มีต่อมาตรการของรัฐในปัจจุบัน และที่จะนำมาใช้ใหม่

เพื่อเป็นแนวทางสำหรับรัฐบาล ในการอนุรักษ์และคุ้มครองนกปรอดหัวโขนในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมต่อไป

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนกปรอดหัวโขน

จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า ปรากฏงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ดังนี้

ธนาศาสตร์ เวียงสารสิน (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนโดยภาคเอกชน สอบถามกลุ่มตัวอย่าง คือ เอกชนผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 208 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่สำคัญเกิดจาก 1) บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับใช้ในปัจจุบัน 2) การต่อต้านจากกลุ่มนักอนุรักษ์นกและสัตว์ป่าที่เคลื่อนไหว 3) การขาดแคลนนกปรอดหัวโขนและพ่อพันธุ์แม่พันธุ์นก จำนวนผู้เพาะเลี้ยงมีมากกว่า 20,000 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ผู้เพาะเลี้ยงส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับมาตรการใหม่ของรัฐ และเห็นว่าควรจะปลดออกจากการคุ้มครอง และส่งเสริมเอกชนให้พัฒนาการเพาะเลี้ยงต่อไป

ดุสิต กมลพานิชย์ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีต่อชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีต่อชนิดพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าคุ้มครอง พ.ศ.2535 ทำการเก็บข้อมูล ผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองในท้องที่กรุงเทพมหานคร จำนวน 374 ราย ผลการศึกษา ความคิดเห็นของผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีต่อชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เป็นที่น่าพอใจ ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 และผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครอง ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ควรแก้ไขกฎระเบียบในการอนุญาตต่างๆที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมและรวดเร็ว มากที่สุด ร้อยละ 98.10

ชนิด ปาละสุวรรณ (2547) ได้ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 : กรณีศึกษาการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า เพื่อศึกษาทัศนคติของหัวหน้าสถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าและผู้ได้รับใบอนุญาตดำเนินการสวนสัตว์สาธารณะต่อกฎกระทรวงว่าด้วยการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ทำการเก็บข้อมูล จำนวน 48 ตัวอย่าง ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างหัวหน้าสถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า และผู้ได้รับ

ใบอนุญาตดำเนินการสวนสาธารณะ มีข้อมูลคล้ายคลึงกัน คือ ส่วนใหญ่เป็นเพศชายซึ่งมีอายุมากกว่า 40 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับสัตว์ป่าระหว่าง 11 – 20 ปี ประเด็นที่มีทัศนคติแตกต่างกัน คือ กรณีการขออนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่าต้องมีฐานะและทรัพย์สินที่ดีพอ กรณีการให้ทางราชการจับสัตว์ป่าจากธรรมชาติมาให้กับผู้ได้รับใบอนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่า และกรณีถ้ากฎหมายกำหนดให้เพาะพันธุ์สัตว์ป่าคุ้มครองได้ทุกชนิด อย่างไรก็ตาม ทั้งสองกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อกฎกระทรวงว่าด้วยการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

เชนิสา นพรัตน์ (2528) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ที่มีต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า เจ้าหน้าที่กองอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมป่าไม้ และนักวิชาการที่สนใจเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า โดยศึกษาเฉพาะพื้นที่ในเขตกรุงเทพมหานคร รวมจำนวนทั้งหมด 173 คน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 โดยศึกษาตัวแปรด้านอาชีพ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านการเพาะเลี้ยง หรือการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่า วัตถุประสงค์ในการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า และความคิดเห็นต่อการอนุรักษ์สัตว์ป่านั้น พอจะกล่าวได้ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ที่มีความแตกต่างด้านอาชีพ และประสบการณ์ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า หรือประสบการณ์ด้านอนุรักษ์ จะมีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 ไม่แตกต่างกัน ในขณะที่ตัวแปรด้านระดับการศึกษา วัตถุประสงค์ในการเพาะเลี้ยง และแนวความคิดในเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์ป่าที่แตกต่างกัน จะมีผลให้กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่ามีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2503 แตกต่างกัน

สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าพังงา (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนเคราแดง เพื่อศึกษาการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเคราแดงในกรงเลี้ยง ที่สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าพังงา ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน พ.ศ.2543 ผลการศึกษวิจัย พบว่า 1) นกปรอดหัวโขนเคราแดงเริ่มจับคู่และสร้างรังโดยนกเพศเมียเป็นผู้สร้างรัง โดยนกเพศผู้อาจจะช่วยสร้างบ้างในบางครั้ง และฤดูผสมพันธุ์อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนสิงหาคม 2) นกเพศเมียเท่านั้นที่ฟักไข่ โดยมีนกเพศผู้เฝ้าระวังอยู่ใกล้ 3) การวางไข่ จะวางไข่ติดต่อกันวันละฟองในช่วงเช้า ไข่ชุดแรกมีจำนวน 2 ฟอง และ 2 – 3 ฟอง สำหรับชุดต่อไป และใช้เวลาในการฟักไข่ประมาณ 11 – 13 วัน 4) การให้อาหารลูกนก ทั้งพ่อนกและแม่นกจะช่วยกันป้อนอาหาร ได้แก่ หนอนและน้ำ

สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อเศรษฐกิจพังงา (2543) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนเคราแดง เพื่อการศึกษาการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนเคราแดง ที่สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อเศรษฐกิจพังงา ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2543 ผลการศึกษาวิจัย พบว่า 1) นกปรอดหัวโขนเคราแดงเริ่มจับคู่และสร้างรัง โดยมินกเพศเมียเป็นผู้สร้างรัง และนกเพศผู้จะช่วยสร้างรังบ้างในบางครั้ง ส่วนฤดูผสมพันธุ์อยู่ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนสิงหาคม 2) นกเพศเมียเท่านั้นที่ทำหน้าที่ฟักนกเพศผู้จะเฝ้าระวังอยู่ใกล้ๆ 3) การวางไข่ แม่จะวางไข่ติดต่อกันวันละฟองในช่วงเช้า โดยไข่ชุดแรกมีจำนวน 2 ฟอง และ 2 – 3 ฟอง สำหรับชุดต่อไป สำหรับการฟักไข่แม่จะใช้เวลาในการฟักไข่ประมาณ 11 – 13 วัน 4) การให้อาหารลูกนก ทั้งพ่อและแม่จะช่วยกันป้อนอาหาร ได้แก่ หนอนและน้ำให้แก่อูกนก

จากการวิจัยศึกษาพฤติกรรมการขยายพันธุ์และการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขน สามารถทำการขยายพันธุ์ในสภาพการเลี้ยงแบบขังกรงได้ ควรจะต้องทำการเทียบนกปรอดหัวโขนเพื่อคัดเลือกนกพ่อแม่พันธุ์ที่มีความสมบูรณ์ มีความพร้อมในการขยายพันธุ์และมีความคุ้นเคยกันเสียก่อน คัดเลือกนกปรอดหัวโขนที่มีความเชื่องเพื่อลดความตื่นตกใจจากการรบกวน ทำให้การยอมรับการขยายพันธุ์ในสภาพการเลี้ยงแบบขังกรงได้ดียิ่งขึ้น ในการเลี้ยงและการขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขน ในแง่ของกฎหมายยังไม่สามารถกระทำได้นี้เนื่องจากจัดอยู่ในประเภทสัตว์ป่าคุ้มครอง แต่ในสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันมีการจับนกปรอดหัวโขนจากในธรรมชาติมาเลี้ยงจำนวนมาก

การยอมรับร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนสามารถบังคับใช้ได้จริง แต่ในส่วนของการรู้ความเข้าใจของผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีต่อมาตรการของรัฐบาลกับความหมายของคำว่า “สัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้” แต่ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแสดงความรู้ความเข้าใจเพียงบางส่วนไม่ตรงและไม่ครอบคลุมครบถ้วนตามที่กฎหมายให้คำนิยามไว้ ส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการประชาสัมพันธ์จากรัฐบาลโดยตรง จึงทำให้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรการของรัฐบาลเลย แม้ว่ารัฐบาลมีนโยบายผ่อนปรนในการใช้บังคับกฎหมายก็ตาม แต่หากผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนปฏิบัติตามโดยไม่ทราบว่าเป็นการกระทำผิด ทำให้เจ้าหน้าที่จำเป็นต้องจับกุมหรือดำเนินคดีต่อผู้ฝ่าฝืน ทั้งนี้เนื่องจากกระทำความผิดโดยเปิดเผยและซึ่งหน้าต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามกฎหมาย อนุญาตให้มีการครอบครองเพาะพันธุ์ ขยายพันธุ์และนำไปค้าขาย แต่ต้องมาขออนุญาตไม่ได้มีข้อห้ามแต่ประการใด นกปรอดหัวโขนที่เลี้ยงมีทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย แต่จำทำส่วนที่ผิดกฎหมายให้ถูกกฎหมายนั้นคงไม่สามารถทำได้ หากไปแก้กฎหมายก็คง

ใช้เวลานาน กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ได้เน้นในเรื่องของการเพาะพันธุ์ พืชพันธุ์ – แม่นพันธุ์นกปรอดหัวโขน หากมีการปล่อยเสรีเรื่องการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนก็อาจกระทบต่อปริมาณนกปรอดหัวโขนในป่าได้

ปัญหาและอุปสรรคในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

1. การจำกัดจำนวนให้ประชาชนทั่วไปสามารถครอบครองนกปรอดหัวโขนได้ไม่เกินคนละ 2 ตัว นับตั้งแต่วันที่ประกาศกฎกระทรวงฉบับนี้มีผลบังคับใช้ ซึ่งหมายความว่าหากผู้ใดมีนกปรอดหัวโขน 2 ตัว และอีก 18 ตัว เป็นการมีนกไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หากผู้ใดต้องการเลี้ยงเพิ่มให้ขออนุญาตเป็นกรณีไป
2. ผู้ใดจะนำสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดนกปรอดหัวโขนหรือสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดอื่นๆ เข้าประกวดแข่งขัน จะต้องนำเอกสารการแจ้งการครอบครองตามมาตรา 66 หรือมาตรา 67 ซึ่งได้จดทะเบียนแล้วภายในเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 และต้องนำเอกสารดังกล่าวติดตัวสัตว์ป่าไปด้วยทุกครั้ง
3. ผู้นำสัตว์ป่าเข้าประกวดแข่งขันจะต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารดังกล่าวแล้วเท่านั้นจึงจะกระทำได้
4. การที่บุคคลใดนำสัตว์ป่าคุ้มครองที่ได้ปฏิบัติตามข้อ 2 และข้อ 3 หรือผู้เข้าประกวดนำสัตว์ป่าคุ้มครองของผู้แจ้งครอบครองอื่นไปแข่งขันหรือมีการตกลงซื้อขายสัตว์ป่าคุ้มครอง ภายในสถานที่ประกวดจะเป็นความผิดตามมาตรา 19 และมาตรา 20 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
5. รัฐบาลยังมิได้ส่งเสริมสนับสนุนการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอย่างจริงจัง โดยเฉพาะสัตว์ป่าที่มีประโยชน์ในด้านนันทนาการหรือที่ใกล้สูญพันธุ์ ถ้าปล่อยให้มีการเพิ่มจำนวนเองตามธรรมชาติ
6. ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนขาดความรู้และวิชาการที่ทันสมัยในการดำเนินงานเพาะเลี้ยง รัฐบาลมิได้ส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ด้านนี้อย่างจริงจัง เอกสารทางวิชาการด้านการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนยังมีน้อยไม่กระจายทั่วถึงผู้เพาะเลี้ยง

7. ผู้เพาะเลี้ยงขาดพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่ดี ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงพันธุ์นกปรอดหัวโขนให้ดีขึ้นได้เท่าที่ควร

8. การขออนุญาตเพาะเลี้ยงหรือทำการค้า มีขั้นตอนการดำเนินการที่ยุ่งยาก ทำให้เสียเวลาและค่าใช้จ่ายสูง

9. เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน บางคนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มีการเรียกร้องผลประโยชน์โดยอาศัยกฎหมายอย่างไม่ถูกต้อง

ปัญหาที่สำคัญ ก็คือ การไม่เข้าใจเจตนารมณ์ของกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เนื่องจากพบเห็นตัวอย่างของ นกเขา ซึ่งเปิดให้เลี้ยงได้อย่างเสรีแทนที่จะสูญพันธุ์ดังเจตนารมณ์ในการเลือกใช้มาตรการในการสงวนและคุ้มครองที่ระบุว่า หากไม่มีการคุ้มครองก็จะสูญพันธุ์ แต่กลับเห็นมากขึ้นตามแหล่งธรรมชาติ นอกจากนั้นยังสงสัยในขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายและเหตุผลในการออกคำสั่งในทางปกครอง สิ่งเหล่านี้ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา

การแก้ปัญหาคือการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีไว้ในครอบครองโดยมิชอบ เพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ โดยกำหนดขอบเขตและหลักการในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ให้กรมป่าไม้หรือกรมประมงรับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้จำนวน 55 ชนิด โดยไม่ต้องดำเนินการคดีตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

2. เมื่อเจ้าหน้าที่รับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองตามข้อ 1 และให้สัตว์ป่านั้นตกเป็นของแผ่นดิน

3. ให้กรมป่าไม้หรือกรมประมงจำหน่ายเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองที่รับมอบมาในราคาถูก โดยสงวนสิทธิ์ให้เจ้าของสัตว์ป่าที่นำมามอบให้เป็นผู้มีสิทธิ์ซื้อ เพื่อนำไปเพาะพันธุ์เป็นลำดับแรก

4. ควรมีการแก้ไขพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าบางมาตราเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีการแก้ไขเพื่อเปิดโอกาสให้สามารถที่จะเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนได้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนให้มีจำนวนมากขึ้น

5. ควรปรับปรุงพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อเปิดโอกาสให้มีการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อการค้าได้

6. ควรสนับสนุนให้เอกชนที่สนใจด้านเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน สามารถมีนกอปรอดหัวโขนไว้ในครอบครอง เพื่อวัตถุประสงค์ในการขยายพันธุ์ได้

7. การออกกฎหมายเกี่ยวกับการค้านกอปรอดหัวโขนทั้งภายในและภายนอกประเทศ ควรให้มีสมาคมหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงมีส่วนร่วมด้วย

8. ควรส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปทราบถึงข้อกำหนดและกฎเกณฑ์ในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าอย่างทั่วถึง เพื่อช่วยให้ประชาชนทั่วไปมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และจะช่วยลดการทำลายสัตว์ป่าน้อยลง

ผลกระทบการเพาะเลี้ยงนกอปรอดหัวโขน

มีผลกระทบ 3 ประเด็น ดังนี้

1. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแนวโน้มของผลกระทบ

การเล่นนกเขาวกกับการเล่นนกอปรอดหัวโขนของคนในภาคใต้ที่พบจากการศึกษาวิจัยเป็นไปในทางบวก จะเห็นว่าสังคมสมัยก่อนคนเล่นต้องไปจับนกเขาวกมาเล่นด้วยวิธีการที่ค่อนข้างทารุณต่อสัตว์ โดยวิธีดักตาข่าย แทะดั่ง ดักกรีน ดักแร้ว ฯลฯ ล้วนมีผลทำให้นกบอบช้ำและบาดเจ็บ แต่ปัจจุบันจะเล่นเฉพาะนกลูกผสมที่ผู้เลี้ยงและผู้เล่นผสมพันธุ์เอง การเพาะพันธุ์ทำให้เพิ่มจำนวนนกอปรอดหัวโขน ซึ่งแต่ก่อนกรมป่าไม้ไม่ยอมให้มีการเพาะพันธุ์ ต่อมายินยอมให้เพาะพันธุ์ได้ แต่ต้องขออนุญาตก่อน ซึ่งมีการต่อรองจากผู้เลี้ยงและผู้เล่นนกอปรอดหัวโขนว่า ควรจะให้เพาะพันธุ์ได้โดยไม่จำเป็นต้องขออนุญาตก่อน ซึ่งมีสวนอนุรักษ์ไม่ให้นกอปรอดหัวโขนสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย ทั้งนี้คาดว่าจะมีแนวโน้มที่กรมป่าไม้อาจโอนอ่อนผ่อนตามในอนาคตอันใกล้

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการเลี้ยงทางบวกอีกประการหนึ่งคือ ทำให้คนที่เลี้ยงและเล่นนกอปรอดหัวโขนช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อมสังคมที่ตนเองและนกอยู่ให้ปลอดภัยจากสารพิษ

ด้วยการไม่ใช้สารพิษภายในบ้านและรอบๆบริเวณบ้าน เนื่องจากเกรงว่าสารพิษเหล่านั้นไม่ว่าจะเป็นยากันยุงหรือยาฉีดยุง จะนำอันตรายต่อนกที่ตนเองเลี้ยง อีกทั้งพยายามจัดสภาพแวดล้อมที่ตนเองและนกอยู่ให้สะอาดร่มรื่น เขียวขจีด้วยต้นไม้ที่เป็นธรรมชาติเหมือนที่อยู่เดิมของนกปรอดหัวโขน

2. ผลกระทบต่อฐานเศรษฐกิจ

การเลี้ยงและเล่นนกปรอดหัวโขนต้องใช้เวลาในการช้อนก ชื้ออุปกรณ์เกี่ยวกับนกและซื้อยา ซื้ออาหารให้นก ซึ่งถือเป็นการลงทุนครั้งแรก เมื่อนำนกของตนไปแข่งขันแล้วชนะได้รับรางวัล จะทำให้นกของตนมีราคาสูงขึ้น สามารถซื้อขายในราคาที่สูงได้ และถ้าผู้ซื้อพอใจก็สามารถขายได้กำไร ดังนั้นการเลี้ยงและเล่นนกปรอดหัวโขน จึงเป็นการกระจ่ายเงินจากผู้มีฐานะดีไปสู่ผู้มีฐานะปานกลางและค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้คนจากทุกภาคของไทย และคนจากต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้านจากมาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน หลังไหลมาในงานแข่งขันนกทางภาคใต้ของไทย เกิดการซื้อขายทำให้เงินแพร่สะพัดสู่ภาคใต้ปีละไม่น้อย ส่งผลให้เศรษฐกิจของภาคใต้เฟื่องฟูจากผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงและจากกิจกรรมการแข่งขันนก

โดยเฉพาะในปัจจุบัน การแข่งขันนกปรอดหัวโขนในภาคใต้และกรุงเทพมหานครเฟื่องฟูมาก หลายจังหวัดมีการแข่งขันในสังเวียนขนาดเล็กค่อนข้างบ่อย ใน 1 สัปดาห์แข่งขันหลายวัน ผลพลอยได้จากการแข่งขันนี้ ทำให้เกิดอาชีพการทำรงนก อุปกรณ์เกี่ยวกับนก โดยเฉพาะธุรกิจการขายผลไม้ที่นกปรอดหัวโขนกินได้ราคา อย่างเช่น กล้วยหินที่มีมากในจังหวัดยะลาเคยขายได้ 5 – 10 บาท ก็ขายได้หัวละ 30 – 40 บาท แดงกวา มะเขือเทศ มะละกอ ก็มีราคาสูงขึ้น ทำให้ชาวสวนมีรายได้เพิ่มขึ้น แม้แต่อาชีพจับตักแตนตัวอ่อนให้นกปรอดหัวโขนกินก็ทำรายได้ดีจนหลายคนเลิกอาชีพเดิม ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเป็นไปในทิศทางบวกมากกว่า กล่าวคือ ได้มากกว่าเสีย

3. ผลกระทบต่อทุนทางวัฒนธรรม

ผลกระทบต่อทุนวัฒนธรรมชุมชนที่เห็นได้ชัดจากกิจกรรมนกเขาชวาและนกปรอดหัวโขน ก็คือ เป็นฐานของความสามัคคีระหว่างชาวไทยพุทธกับชาวไทยมุสลิม เป็นการสร้างความเข้าใจและทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันอย่างเห็นได้ชัด เป็นผลทางจิตวิทยา กล่าวคือ ทำให้ผู้เลี้ยงและผู้เล่นเข้ากับมวลชนท้องถิ่นได้

การเพาะเลี้ยงและการแข่งขันประกวดหัวโขนเชิงวัฒนธรรมที่เห็นได้ในปัจจุบัน ดังนี้

1. ความเชื่อ มีบ้างเกี่ยวกับลักษณะนาคี เพียงแต่นั่นที่ความมองอาจ สว่างามของนมากกว่า เรื่องลักษณะดีที่ให้โขนให้ลากแบบนกเขาวา

2. ความรู้สึกภาคภูมิใจและการได้รับยกย่องจากวงการประกวดหัวโขน กล่าวคือ ผู้เป็นเจ้าของนกเขมปีที่ชนะการแข่งขันจะเป็นที่กล่าวขวัญถึง มีคนชื่นชม สื่อมวลชนจะมาสัมภาษณ์ ประวัตินก ประวัติเจ้าของ พร้อมถ่ายภาพทั้งนกและคนไปลงข่าว ผู้มีฐานะดีจะไม่ยอมขายนกตัวเก่งของตนเอง ส่วนผู้ที่มีฐานะปานกลางอาจขายแล้วหาใหม่ ราคานกประกวดหัวโขนอยู่ที่ความพอใจของคนซื้อ เพียงแต่นกประกวดหัวโขนราคาไม่แพงเท่านกเขาวา คนมีฐานะปานกลางสามารถซื้อหา มาเล่นได้ ด้วยเหตุนี้ การแข่งขันประกวดหัวโขนจึงได้รับความนิยมแพร่หลายมากกว่านกเขาวาในปัจจุบัน

3. เป็นจิตวิทยาที่ทำให้ผู้เลี้ยงและผู้แข่งเข้ากับมวลชนท้องถิ่นได้ กล่าวคือ ชาวไทยพุทธ และชาวไทยมุสลิมพบปะสังสรรค์กัน พุดคุยเกี่ยวกับประกวดหัวโขน ซื้อขายและแข่งขันประกวดหัวโขนร่วมกัน เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ผู้นำท้องถิ่นในภาคใต้จะเลี้ยงและจัดกิจกรรมแข่งขันประกวดหัวโขน เพื่อจะได้เข้ากับชาวบ้านในท้องถิ่นได้ โดยเฉพาะถ้ามีงานนักขัตฤกษ์ในท้องถิ่น มักจะมีกิจกรรมแข่งขันประกวดหัวโขนร่วมด้วยเสมอ

ประโยชน์จากการเลี้ยงประกวดหัวโขน

1. ทำให้ผู้เลี้ยงมีใจรักสัตว์และรักธรรมชาติ เพราะความสวยงามในรูปร่าง สีขนและลีลา เนื่องจากประกวดหัวโขนเป็นนกที่มีขนาดเล็กรูปร่างปราดเปรียว สีขนสวยสดงดงาม

2. สำนวนเพลงร้องถ้าจะฟังกันอย่างพิถีพิถะระห์ จะพบว่าแต่ละครั้งที่ประกวดหัวโขน ร้องออกมาจะไม่ซ้ำกัน มีการหมุนเวียนเปลี่ยนไปทำให้ฟังแล้วไม่เบื่อ ยิ่งถ้าเลี้ยงนกในกรงที่ทำขึ้นอย่างมีศิลปะแล้วนกกระโดดโลดเต้นไปตามลีลาที่เป็นธรรมชาติ ก็ยิ่งเพลิดเพลินเป็นการสร้างความประทับใจและสบายใจให้กับเจ้าของเป็นอันมาก

3. ได้พักผ่อนหย่อนใจหลังจากการตรากตรำทำงานทั้งวันหรือในวันหยุดสุดสัปดาห์ เป็นโอกาสที่จะได้พบปะเพื่อนฝูงที่มีรสนิยมชอบในสิ่งเดียวกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นการผ่อนคลายความเครียดที่ดีอีกวิธีหนึ่ง

4. เป็นการสร้างความภูมิใจให้แก่ผู้เลี้ยงที่ได้รับรางวัล ถ้ามีการแข่งขันแล้วนกปรอดหัวโขนของเราได้รับรางวัล รวมทั้งผู้คนในครอบครัวด้วยเป็นโอกาสที่สมาชิกของครอบครัวจะมีกิจกรรมร่วมกัน เป็นการสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัว ทำให้เด็กๆห่างไกลยาเสพติด

5. เป็นการช่วยกันอนุรักษ์นกปรอดหัวโขน หากสามารถเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขนได้สำเร็จและทำการขยายพันธุ์ได้มากขึ้น ก็จะเป็นการอนุรักษ์นกปรอดหัวโขนให้อยู่ต่อไปชั่วลูกหลาน อันเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจอย่างยิ่ง

6. ในลักษณะของโซคลาก ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนส่วนใหญ่ เมื่อได้นกปรอดหัวโขนมาแล้วจะทำการเลี้ยงดูอย่างดี จะไม่ยอมขายหรือให้ใครเพราะเป็นการถือเรื่องโซกลาง เจ้าของนกปรอดหัวโขนผู้มิอื่นจะกินหลายรายที่มีความเชื่อในตัวนก โดยเฉพาะนกปรอดหัวโขนที่มีลักษณะพิเศษไม่เหมือนใคร เช่น นกปรอดหัวโขนที่มีสีขาวทั้งตัวหรือขาวเพียงบางส่วน เจ้าของนกบอกว่าตั้งแต่ได้นกปรอดหัวโขนมาจะทำอะไรก็ดีไปเสียหมด ฐานะก็ดีขึ้นเรื่อยๆจนต้องหากองที่มีราคาแพงมาให้อยู่ แม้ใครจะให้ราคาสูงเพียงใดก็ไม่ยอมขาย อันเป็นความเชื่อแต่ละบุคคล

7. เป็นประเพณีและวัฒนธรรมที่ดีของท้องถิ่น

8. เป็นการสร้างอาชีพอีกทางหนึ่ง หากมีความสนใจและศึกษาอย่างจริงจังท่านสามารถประกอบอาชีพเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขนโดยไม่ยาก เช่น เพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขนขาย ขายอุปกรณ์เกี่ยวกับการเลี้ยงนก ได้แก่ อาหารนก ฝักลุมกรงนก ทำกรงนกขายหากมีฝีมือและความคิดสร้างสรรค์ การทำกรงในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ไม่ยากอีกต่อไป เพราะมีชิ้นส่วนในการทำขายทุกอย่างทำให้มีรายได้เป็นกอบเป็นกำโดยไม่ยากเลย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า แนวโน้มของผู้ที่นิยมเลี้ยงและแข่งนกปรอดหัวโขนนี้มีมากขึ้น โดยขยายวงกว้างจากภาคใต้สู่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคอีสานและมีแนวโน้มว่าจะนิยมมากกว่านกเขาชวา เพราะมีการแข่งขันย่อยเป็นกลุ่มเล็กๆ แทบทุกวันในหมู่บ้านต่างๆของภาคใต้และประปรายที่ภาคอื่นๆ นกปรอดหัวโขนกำลังเป็นเศรษฐกิจตัวใหม่ที่น่าสนใจไม่แพ้กเขาชวา ถือว่า

เป็นฐานเศรษฐกิจตัวใหม่ที่น่าจับตามอง แต่ที่สำคัญที่เห็นได้ชัดในช่วงนี้ก็คือ เป็นทุนทางวัฒนธรรม สิ่งสำคัญก็คือ คนหลายๆกลุ่มอาชีพรวมตัวกันได้โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ไม่มีการแบ่งชนชั้น ไม่มียศศักดิ์และฐานะ เป็นกิจกรรมที่รัฐบาลควรให้การสนับสนุนและนำมาใช้ในการปกครองท้องถิ่น เพราะเป็นกิจกรรมที่คนในท้องถิ่น รู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน จนกลายเป็นวิถีชีวิตแบบหนึ่งของคนกลุ่มใหญ่กลุ่มหนึ่งที่มีทุกสถานภาพ ซึ่งมีลักษณะร่วมคือ ชอบนกอปรอดหัวโขนเหมือนกัน จนเป็นประเพณีทุกครั้งที่มีงานนักขัตฤกษ์หรืองานพิธีสำคัญของท้องถิ่น อันเป็นส่วนหนึ่งเกี่ยวกับคติชนวิทยาหรือคติชาวบ้าน (Folklore) โดยเฉพาะคติชาวบ้านภาคใต้ ดังนั้นหากมีการส่งเสริมให้มีการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนแล้ว ในภาพรวมเศรษฐกิจจะดีขึ้น เพราะการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีใช้จะเลี้ยงในประเทศไทยเท่านั้น ทางประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซียและบรูไนก็นิยมเลี้ยงกัน จึงต้องมีการแข่งขันซื้อขายนกอปรอดหัวโขนกันมากขึ้น การหมุนเวียนของเงินจะดี ทำให้เศรษฐกิจดีและส่งผลคือรายได้ของประเทศชาติในโอกาสต่อไป

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานได้ดังนี้ ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 1.1 ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.2 ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.3 ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.4 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 1.5 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในครอบครองแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 2.1 สุขภาพนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.2 แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.3 อาหารที่จำเป็นต่อนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.4 สภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.5 คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.6 การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2.7 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 3.1 การได้รับการฝึกอบรมของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.2 เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

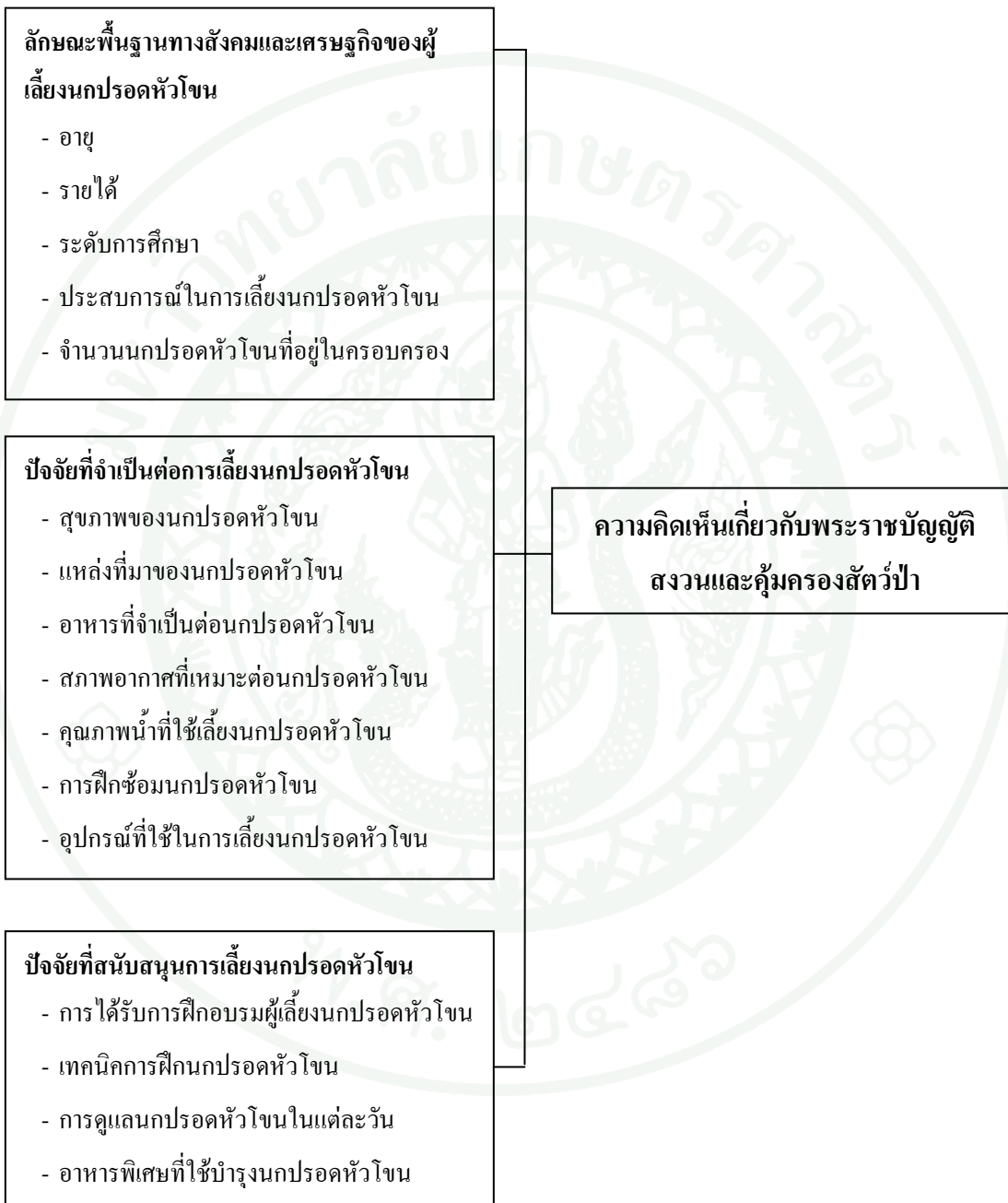
สมมติฐานที่ 3.3 การดูแลนกอปรอดหัวโขนในแต่ละวันของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3.4 อาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกอปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร (ซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แท้จริง เนื่องจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมักจะปกปิดชื่อ จำนวนและที่อยู่ของตน เนื่องจากเกรงว่าอาจจะถูกจับกุม) เนื่องจากมีความผิดตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่ไม่อนุญาตให้ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกิน 2 ตัว/ราย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร ที่เข้าร่วมการแข่งขันซึ่งไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน และก็ไม่ทราบว่าสัดส่วนประชากร (p) จึงใช้สูตรคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546) ดังนี้

$$n = \frac{z^2}{4E}$$

โดยที่

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

z = ระดับความเชื่อมั่นของผลการวิจัย กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % = 1.96

E = ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณสัดส่วนประชากร (กำหนดให้ E = 5%)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{1.96^2}{4(0.05)^2} \\ &= 384.16 \text{ คน} \end{aligned}$$

ตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 385 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ แบบสัมภาษณ์ซึ่งประกอบด้วยคำถามปลายปิด (Close-Ended Question) และคำถามปลายเปิด (Open-Ended Question) โดยมีการวางแผนคำถามตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้และตามกรอบแนวคิดที่วางไว้โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ
- ตอนที่ 2 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน
- ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนและพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 4 คน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยและประเมินผล 1 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน 3 คน เพื่อวัดความตรงโครงสร้าง (construct validity) ตามเนื้อหา (content validity) และความตรงตามเกณฑ์ (criterion related validity) ตามลำดับ
3. ปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับกลุ่มผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย และนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้ถูกต้องรัดกุมยิ่งขึ้น ทั้งในเรื่องภาษาและความเที่ยงตรงของเนื้อหาให้เหมาะสมก่อนที่จะนำไปเก็บข้อมูลจริง

เกณฑ์การประเมินการรับรู้ข้อมูล

การวัดการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ ไม่ทราบ ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 0 กับ ทราบ ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 ซึ่งแบ่งเกณฑ์ระดับการรับรู้ข้อมูล ออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{จากสูตร อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{1 - 0}{3} \\ \text{อันตรภาคชั้น} &= 0.33\end{aligned}$$

นำค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้ช่วงคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับการรับรู้ข้อมูล
0.00 - 0.33	น้อย
0.34 - 0.67	ปานกลาง
0.68 - 1.0	มาก

เกณฑ์การประเมินการปฏิบัติ

การปฏิบัติเกี่ยวกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน แบ่งได้ 4 ระดับ มีการกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

คะแนน		การปฏิบัติ
3	เท่ากับ	ปฏิบัติทุกครั้ง
2	เท่ากับ	ปฏิบัติบ่อย
1	เท่ากับ	ปฏิบัติในบางครั้ง
0	เท่ากับ	ไม่มีการปฏิบัติ

แบ่งเกณฑ์ระดับการปฏิบัติ ออกเป็น 4 ระดับ โดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{จากสูตร อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{3 - 0}{4} \\ \text{อันตรภาคชั้น} &= 0.75\end{aligned}$$

นำค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้ช่วงคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	การแปลความหมาย (การปฏิบัติ)
0.00 - 0.75	มีการปฏิบัติน้อย
0.76 - 1.50	มีการปฏิบัติปานกลาง
1.51 - 2.25	มีการปฏิบัติมาก
2.26 - 3.00	มีการปฏิบัติมากที่สุด

เกณฑ์การประเมินความคิดเห็น

ความคิดเห็นของผู้เรียนกรรพอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ เห็นด้วย ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 และไม่เห็นด้วย ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 0 ซึ่งแบ่งเกณฑ์ระดับความเห็นด้วย ออกเป็น 3 ระดับ โดยใช้สูตรอันตรภาคชั้น ดังนี้

$$\begin{aligned}\text{จากสูตร อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{1 - 0}{3}\end{aligned}$$

$$\text{อันตรภาคชั้น} = 0.33$$

นำค่าเฉลี่ยในแต่ละประเด็นมาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายโดยใช้ช่วงคะแนนเฉลี่ยเป็นเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับความเห็น
0.00 - 0.33	เห็นด้วยน้อย
0.34 - 0.67	เห็นด้วยปานกลาง
0.68 - 1.0	เห็นด้วยมาก

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บข้อมูลโดยทำการสัมภาษณ์ ผู้ที่ลงทะเบียนแข่งขันเสียงร้องนกปรอดหัวโขนในเขต กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้จะแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่และทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ, ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนและปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ, ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกข้อมูลเป็นหมวดหมู่ และทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ, ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. ค่า F - test สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นของเอกชนผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

ตอนที่ 2 การรับรู้ข้อมูลและการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

ตอนที่ 3 การรับรู้ข้อมูลและการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้ คือ

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน จำแนกตามลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

(n=385)		
ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ (ปี)		
14 – 30	127	32.99
31 – 47	169	43.90
มากกว่า 47	89	23.11
Max = 80 Min = 14 $\bar{X} = 38.69$		

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=385)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ (บาท)		
2,500 – 9,000	98	25.46
9,001 – 15,000	114	29.61
15,001 – 35,000	99	25.71
มากกว่า 35,000	74	19.22
Max = 120,000 Min = 2,500 $\bar{X} = 24.485.71$		
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3	61	15.80
มัธยมศึกษาปีที่ 6	106	27.50
ปวส./อนุปริญญา	63	16.40
ปริญญาตรี	136	35.30
สูงกว่าปริญญาตรี	19	4.90
ประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน (ปี)		
5 – 10	214	55.58
11 – 20	113	29.35
มากกว่า 20 ปี	58	15.07
Max = 50 Min = 5 $\bar{X} = 15.39$		
จำนวนนกปรอดหัวโขนที่อยู่ในความครอบครอง (ตัว)		
1 – 5	178	46.23
6 – 10	122	31.69
มากกว่า 10	85	22.08
Max = 160 Min = 1 $\bar{X} = 9.53$		
อาชีพ		
รับราชการ	135	35.06
ธุรกิจส่วนตัว	150	38.96
รัฐวิสาหกิจ	63	16.36
เกษตรกร	37	9.61

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n=385)

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิลำเนาเดิม		
ภาคเหนือ	13	3.38
ภาคกลาง/ภาคตะวันออก	163	42.34
ภาคใต้	201	52.21
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	2.07
ลักษณะที่พักอาศัย		
บ้านเดี่ยว	200	51.95
ทาวน์เฮ้าส์	125	32.47
คอนโด	22	5.71
แฟลต	38	9.87
วัตถุประสงค์ในการเลี้ยงนกกปรอดหัวโขน		
เพื่อการค้าเป็นอาชีพ	385	100.00
พ่อ – แม่พันธุ์นก	28	7.27
นกแข่ง	357	92.73
เพื่อความเพลิดเพลิน/งานอดิเรก	367	95.32
คุณลักษณะของนกปรอดหัวโขนที่อยู่ในความครอบครอง (ตัว)	จำนวน (ตัว)	ร้อยละ
แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขน (ตัว)		
นกปรอดหัวโขนป่า	1,222	71.63
ใต้	520	30.48
กลาง/ตะวันออก	435	25.50
เหนือ	200	11.72
อีสาน	67	3.93
นกปรอดหัวโขนจากการเพาะฟัก	423	24.79
นกปรอดหัวโขนสายพันธุ์ต่างประเทศ	61	3.58
พม่า	45	2.64
เวียดนาม	10	0.59
จีน	4	0.23
มาเลเซีย	1	0.06
อินโดนีเซีย	1	0.06

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดอายุระหว่าง 31 - 47 ปี คือ 169 คน คิดเป็นร้อยละ 43.90 รองลงมา คือ มีช่วงอายุ 14 - 30 ปี คือ 127 คน คิดเป็นร้อยละ 32.99 และน้อยที่สุด คือ มากกว่า 47 ปี คือ 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.11 มีอายุสูงสุด 80 ปี อายุต่ำสุด 14 ปี อายุเฉลี่ย 38.69 ปี

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดรายได้ระหว่าง 9,001-15,000 บาท คือ 114 คน คิดเป็นร้อยละ 29.61 รองลงมา คือ รายได้ 15,001 - 35,000 บาท คือ 99 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 และน้อยที่สุด คือ รายได้มากกว่า 35,000 บาท คือ 74 คน คิดเป็นร้อยละ 19.22 บาท มีรายได้สูงสุด 120,000 บาท รายได้ต่ำสุด 2,500 บาท รายได้เฉลี่ย 24,485.71 บาท

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดระดับปริญญาตรี คือ 136 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 รองลงมาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ 106 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และน้อยที่สุดระดับสูงกว่าปริญญาตรี คือ 19 คน คิดเป็นร้อยละ 4.90

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดมีประสบการณ์ในการเลี้ยง 5 - 10 ปี คือ 214 คน คิดเป็นร้อยละ 55.58 รองลงมามีประสบการณ์ในการเลี้ยง 11 - 20 ปี คือ 113 คน คิดเป็นร้อยละ 29.35 และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ในการเลี้ยงมากกว่า 20 ปี คือ 58 คน คิดเป็นร้อยละ 15.07 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสูงสุด 50 ปี ประสบการณ์ในการเลี้ยงต่ำสุด 5 ปี ประสบการณ์ในการเลี้ยงเฉลี่ย 15.39 ปี

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดมีจำนวนนก 1 - 5 ตัว คือ 178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.23 รองลงมามีจำนวนนก 6 - 10 ตัว คือ 122 คน คิดเป็นร้อยละ 31.69 และน้อยที่สุดมีจำนวนนกมากกว่า 10 ตัว คือ 85 คน คิดเป็นร้อยละ 22.08 มีจำนวนนกสูงสุด 160 ตัว จำนวนนกลำบากสุด 1 ตัว จำนวนนกเฉลี่ย 9.53 ตัว

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว คือ 150 คน คิดเป็นร้อยละ 38.96 รองลงมามีอาชีพรับราชการ คือ 135 คน คิดเป็นร้อยละ 35.06 และน้อยที่สุดมีอาชีพเกษตรกร คือ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.61

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดมีภูมิลำเนาเดิมที่ภาคใต้ คือ 201 คน คิดเป็นร้อยละ 52.21 รองลงมามีภูมิลำเนาภาคกลาง/ภาคตะวันออก คือ 163 คน

คิดเป็นร้อยละ 42.34 และน้อยที่สุดมีภูมิถิ่นานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.07

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดพักอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว คือ 200 คน คิดเป็นร้อยละ 51.95 รองลงมาพักอาศัยทาวน์เฮาส์ คือ 125 คน คิดเป็นร้อยละ 32.47 และน้อยที่สุดพักอาศัยคอนโด คือ 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดมีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการค้า/เป็นอาชีพ คือ 385 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 มากที่สุดเลี้ยงเป็นนกแข่ง คือ 357 คิดเป็นร้อยละ 92.72 รองลงมาเลี้ยงเพื่อให้เป็น พ่อ – แม่พันธุ์นก คือ 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.27 รองลงมาเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อความเพลิดเพลิน/งานอดิเรก คือ 367 คน คิดเป็นร้อยละ 95.32

จากการศึกษาพบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจำนวน 385 คน มากที่สุดแหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขนป่า คือ 1,222 ตัว คิดเป็นร้อยละ 71.63 มากที่สุดมาจากภาคใต้ คือ 520 ตัว คิดเป็นร้อยละ 30.48 รองลงมาแหล่งที่มาภาคกลาง/ภาคตะวันออก คือ 435 คิดเป็นร้อยละ 25.50 และน้อยที่สุดแหล่งที่มาภาคอีสาน คือ 67 ตัว คิดเป็นร้อยละ 3.93 รองลงมานกปรอดหัวโขนจากการเพาะฟัก คือ 423 ตัว คิดเป็นร้อยละ 24.79 และน้อยที่สุดนกปรอดหัวโขนสายพันธุ์จากต่างประเทศ คือ 61 ตัว คิดเป็นร้อยละ 3.58 มากที่สุดมาจากประเทศพม่า คือ 45 ตัว คิดเป็นร้อยละ 2.64 รองลงมาประเทศเวียดนาม คือ 10 ตัว คิดเป็นร้อยละ 0.59 และน้อยที่สุดประเทศมาเลเซียและอินโดนีเซีย คือ 1 ตัว คิดเป็นร้อยละ 0.06

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของกลุ่มผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

ตารางที่ 2 การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

(n=385)

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน	การรับรู้ข้อมูล		ค่า คะแนน เฉลี่ย	S.D.	การแปล ความหมาย
	ไม่ทราบ	ทราบ			
1. นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและมั่นใจได้ว่าปลอดจากโรค คือ ไม่เป็นพาหะของโรค	4	381	0.99	0.10	มาก
2. นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องทราบถึงแหล่งกำเนิดหรือสายพันธุ์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาในเชิงวิชาการต่อไป	41	344	0.89	0.31	มาก
3. กล้วยหิน มะละกอ เป็นผลไม้หลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน	2	383	0.99	0.07	มาก
4. สภาพแวดล้อมบริเวณที่เลี้ยงนกมีอากาศร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึง ปราศจากฝุ่นละออง	2	383	0.99	0.07	มาก
5. น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบ ต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย	2	383	0.99	0.07	มาก
6. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องขยับหัวนกไปทีละนิ้วและทำการซ้อมบ่อยๆ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	2	383	0.99	0.07	มาก
7. ถ้วยใส่อาหาร ถ้วยใส่น้ำ ตะขอแขวนผลไม้และขันสำหรับให้นกอาบน้ำในกรง เป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุและความสะอาด	83	302	0.78	0.41	มาก
รวมการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน			0.95	0.16	มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน พบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการรับรู้ข้อมูล คือ ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.95) โดยมีข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 1 นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและมั่นใจได้ว่าปลอดจากโรค คือ ไม่เป็นพาหะของโรค , ข้อที่ 3 กล้วยหิน มะละกอ เป็นผลไม้หลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน , ข้อที่ 4 สภาพแวดล้อมบริเวณที่เลี้ยงนกมีอากาศร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึง ปราศจากฝุ่นละออง , ข้อที่ 5 น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบ ต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย และข้อที่ 6 การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องขยับหัวนกไปทีละนิ้วและทำการซ้อม

บ่อยๆ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ค่าคะแนน 0.99) รองลงมา คือ ข้อที่ 2 นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องทราบถึงแหล่งกำเนิดหรือสายพันธุ์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาในเชิงวิชาการต่อไป (ค่าคะแนน 0.89) และข้อที่ 7 ถ้วยใส่อาหาร ถ้วยใส่น้ำ ตะขอแขวนผลไม้และขันสำหรับให้นกอาบน้ำในกรง เป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุและความสะอาด (ค่าคะแนน 0.78) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน (n=385)

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยง นกปรอดหัวโขน	การปฏิบัติ				ค่าคะแนน เฉลี่ย	S.D.	การแปล ความหมาย
	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่ปฏิบัติ			
1. นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและมั่นใจได้ว่าปลอดจากโรค คือ ไม่เป็นพาหะของโรค	183	118	80	4	2.25	0.80	มาก
2. นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องทราบถึงแหล่งกำเนิดหรือสายพันธุ์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาในเชิงวิชาการต่อไป	134	86	86	79	1.71	1.10	มาก
3. กล้วยหิน มะละกอ เป็นผลไม้หลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน	167	155	60	3	2.26	0.73	มากที่สุด
4. สภาพแวดล้อมบริเวณที่เลี้ยงนกมีอากาศร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึง ปราศจากฝุ่นละออง	193	127	61	4	2.32	0.76	มากที่สุด
5. น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย	223	111	51	0	2.45	0.72	มากที่สุด
6. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องขยับหัวนกไปเหวี่ยงและทำการซ้อมบ่อยๆ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	129	181	73	2	2.14	0.72	มาก
7. ถ้วยใส่อาหาร ถ้วยใส่น้ำ ตะขอแขวนผลไม้และขันสำหรับให้นกอาบน้ำในกรง เป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุและความสะอาด	135	68	48	134	1.53	1.02	มาก
รวมการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน					2.09	0.84	มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยง พบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.09) โดยมีข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบ ต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย (คะแนน 2.45), ข้อที่ 4 สภาพแวดล้อมบริเวณที่เลี้ยงนกมีอากาศร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึงปราศจากฝุ่นละออง (คะแนน 2.32) และข้อที่ 3 กล้วยหิน มะละกอ เป็นผลไม้หลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน (คะแนน 2.26) รองลงมา คือ ข้อที่ 1 นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและมั่นใจได้ว่าปลอดจากโรค คือ ไม่เป็นพาหะของโรค (คะแนน 2.25), ข้อที่ 6 การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องขยันหัดวันไปเที่ยวและทำการซ้อมบ่อยๆ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (คะแนน 2.14), ข้อที่ 2 นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องทราบถึงแหล่งกำเนิดหรือสายพันธุ์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาในเชิงวิชาการต่อไป (คะแนน 1.71) และข้อที่ 7 ถ้วยใส่อาหาร ถ้วยใส่น้ำ ตะขอแขวนผลไม้และขันสำหรับให้นกอาบน้ำในกรง เป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุและความสะอาด ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล คือ

ตารางที่ 4 การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน	การรับรู้ข้อมูล		ค่าคะแนนเฉลี่ย	S.D.	การแปลความหมาย
	ไม่ทราบ	ทราบ			
1. การแสวงหาความรู้พร้อมประสบการณ์ เช่น การสัมมนา การฝึกอบรมเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน	116	269	0.70	0.46	มาก
2. เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อมกับนกตัวอื่นๆ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง	2	383	0.99	0.07	มาก
3. การดูแลนกปรอดหัวโขน ต้องให้อาหารสดทุกวัน ส่วนอาหารเม็ดไม่จำเป็นต้องให้ทุกวัน	14	371	0.96	0.19	มาก
4. อาหารพิเศษที่ใช้ในการบำรุงนกปรอดหัวโขน คือ อาหารเม็ดสำเร็จรูป	3	382	0.99	0.09	มาก
รวมการเปิดรับข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน			0.91	0.20	มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน พบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 0.91) โดยมีข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 2 และข้อที่ 4 เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อมกับนกตัวอื่นๆสัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง (คะแนน 0.99) และอาหารพิเศษที่ใช้ในการบำรุงนกปรอดหัวโขน คือ อาหารเม็ดสำเร็จรูป (คะแนน 0.99) ,ข้อที่ 3 การดูแลนกปรอดหัวโขน ต้องให้อาหารสดทุกวัน ส่วนอาหารเม็ดไม่จำเป็นต้องให้ทุกวัน (คะแนน 0.96) และข้อที่ 1 การแสวงหาความรู้พร้อมประสบการณ์ เช่น การสัมมนาการฝึกอบรมเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน (คะแนน 0.70) ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยง นกปรอดหัวโขน	การปฏิบัติ				ค่า คะแนน เฉลี่ย	S.D.	การแปล ความ หมาย
	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	ไม่ ปฏิบัติ			
1. การแสวงหาความรู้พร้อมประสบการณ์ เช่น การสัมมนาการฝึกอบรมเกี่ยวกับ นกปรอดหัวโขน	65	61	124	0	0.99	1.26	ปาน กลาง
2. เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอด หัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อม กับนกตัวอื่นๆสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	120	176	79	0	2.05	5.01	มาก
3. การดูแลนกปรอดหัวโขน ต้องให้อาหาร สดทุกวัน ส่วนอาหารเม็ดไม่ จำเป็นต้องให้ทุกวัน	142	120	105	0	2.00	0.89	มาก
4. อาหารพิเศษที่ใช้ในการบำรุงนก ปรอดหัวโขน คือ อาหารเม็ด สำเร็จรูป	128	134	116	0	1.99	0.84	มาก
รวมการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัย ที่สนับสนุนการเลี้ยงนก					1.76	2.0	มาก

การวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนก พบว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 1.76) โดยมีข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ข้อที่ 2 เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อมกับนกตัวอื่นๆสัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง

(คะแนน 2.05) ,ข้อที่ 3 การดูแลนกปรอดหัวโขน ต้องให้อาหารสดทุกวัน ส่วนอาหารเม็ดไม่จำเป็นต้องให้ทุกวัน (คะแนน 2.00) และข้อที่ 4 อาหารพิเศษที่ใช้ในการบำรุงนกปรอดหัวโขน คืออาหารเม็ดสำเร็จรูป (คะแนน 1.99) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน สรุปได้ดังนี้ คือ

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน

(n=385)

ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน	ไม่เห็นด้วย		เห็นด้วย		ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลความหมาย
	จำนวน (คน)	ค่าคะแนน	จำนวน (คน)	ค่าคะแนน			
1. การเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องทำการขออนุญาตจากทางราชการก่อนการดำเนินการ	183	47.50	202	52.50	0.52	0.50	ปานกลาง
2. การเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องทำการแสดงหลักฐานการได้มาของนก	194	50.40	191	49.60	0.50	0.50	ปานกลาง
3. ผู้ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนนก ให้ตรงตามความเป็นจริงและพร้อมให้มีการตรวจสอบจากทางราชการ	170	44.20	215	55.80	0.56	0.50	ปานกลาง
4. ผู้ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องมีการจัดทำเครื่องหมายประจำตัวนก	190	49.40	195	50.60	0.51	0.50	ปานกลาง
5. ประชาชนสามารถทำการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าได้ เฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองที่กำหนดให้เท่านั้น	170	44.20	215	55.80	0.56	0.50	ปานกลาง
6. รัฐบาลกำหนดให้นกปรอดหัวโขนเป็นสัตว์คุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้	132	34.30	253	65.70	0.66	0.48	ปานกลาง
7. ผู้ที่มีนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นเป็นความผิดตามกฎหมาย	220	57.10	165	42.90	0.43	0.50	ปานกลาง
8. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่มีการเผยแพร่และบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2535	155	40.30	230	59.70	0.60	0.49	ปานกลาง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=385)

ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน	ไม่เห็นด้วย		เห็นด้วย		ค่า คะแนน เฉลี่ย	S.D.	การ แปล ความ หมาย
	จำนวน (คน)	ค่า คะแนน	จำนวน (คน)	ค่า คะแนน			
9. ผู้ที่ส่งนกอปรอดหัวโขนเข้าประกวดแข่งขัน ต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารครอบครอง	235	61.00	150	39.00	0.39	0.50	ปาน กลาง
10. ผู้ที่เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนนำนกเข้าแข่งขัน หรือมีการตกลงซื้อขายของผู้แจ้งครอบครอง อื่น จะเป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง ปรับ	265	68.80	120	31.20	0.31	0.46	ปาน กลาง
11. ผู้ที่เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนไว้ในครอบครอง โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถ้านำมามอบให้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว นกจะต้องเป็นของ แผ่นดิน ไม่ต้องรับโทษ	229	59.50	156	40.50	0.41	0.49	ปาน กลาง
12. ควรให้นกอปรอดหัวโขนถอนชื่อจากบัญชี สัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้มีการเพาะเลี้ยงได้อย่าง เสรี	36	9.40	349	90.60	0.91	0.29	มาก
13. รัฐบาลควรดำเนินการขึ้นทะเบียนนกอปรอด หัวโขน โดยให้กรมป่าไม้กำหนดจำนวนที่กำหนด เป็นเครื่องหมายทะเบียนนก เพื่อป้องกันไม่ให้ มีการนำนกจากป่ามาสวม	191	49.60	194	50.40	0.50	0.50	ปาน กลาง
รวมความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน					0.53	0.48	ปาน กลาง

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 0.53) โดยมีข้อที่มีคะแนนสูงสุด 3 อันดับ คือ ข้อ 12 ควรให้นกอปรอดหัวโขนถอนชื่อออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้มีการเพาะเลี้ยงได้อย่างเสรี (คะแนน 0.91) ,ข้อที่ 6 รัฐบาลกำหนดให้นกอปรอดหัวโขนเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองที่เพาะพันธุ์ได้ (คะแนน 0.66) และข้อที่ 8

พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่มีการเผยแพร่และบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 (คะแนน 0.60) ตามลำดับ

ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 1.1 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอายุ โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)						
อายุ	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
14 – 30 ปี	127	6.57	4.84	7.391**	0.001	แตกต่างกัน
31 – 47 ปี	169	7.81	4.66			
มากกว่า 47 ปี	89	5.40	5.34			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant
Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามอายุ		อายุผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน		
	ค่าเฉลี่ย	(1)	(2)	(3)
(1) 14 – 30 ปี	6.57	-		
(2) 31 – 47 ปี	7.81	*	-	
(3) มากกว่า 47 ปี	5.40	ns	**	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า อายุผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุ 14 – 30 ปี มีการเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 6.57) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุ 31 – 47 ปี (ค่าเฉลี่ย 7.81)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุ 31 - 47 ปี มีการเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.81) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุมากกว่า 47 ปี (ค่าเฉลี่ย 5.40) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 1.2 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามรายได้ โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

รายได้	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
2,500 – 9,000 ปี	98	5.74	5.02	2.712*	0.045	แตกต่างกัน
9,001 – 15,000 ปี	114	6.81	4.93			
15,001 – 35,000 ปี	99	7.32	4.97			
มากกว่า 35,000 ปี	74	7.72	4.75			

หมายเหตุ: * หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 10 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามรายได้ เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามรายได้	รายได้ของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน			
	(1)	(2)	(3)	(4)
ค่าเฉลี่ย	5.74	6.81	7.32	7.72
(1) 2,500 – 9,000 บาท	5.74	-		
(2) 9,001 – 15,000 บาท	6.81	ns	-	
(3) 15,001 – 35,000 บาท	7.32	*	ns	-
(4) มากกว่า 35,000 บาท	7.72	**	ns	ns

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า รายได้ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

0.05) โดยผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้ 2,500 – 9,000 บาท มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 5.74) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้ 15,001 – 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 7.32)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้ 2,500 – 9,000 บาท มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 5.74) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้มากกว่า 35,000 บาท (ค่าเฉลี่ย 7.72) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 1.3 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ระดับการศึกษา	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3	61	6.20	5.23	1.111 ^{ns}	0.351	ไม่แตกต่างกัน
มัธยมศึกษาปีที่ 6/ปวช	106	6.42	5.10			
ปวส./อนุปริญญา	63	7.83	4.64			
ปริญญาตรี	136	7.00	4.91			
สูงกว่าปริญญาตรี	19	6.95	4.56			

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 1.4 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 12 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ประสบการณ์ในการเลี้ยง นกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
5 – 10 ปี	214	7.19	4.81	7.594**	0.001	แตกต่างกัน
11 – 20 ปี	113	7.37	4.84			
มากกว่า 20 ปี	53	4.55	5.18			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามประสบการณ์ ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน		ประสบการณ์ในการเลี้ยง นกปรอดหัวโขน		
		(1)	(2)	(3)
	ค่าเฉลี่ย	7.19	7.37	4.55
(1) 5 – 10 ปี	7.19	-		
(2) 11 – 20 ปี	7.37	ns	-	
(3) มากกว่า 20 ปี	4.55	**	**	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอด

หัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน 5 – 10 ปี มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.19) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมากกว่า 20 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.55)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน 11 - 20 ปี มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.37) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมากกว่า 20 ปี (ค่าเฉลี่ย 4.55) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 1.5 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในครอบครองแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามจำนวนนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

จำนวนนกปรอดหัวโขน ที่มีอยู่ในครอบครอง	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
1 – 5 ตัว	178	5.47	4.90	14.157**	0.000	แตกต่างกัน
6 – 10 ตัว	122	7.71	4.83			
มากกว่า 11 ตัว	85	8.47	4.52			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในครอบครองแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 15 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามจำนวนนก เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least
Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามจำนวน นกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในครอบครอง		จำนวนนกปรอดหัวโขน		
		(1)	(2)	(3)
	ค่าเฉลี่ย	8.32	7.21	2.93
(1) 1 – 5 ตัว	8.32	-		
(2) 6 – 10 ตัว	7.21	**	-	
(3) มากกว่า 10 ตัว	2.93	**	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า จำนวนนกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในครอบครอง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขน 1 – 5 ตัว มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.32) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขน 6 – 10 ตัว (ค่าเฉลี่ย 7.21)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขน 1 - 5 ตัว มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.32) แตกต่างจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขนมากกว่า 10 ตัว (ค่าเฉลี่ย 2.93) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 2.1 สุขภาพนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 16 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่ในการดูแลสุขภาพ นกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	183	8.32	4.50	26.701**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	118	7.21	4.63			
บางครั้ง	80	2.93	4.32			
ไม่ปฏิบัติ	4	7.00	6.93			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 17 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขน		ความถี่ในการดูแลสุขภาพ นกปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.32	7.21	2.93	7.00
(1) ทุกครั้ง	8.32	-			
(2) บ่อยครั้ง	7.21	*	-		
(3) บางครั้ง	2.93	**	**	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	7.00	ns	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.32) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 7.21)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.32) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.93) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.21) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยง

นกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.93) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 2.2 แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขน ของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยง จำแนกตามแหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน (n=385)

แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	134	8.60	4.57	13.823**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	86	6.21	5.08			
บางครั้ง	86	4.50	4.80			
ไม่ปฏิบัติ	79	7.10	4.52			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีแหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 19 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามแหล่งที่มานกปรอดหัวโขน เป็นรายกลุ่ม โดยวิธี
LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยจำแนกตามแหล่งที่มานกปรอดหัวโขน		แหล่งที่มานกปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.60	6.21	4.50	7.10
(1) ทุกครั้ง	8.60	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.21	**	-		
(3) บางครั้ง	4.50	**	ns	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	7.10	*	ns	**	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายกลุ่ม พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.60) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 6.21)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.60) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.50) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.60) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ไม่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 7.10) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขนบางครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 4.50) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ไม่ทราบแหล่งที่มานกปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 7.10) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 2.3 อาหารที่จำเป็นต่อนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอาหารที่จำเป็นต่อนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่ในการให้อาหารที่ จำเป็นต่อนกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	167	8.40	4.52	10.377**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	155	5.74	4.95			
บางครั้ง	50	5.43	5.13			
ไม่ปฏิบัติ	3	6.00	3.46			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอาหารที่จำเป็นนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 21 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นนกอปรอดหัวโขน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการให้อาหารที่จำเป็นนกอปรอดหัวโขน		ความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นต่อ นกอปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.40	5.74	5.43	6.00
(1) ทุกครั้ง	8.40	-			
(2) บ่อยครั้ง	5.74	**	-		
(3) บางครั้ง	5.43	**	ns	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	6.00	ns	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นต่อนกอปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นต่อนกอปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.40) แตกต่างจากโดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นต่อนกอปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.74)

ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นต่อนกอปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.40) แตกต่างจากโดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารที่จำเป็นต่อนกอปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.43) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 2.4 สภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ตารางที่ 22 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

สภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	193	8.18	4.59	23.608**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	127	6.96	4.92			
บางครั้ง	61	2.67	3.79			
ไม่ปฏิบัติ	4	2.50	0.58			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 23 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามสภาพอากาศ ที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน		สภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.18	6.96	2.67	2.50
(1) ทุกครั้ง	8.18	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.96	*	-		
(3) บางครั้ง	2.67	**	**	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	2.50	*	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.18) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 6.96)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.18) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.67) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.18) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยง

นกปรอดหัวโขนที่ไม่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 2.50) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 6.96) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.67) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 2.5 คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยง นกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	222	8.27	4.52	25.423**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	110	6.12	5.02			
บางครั้ง	51	2.29	3.49			
ไม่ปฏิบัติ	2	4.50	2.12			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 25 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่คุณภาพ น้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน		ความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยง นกอปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.27	6.12	2.29	4.50
(1) ทุกครั้ง	8.27	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.12	**	-		
(3) บางครั้ง	2.29	**	**	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	4.50	ns	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.27) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 6.12)

ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.27) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.29) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 6.12) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยง

นกรอดหัวโขนที่มีความถี่คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 2.29) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 2.6 การฝึกซ้อมนกรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามการฝึกซ้อมนกรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน (n=385)

ความถี่ในการฝึกซ้อม นกรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	129	7.00	4.86	2.815*	0.039	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	181	7.30	4.86			
บางครั้ง	73	5.58	5.24			
ไม่ปฏิบัติ	2	2.00	0.00			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนที่มีการฝึกซ้อมนกรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 27 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน		ความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	7.00	7.30	5.58	2.00
(1) ทุกครั้ง	7.00	-			
(2) บ่อยครั้ง	7.30	ns	-		
(3) บางครั้ง	5.58	*	*	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	2.00	ns	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.00) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.58)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.30) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.58) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 2.7 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ตารางที่ 28 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

อุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยง นกอปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	129	7.72	4.79	3.770*	0.011	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	181	6.76	4.91			
บางครั้ง	73	7.46	5.34			
ไม่ปฏิบัติ	2	5.78	4.87			

หมายเหตุ: ** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 29 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน เป็นรายคู่
โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยกับการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามอุปกรณ์ ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน		อุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	7.72	6.76	7.46	5.78
(1) ทุกครั้ง	7.72	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.76	ns	-		
(3) บางครั้ง	7.46	ns	ns	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	5.78	**	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน ทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.72) แตกต่างจากโดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่ไม่มีอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 5.78)

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 3.1 การได้รับการฝึกอบรมของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามการได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน
โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่ในการได้รับการฝึกอบรม ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	65	8.91	4.90	7.351**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	61	6.77	5.23			
บางครั้ง	124	7.20	4.47			
ไม่ปฏิบัติ	135	5.56	4.96			

หมายเหตุ: ** หมายถึง ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน แตกต่างกัน
มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
0.01

ตารางที่ 31 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยง
นกอปรอดหัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขน		ความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมผู้เลี้ยง นกอปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.91	6.77	7.20	5.56
(1) ทุกครั้ง	8.91	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.77	*	-		
(3) บางครั้ง	7.20	**	ns	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	5.56	**	ns	**	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายกลุ่ม พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.91) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 6.77)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.91) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 7.20) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.91) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ไม่มี ความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 5.56) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขนบางครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.20) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ไม่มี ความถี่ในการได้รับการฝึกอบรมนกปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 5.56) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 3.2 เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 32 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามเทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน
โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึก นกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	120	8.01	4.90	4.381**	0.005	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	176	6.69	4.79			
บางครั้ง	79	5.68	5.57			
ไม่ปฏิบัติ	10	4.80	3.61			

หมายเหตุ: ** หมายถึง ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีเทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน แตกต่างกัน
มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
0.01

ตารางที่ 33 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน		ความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึก นกปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.01	6.69	5.68	4.80
(1) ทุกครั้ง	8.01	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.69	*	-		
(3) บางครั้ง	5.68	**	ns	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	4.80	*	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายกลุ่ม พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.01) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 6.69)

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.01) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.68) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.01) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ไม่มีความถี่ในการใช้เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน (ค่าเฉลี่ย 4.80) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3.3 การดูแลนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 34 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโชนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามการดูแลนกอพยพหัวโชนในแต่ละวัน
โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่ในการดูแลนกอพยพ หัวโชนในแต่ละวัน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	142	8.45	4.46	13.239**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	120	6.93	5.14			
บางครั้ง	105	4.61	4.67			
ไม่ปฏิบัติ	18	6.67	4.50			

หมายเหตุ:** หมายถึง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโชนที่มีการดูแลนกอพยพหัวโชนในแต่ละวัน แตกต่าง
กัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทาง
สถิติ 0.01

ตารางที่ 35 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโชนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการดูแลนกอพยพหัวโชนในแต่ละวัน
เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอพยพหัวโชนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการดูแลนกอพยพหัวโชนในแต่ละวัน		ความถี่ในการดูแลนกอพยพหัวโชน ในแต่ละวัน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.45	6.93	4.61	6.67
(1) ทุกครั้ง	8.45	-			
(2) บ่อยครั้ง	6.93	**	-		
(3) บางครั้ง	4.61	**	ns	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	6.67	ns	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่นับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการเล่นนกปรอดหัวโขนในแต่ละวัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) โดยผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการเล่นนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.45) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการเล่นนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 6.93)

ผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการเล่นนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.45) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการเล่นนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 4.61) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

สมมติฐานที่ 3.4 อาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ตารางที่ 36 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามอาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขน โดยการวิเคราะห์แบบแปรปรวน

(n=385)

ความถี่ในการให้อาหารพิเศษ ที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขน	n	ค่าเฉลี่ย	S.D.	F	p-value	สรุปผล
ทุกครั้ง	128	8.39	4.60	10.145**	0.000	แตกต่างกัน
บ่อยครั้ง	134	7.00	4.90			
บางครั้ง	116	5.05	4.98			
ไม่ปฏิบัติ	7	5.29	1.98			

หมายเหตุ: ** หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขน แตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ตารางที่ 37 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า จำแนกตามความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอด
หัวโขน เป็นรายคู่ โดยวิธี LSD (Least Significant Difference)

การเห็นด้วยการเลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติ สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า โดยจำแนกตามความถี่ ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขน		ความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บน กอปรอดหัวโขน			
		(1)	(2)	(3)	(4)
	ค่าเฉลี่ย	8.39	7.00	5.05	5.29
(1) ทุกครั้ง	8.39	-			
(2) บ่อยครั้ง	7.00	*	-		
(3) บางครั้ง	5.05	**	**	-	
(4) ไม่ปฏิบัติ	5.29	ns	ns	ns	-

หมายเหตุ: ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการเห็นด้วยของผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นรายคู่ พบว่า ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) โดยผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.39) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง (ค่าเฉลี่ย 7.00)

ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขนทุกครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 8.39) แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.05) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ผู้เลี้ยงนกอปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บนกอปรอดหัวโขนบ่อยครั้ง มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ค่าเฉลี่ย 7.00)

แตกต่างจากโดยที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถี่ในการให้อาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขนบางครั้ง (ค่าเฉลี่ย 5.05) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ข้อวิจารณ์

จากการศึกษาความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้วิจารณ์ผลการวิจัยโดยมีรายละเอียดดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 1.1 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอายุแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุขสันต์ ชื่นประเสริฐ (2550) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อของเกษตรกร : กรณีศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อในเขตจังหวัดระยอง พบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่เนื้อที่มีอายุต่างกัน มีการยอมรับมาตรฐานฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนใหญ่ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอยู่ในวัยตั้งแต่ 30 – 47 ปี เนื่องจากเป็นวัยที่มีความพร้อมสูง เป็นวัยที่มีอาชีพหลักแหล่ง รับผิดชอบตัวเองและคล่องแคล่วในการเดินทางหานกและแข่งขัน

สมมติฐานที่ 1.2 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเชิงธุรกิจที่มีรายได้แตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้มากกว่า จะมีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ในการเปลี่ยนแปลงที่เร็วกว่า

(พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนส่วนใหญ่ในกรุงเทพมหานครที่มีรายได้สูง ตั้งแต่ 15,001 – 35,000 บาท มีโอกาสที่จะหานกปรอดหัวโขนมาครอบครองเพิ่มได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ หรือเนื่องจาก ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้สูง มีโอกาสที่จะพัฒนาการเพาะพันธุ์ โดยมุ่งหวังในการค้ามากกว่าผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีรายได้ต่ำ

สมมติฐานที่ 1.3 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าไม่แตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธนิต ปาละสุวรรณ (2547) ได้ศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 : กรณีศึกษาการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า พบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีทัศนคติต่อกฎกระทรวงว่าด้วยการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เป็นการปฏิเสธ สมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานที่ 1.4 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเชิงธุรกิจที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ณัฐวุฒิ นวลกุล (2552) ได้ศึกษา เรื่อง การยอมรับการใช้ประโยชน์จากกระถินของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้อง จังหวัดสระบุรี พบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการเลี้ยงสัตว์ต่ำกว่า 5 ปี และระหว่าง 5 – 9 ปี มีการยอมรับการใช้ประโยชน์จากกระถินของเกษตรกร โดยรวมเฉลี่ยแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีประสบการณ์สูงกว่าจะยอมรับได้เร็วกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551)

สมมติฐานที่ 1.5 ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในครอบครองแตกต่างกัน มีระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเชิงธุรกิจที่มีจำนวนนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนงนิตย์ ใจเกลี้ยง (2551) ได้ศึกษาเรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแพงโกล่าของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้องในอำเภอนองเสือ จังหวัดปทุมธานี พบว่า เกษตรกรที่มีจำนวนสัตว์ที่เลี้ยงแตกต่างกัน มีการยอมรับด้านเทคโนโลยีการผลิตและด้านการใช้ประโยชน์ จากหญ้าแพงโกล่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้เพาะเลี้ยงนิยมเลี้ยงนกเทศผู้เพื่อส่งเข้าแข่งขัน โดยยังไม่เพาะเลี้ยงตัวเมียเพื่อผสมพันธุ์ เนื่องจากยังจัดหานกปรอดหัวโขนได้ง่ายโดยไม่ต้องเสียเวลาผสมพันธุ์เอง อีกทั้งไม่ต้องใช้พ่อพันธุ์-แม่พันธุ์ ที่เคยชนะการแข่งขันหรือสายเลือดดีซึ่งมีราคาสูงและต้องรอนาน

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 2.1 สุขภาพนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีความถนัดในการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีแรงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต้องมีความพร้อมทางจิตใจ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากกว่าและมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลสุขภาพนกปรอดหัวโขน ที่จะนำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการแข่งขันจะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ดูแลเอาใจใส่อย่างดีทุกวัน ซึ่งหากรวมถึงการต้องฝึกซ้อม การให้น้ำให้อาหารและการน่านกไปตากแดด ซึ่งทุกกิจกรรมต้องใช้เวลามาก เนื่องจากในการแข่งขันมีรางวัลมากมาย

สมมติฐานที่ 2.2 แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีแหล่งที่มาของปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนท้องที่ใดมีสภาพภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เจริญหรือมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยการผลิตมากกว่า จะมีผลทำให้เกิดแนวโน้มของการยอมรับมากกว่าและเร็วกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนนิยมซื้อนก จากสนามแข่งซึ่งนกที่ใช้แข่งได้รับการฝึกมาพอสมควร ทำให้การเลี้ยงดูง่ายขึ้นและสามารถลดเวลาและเลี้ยงพร้อมกันได้หลายตัว

สมมติฐานที่ 2.3 อาหารที่จำเป็นต่อนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอาหารที่จำเป็น นกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนท้องที่ใดมีสภาพภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เจริญทางด้านเทคโนโลยีได้มากกว่า หรือมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยการผลิตมากกว่า จะมีผลทำให้เกิดแนวโน้มของการยอมรับมากกว่าและเร็วกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในปัจจุบันเลี้ยงกันทั่วทุกภาคของประเทศไทย ทำให้อาหารที่ให้นกปรอดหัวโขนในแต่ละภาคไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับผลไม้ตามฤดูกาล

สมมติฐานที่ 2.4 สภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีสภาพอากาศที่เหมาะสมต่อนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนท้องที่ใดมีสภาพอากาศที่สามารถติดต่อกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เจริญทางด้านเทคโนโลยีได้มากกว่า ไม่ว่าจะคมนาคมที่สะดวก หรือมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยการผลิตมากกว่า จะมีผลทำให้เกิดแนวโน้มของการยอมรับมากกว่าและเร็วกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในแต่ละภาคมีสภาพภูมิอากาศที่แตกต่างกัน ที่เหมาะสมต่อนกต้องมีสภาพอากาศที่ร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึง ปราศจากละอองน้ำ

สมมติฐานที่ 2.5 คุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีคุณภาพน้ำที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีแรงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต้องมีความพร้อมทางจิตใจ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากกว่าและมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลนกปรอดหัวโขนในเรื่อง คุณภาพน้ำ ที่จะนำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เพราะผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการแข่งขัน ต้องเปลี่ยนน้ำสำหรับให้นกดื่มและอาบทุกครั้ง เพื่อเป็นการป้องกันการติดเชื้อจากแบคทีเรีย

สมมติฐานที่ 2.6 การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีการฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากกว่า หรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน ในเรื่อง การฝึกนกปรอดหัวโขนมากกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในระดับที่รวดเร็วและมากกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการแข่งขัน จะต้องมีการนำนกไปซ้อมบ่อยๆ และมีการตากแดด ซึ่งต้องใช้เวลาในการฝึกซ้อม

สมมติฐานที่ 2.7 อุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอุปกรณ์ที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) กลุ่มผู้เลี้ยงนกที่อยู่ในชุมชนที่รักษานขนบธรรมเนียมประเพณีเก่าๆ อย่างเคร่งครัดมากกว่า มีลักษณะการแบ่งชนชั้นทางสังคมอย่างเห็นเด่นชัดกว่า มีค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับกิจกรรมที่เป็นอุปสรรคต่อการเปลี่ยนแปลงมากกว่า มีผลทำให้เกิดการยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่ช้าลงและน้อยลงด้วย (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เลี้ยงนกปรอด

หัวโขนมีความชอบในงานของช่างแกะกรงและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยง ของแต่ละภาคไม่เหมือนกัน โดยมุ่งหวังในงานด้านศิลปะ

สมมติฐานที่ 3 ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์กับการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งสามารถแยกเป็นสมมติฐานย่อย ได้ดังนี้คือ

สมมติฐานที่ 3.1 การได้รับการฝึกอบรมของผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนที่มีการฝึกอบรมผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อนงนิตย์ ใจเกลี้ยง (2551) ได้ศึกษา เรื่อง การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแพงโกล่าของเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้องในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี พบว่า เกษตรกรที่มีการเปิดรับสื่อมวลชนต่างกัน มีการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแพงโกล่าของเกษตรกรแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05) ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนจะมีการเปิดรับข่าวสารจากสื่อที่แตกต่างกัน แต่เนื่องจากผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนผ่านการฝึกอบรม การเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่ามาไม่นาน ยังต้องใช้เวลาในการศึกษาข้อมูลจากสื่อต่างๆ ก่อนที่จะตัดสินใจอย่างไรลงไป เพื่อให้ได้ประโยชน์มากที่สุด (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551)

สมมติฐานที่ 3.2 เทคนิคการฝึกนกรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนที่มีเทคนิคการฝึกนกรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขนที่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือผู้นำการเปลี่ยนแปลงมากกว่า หรือมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขน ในเรื่อง เทคนิคการฝึกนกรอดหัวโขนมากกว่า จะยอมรับการเปลี่ยนแปลงในระดับที่รวดเร็วและมากกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เลี้ยงนกรอดหัวโขน จะมีวิธีการเทคนิคการ

ฝึกนกปรอดหัวโขนไม่เหมือนกัน โดยมุ่งหวังในทางเดียวกัน คือ การให้นกปรอดหัวโขนร้องดีและได้รับรางวัล

สมมติฐานที่ 3.3 การดูแลนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน มีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า แตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีการดูแลนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีแรงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต้องมีความพร้อมทางจิตใจ มีข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากกว่าและมีทัศนคติที่ดีต่อการดูแลนกปรอดหัวโขนในแต่ละวัน ที่จะนำมาเพื่อการเปลี่ยนแปลง (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในแต่ละวันไม่เหมือนกัน อาจเนื่องจากเวลาในการทำงานของผู้เลี้ยง

สมมติฐานที่ 3.4 อาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีความสัมพันธ์ กับระดับการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน

ผลจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่มีอาหารพิเศษที่ใช้บำรุงนกปรอดหัวโขนแตกต่างกัน มีการเห็นด้วยต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าแตกต่างกัน (ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01) ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่องค์ที่ใดมีสภาพภูมิศาสตร์ที่สามารถติดต่อกับท้องถิ่นอื่นๆ โดยเฉพาะท้องถิ่นที่เจริญทางด้านเทคโนโลยีได้มากกว่า ไม่ว่าคมนาคมที่สะดวก หรือมีทรัพยากรที่เป็นปัจจัยการผลิตมากกว่า จะมีผลทำให้เกิดแนวโน้มของการยอมรับมากกว่าและเร็วกว่า (พัฒนา สุขประเสริฐ, 2551) ทั้งนี้เพราะว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน อาจจะทำอาหารพิเศษขึ้นเอง ซึ่งในแต่ละภาค แต่ละฤดูกาลจะมีผลไม้หรือสัตว์ แมลงต่างๆที่ไม่เหมือนกัน มาเป็นสูตรพิเศษ หรือ อาหารเม็ดสำเร็จรูป โดยมุ่งหวังให้นกปรอดหัวโขนมีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์

ตอนที่ 6 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ด้านความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน
ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ

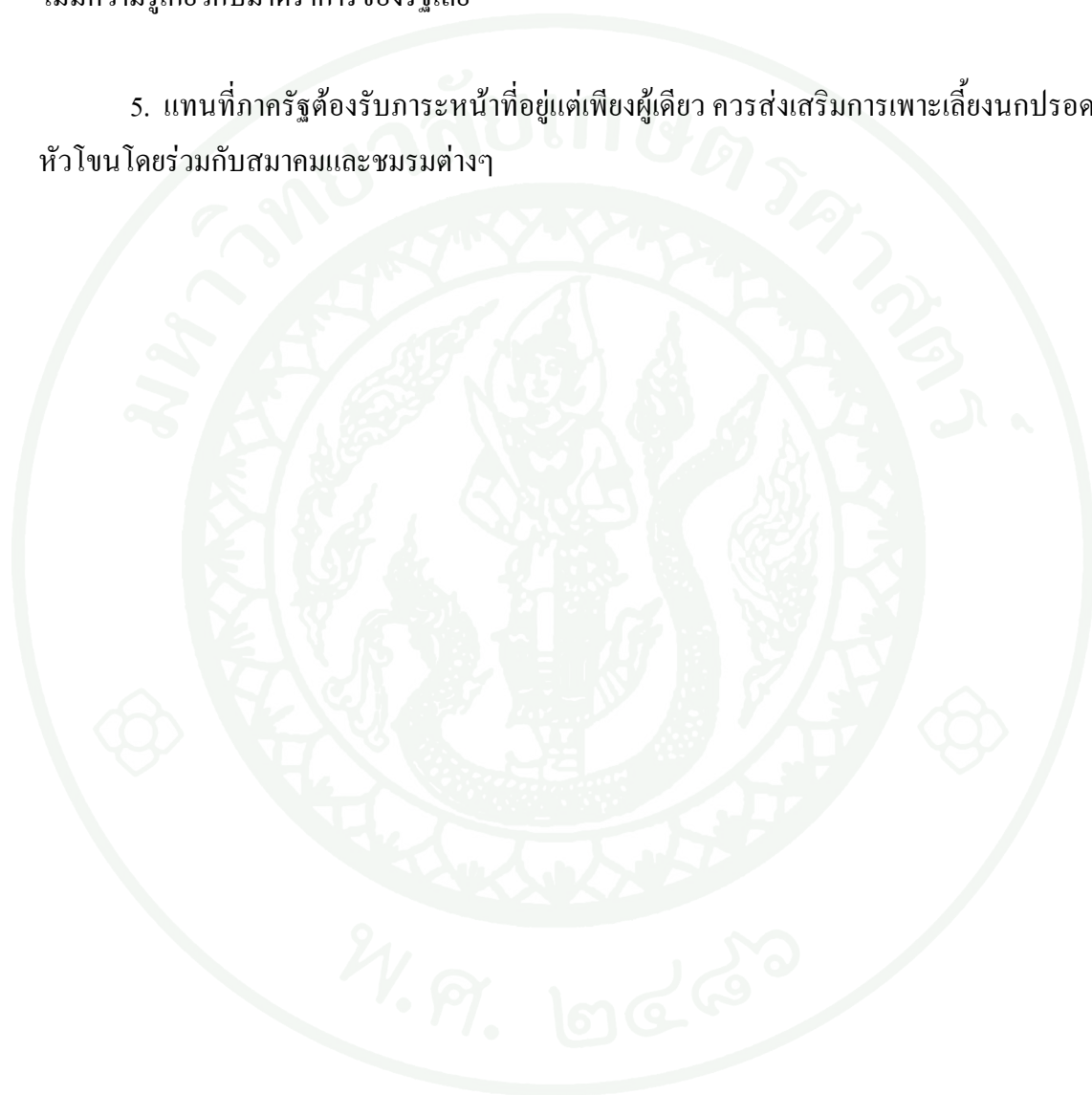
ปัญหาที่พบ ได้แก่

1. ผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนนำนกเข้าแข่งขันหรือมีการตกลงซื้อขายของผู้แจ้งครอบครอง
อื่น จะเป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้ง
ปรับ จำนวน 265 ราย
2. ผู้ที่ส่งนกปรอดหัวโขนเข้าประกวดแข่งขัน ต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารครอบครอง
จำนวน 235 ราย
3. ผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถ้านำมามอบให้แก่
พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว นกจะต้องเป็นของแผ่นดิน ไม่ต้องรับโทษ จำนวน 229 ราย
4. ผู้ที่มีนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นเป็นความผิดตาม
กฎหมาย จำนวน 220 ราย
5. การเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องทำการแสดงหลักฐานการได้มาของนก จำนวน 190
ราย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ของรัฐเพื่อให้ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนสามารถปฏิบัติได้อย่าง
ถูกต้อง
2. รัฐควรมีนโยบายผ่อนปรนในการใช้บังคับกฎหมาย

3. ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนส่วนใหญ่แสดงความรู้ ความเข้าใจเพียงบางส่วน ไม่ตรงและไม่ครอบคลุมครบถ้วน
4. ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการประชาสัมพันธ์จากรัฐโดยตรง จึงทำให้ไม่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรการของรัฐเลย
5. แทนที่ภาครัฐต้องรับภาระหน้าที่อยู่แต่เพียงผู้เดียว ควรส่งเสริมการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนโดยร่วมกับสมาคมและชมรมต่างๆ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาเรื่องความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถสรุปผล การวิจัยได้ดังนี้

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน สรุปได้ดังนี้

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน 385 คน มีอายุเฉลี่ย 38.69 ปี มีรายได้เฉลี่ย 24,485.71 บาท ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 35.10) มีประสบการณ์ในการเลี้ยงเฉลี่ย 15.31 ปี มีจำนวนนกเฉลี่ย 9.53 ตัว ส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 38.96) ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาเดิมที่ภาคใต้ (ร้อยละ 52.21) ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่ในบ้านเดี่ยว (ร้อยละ 51.95) มีวัตถุประสงค์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการค้าเป็นอาชีพ (ร้อยละ 100.00) ส่วนใหญ่มีการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพศผู้ (ร้อยละ 76.57) และส่วนใหญ่มีแหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขนป่า (ร้อยละ 71.63) มาจากภาคใต้ (ร้อยละ 30.48)

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการรับรู้ข้อมูล คือ ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนอยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.95) โดยมีข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 1 นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและมั่นใจได้ว่าปลอดจากโรค คือ ไม่เป็นพาหะของโรค , ข้อที่ 3 กลัวขโมย ระวังภัย เป็นผลไม้หลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน , ข้อที่ 4 สภาพแวดล้อมบริเวณที่เลี้ยงนกมีอากาศร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึง ปราศจากฝุ่นละออง , ข้อที่ 5 น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบ ต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย และข้อที่ 6 การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องขยันหิวหนักไปเที่ยวและทำการซ้อมบ่อยๆ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง (ค่าคะแนน 0.99) และส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน อยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.09)

โดยมีข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 5 น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบ ต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย (คะแนน 2.45)

ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน สรุปได้ดังนี้

ปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการรับรู้ข้อมูล คือ ได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน อยู่ในระดับมาก (ค่าคะแนนเฉลี่ย 0.91) โดยมีข้อที่มีค่าคะแนนสูงสุด คือ ข้อที่ 2 และข้อที่ 4 เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อมกับนกตัวอื่นๆ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง และอาหารพิเศษที่ใช้ในการบำรุงนกปรอดหัวโขน คือ อาหารเม็ดสำเร็จรูป (คะแนน 0.99) และส่วนใหญ่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีการปฏิบัติเกี่ยวกับปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน อยู่ในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 1.76) โดยมีข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อที่ 2 เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อมกับนกตัวอื่นๆ สัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง (คะแนน 2.05)

ด้านความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน สรุปได้ดังนี้

ด้านความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พบว่า ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนเห็นด้วยกับพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า อยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 0.53) โดยมีข้อที่มีคะแนนสูงสุด คือ ข้อ 12 ควรให้นกปรอดหัวโขนถอนชื่อออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้มีการเพาะเลี้ยงได้อย่างเสรี (คะแนน 0.91)

การนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเรื่องต่างๆไปใช้ประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

ปัจจุบันนกปรอดหัวโขนสามารถเพาะพันธุ์เลี้ยงในเชิงธุรกิจได้ อย่างกรณีของสถานเลี้ยงสัตว์ป่าจังหวัดพังงา ได้ทำการศึกษาทดลองเพื่อหาเทคนิควิธีในการเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน พบว่าประสบความสำเร็จในการเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน จึงเป็นแบบอย่างให้กับผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนนำไปเพาะพันธุ์ ในระยะหลังสามารถผสมพันธุ์ได้ทั้งปีและมีการพัฒนาต่อไปอย่างไม่หยุดยั้ง ดังนั้น หากมีการส่งเสริมให้มีการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเชิงธุรกิจแล้ว ในภาพรวมเศรษฐกิจก็จะดีขึ้น เพราะการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมีไข่เลี้ยงในประเทศไทยเท่านั้น ทางประเทศ

มาเลเซีย สิงคโปร์และอินโดนีเซีย ก็นิยมเลี้ยงกัน จึงต้องมีการแข่งขันซื้อขายนกปรอดหัวโขนกันมากขึ้น การหมุนเวียนของเงินจะหมุนเวียนดี ทำให้เศรษฐกิจดี

เพื่อให้คนปรอดหัวโขนสามารถเพาะพันธุ์และแข่งขันได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากกรมป่าไม้ก่อนเหมือนนกเขาชวา จะยังไม่ได้ผล แต่ก็ได้รับอนุโลมมากกว่าเมื่อก่อน ยังคงมีความพยายามของผู้เลี้ยงที่จะเพาะเลี้ยง จนถึงขณะนี้ก็ยังไม่มีข้อมูลยืนยันที่บ่งบอกว่า สามารถเพาะพันธุ์ส่งป้อนตลาดการแข่งขันได้อย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้น สิ่งที่ทางรัฐบาลควรจะต้องตอบสนองความต้องการของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน คือ การปลดคนปรอดหัวโขนออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง เปิดเสรีในการเลี้ยง การครอบครอง การค้า ไม่ต้องคุ้มครองนกปรอดหัวโขน เช่นเดียวกับ การเปิดเสรีนกเขาที่ได้ปลดออกไปแล้ว และไม่ต้องออกมาตรการควบคุมอื่นใด ให้เป็นไปตามกลไกของตลาดให้เร็วที่สุด

ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า ที่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนพบปัญหา คือ ด้านข้อกฎหมายและมาตรการของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงปัญหานี้ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย โดยมีนโยบายในการใช้บังคับและจับกุม ผู้ขายนกปรอดหัวโขนที่ดักจับมาจากป่าเป็นหลัก จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนต้องเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน นานกว่าเข้าร่วมการแข่งขันและกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ทำให้การถ่ายทอดความรู้เป็นไปอย่างหลบซ่อน ผลผลิตจากการผสมพันธุ์ไม่สามารถขายได้ เนื่องจากเกรงถูกเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าใจคลาดเคลื่อนว่า เป็นนกปรอดหัวโขนที่จับมาจากป่าและจับกุม

การจะทำให้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าเชิงพาณิชย์นั้น ทางรัฐควรมีบทบาทในการปกป้องการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าของประชาชนมากกว่าที่เป็นอยู่ เพราะการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงกว่าปลามาก เนื่องจากองค์กัระหว่างประเทศ มักแนะนำให้สงวน ขึ้นบัญชีสัตว์ป่าในประเทศไทยไว้ ห้ามเพาะเลี้ยง ห้ามซื้อขายสัตว์ป่าของไทย แล้วส่งสัตว์ป่าตนเองมาขายในราคาที่สูง ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้เพาะเลี้ยงสัตว์ป่า อาจจะเป็นช่องทางให้เจ้าหน้าที่รัฐใช้อำนาจโดยมิชอบ เบียดบังเอาผลประโยชน์นั้น

การบังคับใช้พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า สำหรับผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ก็คือ ขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายและเหตุผลในการออกคำสั่งในทางปกครอง เช่น การกำหนดให้มีสัตว์ป่าไว้ในครอบครองไว้ไม่เกิน 2 ตัว ในกรณีนกปรอดหัวโขนแล้ว ยังต้องมีมาก เพื่อให้สามารถคัดเลือกพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ที่สามารถผสมพันธุ์กันได้สายพันธุ์ที่ดี ซึ่งผู้เพาะเลี้ยงนก

โปรดหัวโขนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรการที่เกี่ยวข้องได้ การแก้ไขปัญหาคกรครอบสัตว์ป่าที่มีไว้ในครอบครองโดยมิชอบ เพื่อส่งเสริมการเพาะพันธุ์สัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ โดยกำหนดขอบเขตและหลักการในการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ให้กรมป่าไม้หรือกรมประมงรับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้จำนวน 55 ชนิด โดยไม่ต้องดำเนินการคดีตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

2. เมื่อเจ้าหน้าที่รับมอบสัตว์ป่าคุ้มครองตาม ข้อที่ 1. แล้วให้สัตว์ป่านั้นตกเป็นของแผ่นดิน

3. ให้กรมป่าไม้หรือกรมประมงจำหน่ายเฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองที่รับมอบมาในราคาถูก โดยสงวนสิทธิ์ให้เจ้าของสัตว์ป่าที่นำมามอบให้เป็นผู้มีสิทธิ์ขอซื้อ เพื่อนำไปเพาะพันธุ์เป็นลำดับแรก ราคาของสัตว์ป่าคุ้มครองที่จะรับมอบและจำหน่ายคืนให้เจ้าของเดิม เพื่อทำการเพาะพันธุ์ นกโปรดหัวโขนเคราแดง ราคา 50 บาท

แม้ว่าทุกวันนี้จะมีความพยายามที่จะเข้าซื้อตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ยกเลิกหรือถอดชื่อนกโปรดหัวโขนออกจากรายชื่อสัตว์คุ้มครอง ซึ่งเรื่องนี้ดูแล้วเป็นเรื่องที่ยากมาก ให้ย้อนไปดูกรณีโก๋ขนและการแข่งม้า ขอเพิ่มวันแข่งและให้มีสนามมากขึ้น ซึ่งเรียกร้องมาทีปี ไม่ปรากฏผลสำเร็จแม้แต่เน้อย

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการติดตามผลความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกโปรดหัวโขน ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. นกโปรดหัวโขนสามารถเพาะพันธุ์ในกรงเลี้ยงได้ง่าย มีความนิยมในการผสมพันธุ์ในสัดส่วนที่สูง นอกจากนั้นยังมีความต้องการในตลาด มีราคาซื้อขายที่สูง ประกอบกับมีองค์ความรู้ในการเพาะเลี้ยง เนื่องจาก ลักษณะ กฎเกณฑ์การแข่งขัน การเพาะเลี้ยง มีลักษณะคล้ายนกเขา จึงมีการนำเอาองค์ความรู้เกี่ยวกับนกเขามาปรับใช้กับนกโปรดหัวโขน ซึ่งได้ผลดี จึงเป็นการพัฒนาองค์ความรู้เดิม ทำให้องค์ความรู้เกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงนกโปรดหัวโขนพัฒนาได้อย่างรวดเร็ว ดังนั้น จึงควรถอนจากการคุ้มครอง โดยเปิดให้เอกชนสามารถเพาะเลี้ยงและครอบครองได้โดยเสรี

2. ควรประชาสัมพันธ์ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและมาตรการของรัฐ ซึ่งเห็นว่ามาตรการในการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนนี้ ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนส่วนใหญ่ต้องการให้มีการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงให้เป็นสัตว์เศรษฐกิจ ควรบรรจุในพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครอง ซึ่งอาศัยหลักการที่มีอยู่เดิม โดยมาตรการส่งเสริมนี้ใช้หลักเศรษฐศาสตร์เป็นแนวทางหลักในการกำหนดมาตรการในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขน รวมทั้งสัตว์ป่าอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันและเพื่อให้มีการปฏิบัติและใช้บังคับได้จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. มีความจำเป็นที่ต้องวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนกปรอดหัวโขนที่มีอยู่ในความครอบครองของผู้เลี้ยงในภาคอื่นๆเพิ่มเติมและในป่าธรรมชาติในประเทศไทย เรื่องที่ควรศึกษาวิจัยเป็นอันดับต่อไป คือ ประชากร ความหนาแน่นและการกระจายตัว เป็นต้น ของนกปรอดหัวโขน ซึ่งจะทำให้ทางรัฐมีข้อมูลที่ครอบคลุมและเพียงพอที่จะนำไปประกอบการตัดสินใจ ในการเลือกใช้มาตรการในการคุ้มครองนกปรอดหัวโขนที่ถูกต้องและนำไปปฏิบัติได้จริงในสภาพปัจจุบัน

2. กลุ่มประชากรที่ควรศึกษาอาจเลือกเฉพาะกลุ่มผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนภาคเอกชน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ลงทะเบียนส่งนกเข้าแข่งขันเสียงร้อง ซึ่งด้วยพระราชทานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ เนื่องจากมีผู้เพาะเลี้ยงที่มีประสบการณ์และความชำนาญ ในการเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนมานานและมีนกปรอดหัวโขนที่ชนะการแข่งขันจากทั่วทุกภาคของประเทศไทยเดินทางมาแข่งขัน ซึ่งในการแข่งขันแต่ละครั้ง จะมีนกปรอดหัวโขนเข้าแข่งไม่ต่ำกว่า 1,000 ตัว กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวสามารถเป็นตัวแทนของประชากรผู้เพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนได้ทั่วประเทศ

3. ผู้ให้ข้อมูลมักไม่ให้ความร่วมมือ เนื่องจากการครอบครองนกปรอดหัวโขนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย ในสนามแข่งขันเสียงร้องทำได้ยาก เนื่องจากผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนจะตื่นตัวและระมัดระวังตัวตลอดเวลา และรู้จักกันในหมู่ผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน เมื่อมีคนแปลกหน้าเข้าไปยังบริเวณสนามแข่งขัน ผู้เลี้ยงจะรู้ตัวทันที มีการติดตามและสอบถามความประสงค์ที่เข้ามาในสนามแข่งขัน ซึ่งในการวิจัยในเรื่องดังกล่าว ผู้วิจัยจึงควรสร้างความคุ้นเคย และอาศัยความสัมพันธ์กับสมาชิกชมรมผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน โดยใช้ระยะเวลาพอสมควร จนเป็นที่ไว้วางใจของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน จึงทำให้การวิจัยบรรลุผล

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมป่าไม้. 2543. เอกสารประกอบการประชุมของคณะกรรมการสวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (วาระการประชุมที่ 4.3) พ.ศ.2543.

กฤษณา ชายกวด. 2538. “การศึกษาอาณาเขตครอบครองของนกปรอดหัวโขนในบริเวณสถานีวิจัยสัตว์ป่าภูหลวงจังหวัดเลย.” วารสารสัตว์ป่าเมืองไทย 2 (มกราคม): 67-69.

กิตติ สุทธิสัมพันธ์. 2542. ความคิดเห็นของตัวแทนออกต่อพิธีการศุลกากรในการนำสินค้าเข้าจากต่างประเทศ:กรณีศึกษาการนำเข้าทางสำนักงานศุลกากรท่าอากาศยานกรุงเทพ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรรยา แววุฒินันท์. 2523. คำอธิบายกฎหมายป่าไม้. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์.

จรัญ โฆษณานันท์. 2537. นิติปรัชญา ภาคสอง ปรัชญากฎหมายไทย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

จุมพล นิภาเกษม. 2537. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการดำเนินงานโครงการปรับปรุงระบบแผนและพัฒนาเกษตรกรของกรมส่งเสริมการเกษตรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เจษฎา อาภาส่อง. 2542. นกกรงหัวจุก. กรุงเทพมหานคร: บี เค อินเตอร์พริ้นท์.

ชัยพร สมบุญวงศ์. 2542. สกฏกฎหมายคอมมอนลอว์. เอกสารการสอนชุดวิชาระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

จุมพล งามส่องไส. 2524. รายงานการสัมมนาเรื่องสัตว์ป่าเมืองไทย ปีที่ 2, ธันวาคม 2524. กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เขนิสา นพรัตน์. 2528. **ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ที่มีต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สาขาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ดิเรก ฤกษ์สาหร่าย. 2527. **การส่งเสริมการเกษตรหลักการและวิธีการ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- ดุสิต กมลพานิชย์. 2547. **ความคิดเห็นของผู้ครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองที่มีต่อชนิดสัตว์ป่าคุ้มครองให้เป็นสัตว์ป่าชนิดที่เพาะพันธุ์ได้.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทวี หนูทอง. 2539. **การจัดการสัตว์ป่า. เอกสารการสอนชุดวิชา นิเวศวิทยาและการจัดการทรัพยากรป่าไม้ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช หน่วยที่ 8 – 15. พิมพ์ครั้งที่ 3.** นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เทียม คมกฤต. 2515. **นโยบายการป่าไม้.** กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธนศาสตร์ เวียงสารสิน. 2547. **ปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการเพาะเลี้ยงนกอพยพหัวโขนโดยภาคเอกชน.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชนิด ปาละสุวรรณ. 2547. **การวิเคราะห์พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 : กรณีศึกษาการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธิดา สารระยา. 2544. **สังคมศึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.

นคร พจนวรวงษ์, สุชีพ อารีประชาภิรมย์ และ มนต์รี ลุยจันทร์ (ร.ท.). 2541. พระราชบัญญัติ
สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.2535 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน). กรุงเทพมหานคร:
ฟิลิปปินส์นิติการ.

นงลักษณ์ สุขจิตร. 2548. ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อม
และบริการด้านนันทนาการในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าบึงฉลวก. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาบริหารทรัพยากรป่าไม้, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นริทธิ์ สีตะวรรณ. 2531. “นกปรอดหัวโขนเคราแดง (*Pycnonotus jocosus*) ในจังหวัดเชียงใหม่.”
วารสารวนศาสตร์ 7 (3): 7.

บรรณาธิการ. 2542. “ร่วมกันจัดการคัดค้านการประกวดนกปรอดหัวโขน.” โลกสีเขียว
16 (ตุลาคม): 1-2.

บุญธรรม จิตตอนันต์. 2536. ส่งเสริมการเกษตรสำนักส่งเสริมและฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประชวน รอดแสง. 2543. เลขานุการชมรมนกปรอดหัวโขนแห่งประเทศไทย. สัมภาษณ์. 20
มกราคม 2543.

ฝ่ายอนุญาตสัตว์ป่ากองการอนุญาตกรมป่าไม้. 2542. สถิติการขออนุญาตเพาะพันธุ์สัตว์ป่า
ระหว่าง ปี พ.ศ.2542 ถึง พ.ศ.2545.

พงศ์เทพ จอมธรรมนิม. 2543. ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อผลกระทบของเสียจากการเลี้ยงกิ้ง
กูดดำในเขตอำเภอระโนด จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พงษ์ชัย แดงสี. 2543. “เทคนิคบางประการในการเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน.” วารสารสัตว์ป่า
เมืองไทย 1 (ธันวาคม): 58-62.

พิทักษ์ ชิดเครือ. 2542. “นิเวศวิทยาการการสืบพันธุ์ของนกปรอดหัวโขน (*Pycnonotus jacosus*) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูหลวง จังหวัดเลย.” วารสารสัตว์ป่าเมืองไทย 1 (ธันวาคม): 13-22.

พัฒนา สุขประเสริฐ. 2551. การแพร่กระจายเทคโนโลยี: การยอมรับและการพัฒนาที่ยั่งยืน. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาส่งเสริมและนิเทศศาสตร์เกษตร คณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พุธรัตน์ สุขพงษ์ไทย. 2550. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการการท่องเที่ยว การเกษตรของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัฐภูมิ พรหมเมศรี. 2543. กรณีศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรผู้ปลูกกระเทียมในอำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อระบบสารสนเทศทางการเกษตรของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เรืองเวทย์ แสงรัตน. 2522. ความคิดเห็นและความสนใจของนักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับอัตรา การเพิ่มประชากรของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประชากร ศึกษา, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วีรยุทธ์ เล่าหะจินดา. 2526ก. ปักขีวิทยาเล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

_____. 2526ข. ปักขีวิทยาเล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาสัตววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สงกรานต์ คีลลามา. 2542. คัมภีร์นกกรงหัวจุก. กรุงเทพมหานคร: ธนบรรณ.

สมทบ นรพรรคพฤติกร. 2524. รายงานการสัมมนาเรื่องสัตว์ป่าเมืองไทย ปีที่ 2, ธันวาคม 2524. กรุงเทพมหานคร: คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุธี ศุภรัฐวิกร. 2539. นกปรอดหัวโขน. ชีวิตนกจากบันทึกและความทรงจำ เล่ม 2.
กรุงเทพมหานคร: โฟโต้ แอน โลฟ.

สุรกันต์ พืชสมบูรณ์ และ นริทธิ์ สีตะสุวรรณ. 2539. “การสื่อสารด้วยเสียงของนกปรอดหัวโขน.” วารสารสัตว์ป่าเมืองไทย 5 (มกราคม): 81-87.

สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. 2542. การบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: นิติธรรม.

สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าพังงา. 2543. การศึกษาพฤติกรรมการขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนเคราแดง เพื่อศึกษาการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเคราแดงในกรงเลี้ยง ระหว่าง เดือน กุมภาพันธ์ ถึง เดือนเมษายน พ.ศ. 2543.

สถานีวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเพื่อเศรษฐกิจพังงา. 2543. การศึกษาการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์นกปรอดหัวโขนเคราแดง ระหว่าง เดือนกุมภาพันธ์ ถึง เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2543.

สำนักป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้. 2543. สารบบคดีป่าไม้ ของสำนักป้องกันและปราบปรามการทำลายทรัพยากรป่าไม้ กรมป่าไม้ ระหว่าง ปี พ.ศ.2535 ถึง พ.ศ.2546.

เอกชัย พลฤกษ์อำไพ. 2546. คู่มือนกกรงหัวจุก. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เทพพิทักษ์การพิมพ์.

Best, J.W. 1977. **Research in Education**. 3rd ed. Engle Wood Cliffs, New jersey: Prentice Hall, Inc.

King, B., M. Woodcock and E.C. Dickinson. 1975. **A Field Guide to the Birds of Southeast Asia**. London: Collins.

Kolesnik, W.L. 1970. **Education Psychology**. 2nd ed. New York: McGraw – Hill Book Company.

Lekagul, B. and P.D. Round. 1991. **A Guild to the Birds of Thailand**. Bangkok: Darnsutha Press.

Maier, N.R. 1955. **Psychology in Industry**. Boston: Houghton Mifflin Company.

Remmer, H.H. 1954. **Introduction to Opinion and Attitude Measurement**. New York: Harper and Brothers Publisher.

Rogers, E.M. and F.F. Shoemaker. 1971. **Communication**. New York: The Free Press.

Sigler, F.W. 1956. **Wildlife Law Enforcement**. Eubaque Iowa USA.: WM.C. Brown Co., Inc.

Smyties, B.E. 1986. **The Birds of Burma**. 3rd ed. England: Nimorod Press.

ภาคผนวก

ชุดที่.....
 สถานที่.....
 วันที่.....

แบบสัมภาษณ์การวิจัย

เรื่อง ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนในเขต กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจ

คำแนะนำ

1. โปรดเติมข้อความหรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () ซึ่งตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นให้มากที่สุด

2. โปรดตอบให้ครบทุกข้อ

1. อายุ ปี

2. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (โปรดระบุ) บาท

3. อาชีพ

() รับราชการ

() ธุรกิจส่วนตัว

() รัฐวิสาหกิจ

() เกษตรกร

4. ระดับการศึกษา

() ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 3

() มัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช.

() ปวส. / อนุปริญญาตรี

() ปริญญาตรี

() สูงกว่าปริญญาตรี

5. สถานภาพ

() โสด

() สมรส

จำนวนสมาชิกในครอบครัว คน

6. ภูมิลาเนาเดิม ภูมิลาเนาปัจจุบัน

7. ลักษณะที่พักอาศัย

() บ้านเดี่ยว

() ทาวน์เฮ้าส์

() คอนโด

() แฟลต

8. สถานที่เลี้ยงนก

() ในบริเวณบ้าน

() ที่อื่นๆ (โปรดระบุ)

9. จำนวนนกปรอดหัวโขนที่เลี้ยงในปัจจุบัน มีจำนวน ทั้งหมด ตัว

เป็นเพศผู้ จำนวน ตัว

เพศเมีย จำนวน ตัว

นกแข่ง จำนวน ตัว

นกเลี้ยง จำนวน ตัว

ลูกนก จำนวน ตัว

10. ประสบการณ์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน ปี

11. แหล่งที่มาของนกปรอดหัวโขน

() เป็นนกป่า ตัว ถิ่นกำเนิดมาจากจังหวัด

() เป็นนกเลี้ยงหรือได้มากจากการเพาะฟัก ตัว จากฟาร์ม/ใคร.....

() เป็นนกสายพันธุ์จากต่างประเทศ คือ ประเทศ จำนวน ตัว

() ไม่ทราบแหล่งที่มา

12. วัตถุประสงค์ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

() เพื่อการค้า/เป็นอาชีพ โดยมีการจำหน่าย

() พ่อ-แม่พันธุ์นก

() นกแข่ง

() คุณลักษณะต่างๆไป

() อื่นๆระบุ

() เพื่อความเพลิดเพลิน/งานอดิเรก

() อื่นๆระบุ

13. วันและเวลาปกติในการเลี้ยงและดูแลนกปรอดหัวโขน

วัน ช่วงเวลา

14. ผู้ที่เลี้ยงและดูแลนกปรอดหัวโขน

() เลี้ยงนกและดูแลด้วยตนเอง

() สมาชิกในครอบครัว คือ เป็นผู้เลี้ยงและดูแลนกเป็นส่วนใหญ่

() ลูกจ้าง/ผู้อื่น (ระบุ) เป็นผู้เลี้ยงและดูแลนกเป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ 2 ข้อมูลปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
1. นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องมีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงและมั่นใจได้ว่าปลอดจากโรค คือ ไม่เป็นพาหะของโรค						
2. นกปรอดหัวโขนที่นำมาเลี้ยงต้องทราบถึงแหล่งกำเนิดหรือสายพันธุ์เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาในเชิงวิชาการต่อไป						
3. กกล้วยหิน มะละกอ เป็นผลไม้หลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน						
4. ตำลึง มะเขือเทศ แตงกวา บวบ เป็นผักหลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน						
5. หนอนนก ตั๊กแตน ไช้ผดแดง เป็นอาหารหลักที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน						
6. สภาพแวดล้อมบริเวณที่เลี้ยงนกมีอากาศร้อนชื้น ถ่ายเทได้ดี แสงแดดส่องถึง ปราศจากฝุ่นละออง						
7. น้ำที่นกปรอดหัวโขนใช้ดื่มและอาบ ต้องสะอาดและทำการเปลี่ยนน้ำทุกวัน เพื่อป้องกันการเกิดเชื้อแบคทีเรีย						

ตอนที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
8. การให้อาหารนกปรอดหัวโขนและเก็บคิน ควรกำหนดช่วงเวลาในแต่ละวันที่แน่นอน เพื่อฝึกนิสัยและเข้มงวดในเรื่องสุขอนามัย						
9. เช้ามีคถึง 9.00 น. ในวันที่มีแดดมีความจำเป็นที่จะต้องนำนกปรอดหัวโขน มาตากแดดและให้นกได้ออกกำลังกาย						
10. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องพยายามเปลี่ยนกรงนกใหม่บ่อยๆ เพื่อให้นกคุ้นเคยกับการเปลี่ยนที่อยู่ใหม่ จะได้ไม่ตื่นตกใจกลัว						
11. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องใช้ผ้าคลุมกรงนกทุกครั้งก่อนจะพานกไปยังสนามซ้อม						
12. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนต้องขยันหิวหนักไปเที่ยวและทำการซ้อมบ่อยๆ ประมาณสัปดาห์ละ 1 ครั้ง						
13. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนในวันปกติให้แวนนกแต่ละตัวให้ห่างกันหรือว่าพยายามอย่าให้เห็นกันจะดีที่สุด						

ตอนที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
14. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนในขณะที่แขวนนกตัวเก่งให้มันเอนกล่อไปเทียบเคียงบ่อยๆ						
15. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนช่วงบ่ายหรือช่วงเย็นประมาณ 15.00 – 17.00 น. ให้นำกอน้ำและตากขนให้แห้งสนิท ก่อนจะเก็บไว้ทุกวัน						
16. การฝึกซ้อมนกปรอดหัวโขนก่อนจะถึงวันซ้อมหรือแข่ง 1 – 2 วัน ให้เปลี่ยนกรงนกเป็นกรงแข่งที่สวยงาม						
17. หลังจากนำนกปรอดหัวโขนไปตากแดดในช่วงบ่าย ต้องทำกรงนำนกไปเก็บไว้ในที่ร่ม						
18. นกปรอดหัวโขนที่เพาะเลี้ยงเองจะทำการฝึกได้โดยง่ายจริงหรือไม่ และมีการฝึกซ้อมนกที่เพาะเลี้ยงเองเป็นประจำหรือไม่						
19. กรงที่ใช้ในการเลี้ยงนกปรอดหัวโขนที่ต้องมีการจัดเตรียมเป็นกรงสำหรับการเลี้ยงและดูแลตามปกติ กรงที่ใช้ฝึกซ้อมและกรงที่ใช้ในการแข่งขัน						

ตอนที่ 2 (ต่อ) ข้อมูลปัจจัยที่จำเป็นต่อการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
20. กรงที่ใช้เลี้ยงนกปรอดหัวโขนแต่ละประเภท ควรมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของรูปแบบ						
21. ถ้วยใส่อาหาร ถ้วยใส่น้ำ ตะขอแขวนผลไม้และขนมสำหรับให้นกอาบน้ำในกรง เป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุและความสะอาด						
22. หัวกรง ตะขอแขวนกรง หวงกลม คอนเกาะบนและคอนเกาะล่างเป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุ						
23. ถาดรองขี้นก ตุ่มชากรงและผ้าคลุมกรงนกเป็นอุปกรณ์ที่ควรต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานของขนาด วัสดุ มีความสะอาดและอายุการใช้งาน						

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
1. ติดตามข่าวสารจากแหล่งความรู้ต่างๆเช่น สมาคมนกกรงหัวจุกแห่งประเทศไทย ในเรื่องเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน						
2. การแสวงหาความรู้พร้อมประสบการณ์ เช่น การสัมมนาการฝึกอบรมเกี่ยวกับนกปรอดหัวโขน						
3. เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนมีการพิจารณาความพร้อมในด้านร่างกายและความสมบูรณ์แข็งแรงของนก						
4. การฝึกนกปรอดหัวโขนมีรูปแบบและวิธีการฝึกสอนนกโดยใช้หลักการทางวิชาการ						
5. เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การให้นกเลียนเสียงร้องของนกที่เคยได้รับรางวัล เช่น เปิดเทปเสียงร้องของนกที่ร้องได้รับรางวัล						
6. เทคนิคที่ดีในการฝึกนกปรอดหัวโขน คือ การนำนกไปฝึกซ้อมกับนกตัวอื่นๆสัปดาห์ละ 1 – 2 ครั้ง						
7. เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขนโดยใช้การเป่านกหวีด บีดยาวๆจะช่วยให้นกได้กร้องเหมือนในการประกวดแข่งขันจริง						

ตอนที่ 3 (ต่อ) ข้อมูลปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
8. เทคนิคในการฝึกนกปรอดหัวโขน ต้องให้นกสามารถจำชื่อตัวนกและเสียงเจ้าของได้						
9. เทคนิคการฝึกนกปรอดหัวโขน เพื่อให้นกเกิดความกล้าสู้กับนกตัวอื่นๆ โดยไม่กลัว คือ การนำนกออกมาแขวนไว้ใกล้ๆ กัน						
10. เทคนิคการฝึกการเคลื่อนย้ายนกปรอดหัวโขน ใช้วิธีการคลุมกรงนกด้วยผ้าก่อนจะนำนกใส่กรงพาไปในที่ต่างๆ						
11. เทคนิคการฝึกให้นกปรอดหัวโขนคุ้นเคยกับการไปประกวดแข่งขันก็โดยการเปลี่ยนกรงนกที่เลี้ยงอยู่ทุกวัน						
12. เทคนิคการฝึกการทดสอบจิตใจนกปรอดหัวโขนให้ใช้การฝึกให้ร้องหลังจากการถ่ายขนหรือผลัดขน						
13. การดูแลนกปรอดหัวโขน ต้องให้อาหารสดทุกวัน ส่วนอาหารเม็ดไม่จำเป็นต้องให้ทุกวัน						
14. การดูแลนกปรอดหัวโขนต้องเปลี่ยนน้ำดื่มและน้ำสำหรับอาบที่สะอาด						

ตอนที่ 3 (ต่อ) ข้อมูลปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
15. การสังเกตดูขึ้นนกปรอดหัวโขนในตอนเช้า จะทำให้สามารถทราบถึงสุขภาพของนก						
16. การดูแลนกปรอดหัวโขน จำเป็นต้องมีการนำนกไปตากแดดในตอนเช้า ในทุกวัน						
17. หลังจากนำนกปรอดหัวโขนไปตากแดดในช่วงบ่าย ต้องทำการนำนกไปเก็บไว้ในที่ร่ม						
18. อาหารพิเศษที่ใช้ในการบำรุงนกปรอดหัวโขน คือ อาหารเม็ดสำเร็จรูป						
19. อาหารพิเศษที่ง่ายต่อการทำเองประกอบด้วย ไข่แดงตากแห้ง บดผสมถั่วลิสงและนมผงทารกคลุกให้เข้ากันดี อบให้แห้งเป็นลูกกลอนเล็กๆ ให้นกกิน						
20. การเพาะเลี้ยงนกปรอดหัวโขนควรเป็นพ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ที่มีรูปร่างสวยงามสง่า ร้องดีหรือว่าเคยชนะการแข่งขันมาแล้ว						

ตอนที่ 3 (ต่อ) ข้อมูลปัจจัยที่สนับสนุนการเลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	การรับรู้ข้อมูล		ปฏิบัติ			ไม่ปฏิบัติ (เหตุผล/สิ่งที่ปฏิบัติ)
	ไม่ทราบ	ทราบ	ทุกครั้ง	บ่อย	บางครั้ง	
21. กรงผสมพันธุ์นกปรอดหัวโขน ยาว 2.30 ม. กว้าง 1.50 ม. สูง 2.20 ม. แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่บังแดด บังฝนและส่วนที่เปิดโล่งให้นกเล่นแดดได้						
22. การเลี้ยงนกปรอดหัวโขนเพื่อการเพาะพันธุ์ควรให้ทั้งอาหาร น้ำและอาหารเสริมอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเร่งบำรุงให้สามารถเพาะพันธุ์ได้ตลอดปี						
23. การนำนกปรอดหัวโขนไปซ้อมด้วยการตากแดดสัปดาห์ละ 2 ครั้ง จะทำให้นกไม่ตื่นสนามแข่งขัน						
24. ก่อนการผสมพันธุ์นกปรอดหัวโขนต้องให้พ่อพันธุ์ แม่พันธุ์ ได้คุ้นเคยก่อนที่จะปล่อยในกรงผสมพันธุ์ เพื่อไม่ให้จิกตีอีกฝ่ายจนตายได้						

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย (เพราะ/ข้อเสนอแนะ)
1. การเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องทำการขออนุญาตจากทางราชการก่อนการดำเนินการ		
2. การเพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องทำการแสดงหลักฐานการได้มาของนก		
3. ผู้ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขนต้องจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนนก ให้ตรงตามความเป็นจริงและพร้อมให้มีการตรวจสอบจากทางราชการ		
4. ผู้ได้รับอนุญาตให้เพาะพันธุ์นกปรอดหัวโขน ต้องมีการจัดทำเครื่องหมายประจำตัวนก		
5. ประชาชนสามารถทำการเพาะพันธุ์สัตว์ป่า ได้เฉพาะสัตว์ป่าคุ้มครองที่กำหนดให้เท่านั้น		
6. รัฐบาลกำหนดให้นกปรอดหัวโขนเป็นสัตว์คุ้มครองชนิดที่เพาะพันธุ์ได้		
7. ผู้ที่มียกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตนั้นเป็นความผิดตามกฎหมาย		
8. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองที่มีการเผยแพร่และบังคับใช้ตั้งแต่ พ.ศ.2535		
9. ผู้ที่ส่งนกปรอดหัวโขนเข้าประกวดแข่งขัน ต้องเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในเอกสารครอบครอง		
10. ผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนนำนกเข้าแข่งขันหรือมีการตกลงซื้อขายของผู้แจ้งครอบครองอื่นจะเป็นความผิด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ		
11. ผู้ที่เลี้ยงนกปรอดหัวโขนไว้ในครอบครองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ถ้านำมามอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว นกจะต้องเป็นของแผ่นดิน ไม่ต้องรับโทษ		

ตอนที่ 4 (ต่อ) ความคิดเห็นต่อพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าของผู้เลี้ยงนกปรอดหัวโขน

คำถาม	ยอมรับ	ไม่ยอมรับ (เพราะ/ข้อเสนอแนะ)
12. ควรให้นกปรอดหัวโขนถอนชื่อออกจากบัญชีสัตว์ป่าคุ้มครอง เพื่อให้มีการเพาะเลี้ยงได้อย่างเสรี		
13. รัฐบาลควรดำเนินการขึ้นทะเบียนนกปรอดหัวโขน โดยให้กรมป่าไม้นำห้วงขานก กำหนดเป็นเครื่องหมายทะเบียนนก เพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำนกจากป่ามาสวม		

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

ปัญหาที่พบ

- 1)
- 2)
- 3)

ข้อเสนอแนะ

- 1)
- 2)
- 3)

ภาพผนวกที่ 1 เก็บข้อมูลการแข่งขันกปรอดหัวโขน

ภาพผนวกที่ 2 เก็บข้อมูลการแข่งขันกปรอดหัวโขน

ภาพผนวกที่ 3 เก็บข้อมูลการแข่งขันกปรอดหัวโขน

ภาพผนวกที่ 4 เก็บข้อมูลการแข่งขันกปรอดหัวโขน

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล

นายยิ่งยอด ตั้งสุรัตน์

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 18 เดือนเมษายน พ.ศ. 2527

สถานที่เกิด

จังหวัดปัตตานี

ประวัติการศึกษา

วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สัตวศาสตร์)

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

